

Wiadomości Uniwersyteckie

Nr 9/238
Listopad
2017

150.

rocznica urodzin
Marii Curie-Skłodowskiej

Fotorelacja

WYDARZENIA

Inauguracja
roku akademickiego
2017/2018
s. 4–10

KARTKA Z KALENDARZA

Profesor Kazimierz Goebel
– pięćdziesiąt lat minęło
s. 39–44

NAUKA I LUDZIE

Patent na wynalazek
do zastosowania
w leczeniu raka płuc
s. 56–58

PL ISSN 1233-216X

Uroczysta inauguracyjna roku 2017/2018

23.10.2017 r.

Fot. Bartosz Proll, Aleksandra Ratyńska

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Inauguracja roku akademickiego 2017/2018
- 5 : Przemówienie inauguracyjne Rektora prof. Stanisława Michałowskiego
- 8 : Koncert inauguracyjny
- 9 : Nagroda Naukowa „Marii Curie” za rok 2016
- 11 : Z życia Uczelni
- 31 : Na Wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 39 : Profesor Kazimierz Goebel – pięćdziesiąt lat minęło
- 44 : Jubileusz 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Ryszarda Tokarskiego
- 49 : Uroczystość wręczenia Księgi Pamiątkowej prof. Czesławowi Grzesiakowi
- 51 : „Bóg wybrańcom daje archiwisty szaty” – pamięci Jana i Sergiusza Riabininów

NAUKA I LUDZIE

- 54 : Międzynarodowa konferencja „3rd Trends in Interdisciplinary Studies” z udziałem D. Dennetta
- 55 : „Archiwistyka bez granic”
- 56 : Patent na wynalazek do zastosowania w leczeniu raka płuc. Rozmowa z dr hab. Martą Fiołką
- 58 : Pracownicy CJKP na konferencji glottodydaktycznej w Opolu
- 59 : 8. Forum Matematyków Polskich
- 60 : XVIII Kongres FIEALC w Belgradzie
- 61 : Wyjazd studyjny do Parlamentu Europejskiego
- 62 : Konferencja Katedr Finansów KKF 2017
- 64 : Pomiędzy językami a kulturą
- 65 : 3rd Symposium on Super Heavy Elements
- 66 : Piąte seminarium o Grodach Czerwieńskich
- 67 : Konferencja „Nauki społeczne wobec zmiany”

- 68 : XXIII Interdyscyplinarne Seminarium Krajobrazowe „Krajobraz a zdrowie i jakość życia”
- 69 : Antymateria w Lublinie
- 71 : Sympozjum poświęcone twórczości prof. Zdzisława Cackowskiego
- 72 : Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina
- 73 : Inspirujące kobiety Lublina
- 74 : IV Konferencja Polskiego Towarzystwa Relatywistycznego
- 75 : Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi na Wydziale Pedagogiki i Psychologii
- 76 : Konferencja naukowa „Granice i pogranicza humanistyki”
- 77 : Oferta w ramach projektu „Inkubator Innowacyjności”
- 78 : XXIV Nuclear Physics Workshop
- 78 : Szepty Wszechświata – fale grawitacyjne
- 79 : Konferencja naukowa nt. marketingu w procesie internacjonalizacji rynku
- 79 : Wizyta BBC w CJKP UMCS
- 80 : „Rural History 2017”
- 80 : Wizyta studyjna na Uniwersytecie w Oslo
- 81 : „Słowo – Historia, słowa – historie”

SPRAWY STUDENCKIE

- 82 : ZTL UMCS na Syberii
- 83 : ZTL UMCS w słonecznej Italii
- 84 : Hieronimki 2017 – czwarte Święto Tłumaczy
- 85 : Wizyta niemieckich studentów
- 86 : Początek roku akademickiego w Samorządzie Studentów
- 87 : Wizyta uczniów z Tarnopola
- 88 : Sportowy wrzesień
- 89 : Sportowy październik
- 91 : Pokazy Słońca przez teleskop
- 92 : UMCS, ZUS i NBP łączą siły w edukacji
- 92 : Letnia Szkoła Kognitywistyki

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 93 : Nowości Wydawnictwa UMCS
- 98 : Profesora Stanisława Leona Popka poetycka psychologia ludzkich zachowań

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Katarzyna Kozieliwicz

Współpracownicy: Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Konrad Koperwas, Władysław

Kostko, Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Ewelina Mazurkiewicz, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Elżbieta Olszewska, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar

Okładka: fot. Bartosz Proll

Druk: Standruk

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, ntp@academicon.pl, <http://ntp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Inauguracja roku akademickiego 2017/2018

Fot. Bartosz Proff

23 października 2017 r. społeczność akademicka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej już po raz 73. w swojej historii uroczystie zainaugurowała nowy rok akademicki.

Jak podkreślił na początku uroczystości Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, rok 2017 jest dla Uniwersytetu szczególnie, gdyż 7 listopada przypada 150. rocznica urodzin wielkiej Polki i naszej Patronki – Marii Curie-Skłodowskiej. Z tej okazji odbyło się już wiele interesujących inicjatyw i wydarzeń. W ramach rocznicy będziemy również gościć najbliższych członków rodziny naszej Noblistki – wnuczkę prof. Héléne Langevin-Joliot oraz wnuka prof. Pierre'a Joliot, którzy już w listopadzie w towarzystwie delegacji z Paryża przyjadą do Lublina. Patronce Uczelni poświęcony został także wykład inauguracyjny przygotowany przez prof. Jerzego Dudka pt. „Maria Curie-Skłodowska – dokonania i ich znaczenie dla współczesnej nauki”.

Wydarzenia inauguracyjne swoją obecnością zaszczycił prof. Aleksander Bobko, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Licznie zjawili się także zaproszeni goście, m.in. postowie, przedstawi-

ciele uczelni lubelskich, samorządów, duchowieństwa i służb mundurowych. Warto zaznaczyć, że Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej został wyróżniony Medalem 700-lecia Lublina. Nagrodę Rektorowi wręczył Prezydent dr Krzysztof Żuk. W związku z rozpoczęciem roku akademickiego UMCS otrzymał także wiele listów gratulacyjnych od osób oraz instytucji życia publicznego, gospodarczego, kulturalnego i oświatowego, m.in. od Prezydenta Andrzeja Dudy. Po ich odczytaniu nadszedł czas na wręczenie nagród i odznaczeń państwowych.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski odznaczony został prof. Stanisław Popek, Złotym Krzyżem

Zasługi odznaczona została: prof. Anna Żukowska; Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczeni zostali: prof. Beata Surmacz i prof. Przemysław Stpichyński, zaś Brązowym Krzyżem Zasługi odznaczono: prof. Zdzisława Kurkowskiego i dr. Grzegorza Matyska. Odznakę Honorową za Zasługi dla Wynalazczości otrzymał dr Miłosz Huber.

Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Złotym za Długoletnią Służbę odznaczonych zostało 14 pracowników, Medalem Srebrnym za Długoletnią Służbę odznaczono 26 osób, a Medalem Brązowym za Długoletnią Służbę odznaczono 29 pracowników UMCS. Minister Edukacji Narodowej odznażyła Medalem Komisji Edukacji Narodowej 39 pracowników Uczelni.

W tym roku po raz piąty Uniwersytet przyznał Nagrodę Naukową „Marii Curie”. Otrzymał ją zespół w składzie: prof. Jerzy Węćławski, prof. Helmut Pernsteiner, dr Robert Zajkowski oraz dr Markus Dick za „Nowatorskie osiągnięcia i wkład naukowy w rozwój badań firm rodzinnych w Polsce”. Corocznie kapituła konkursowa pod przewodnictwem prof. Krzysztofa Pomiana przyznaje także ufundowaną przez UMCS Nagrodę im. Jerzego Giedroycia. W tym roku otrzymała ją Joanna Krakowska za książkę pt. *PRL. Przedstawienia*. Ponadto, wręczono nagrody dla najlepszych studentów i absolwentów, a także Nagrody im. dr Jamie Lynn Marshall dla laureatów Konkursu Fundacji Absolwentów UMCS na Najlepszego Absolwenta UMCS 2017. W trakcie uroczystości immatrykulowani byli również studenci i doktoranci, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w postępowaniu rekrutacyjnym.

O oprawę muzyczną inauguracji zadbał Chór Akademicki im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Chór Wydziału Artystycznego UMCS pod dyrekcją prof. Zofii Bernatowicz. Na zakończenie wybrzmiała pieśń studencka *Gaudeamus igitur*. Wieczorem w Chatce Żaka odbył się koncert inauguracyjny „Dźwięki 700-letniego Lublina”.

Katarzyna Kozieliwicz

Fot. Bartosz Proff

Przemówienie inauguracyjne Rektora prof. Stanisława Michałowskiego

Szanowni Państwo,
Inauguracja roku akademickiego to moment szczególny, zwłaszcza jeśli przywołamy słowa prezydenta Johna Fitzgeralda Kennedy'ego: „Niewiele jest rzeczy na tej ziemi piękniejszych niż uniwersytet”. Zdają się one potwierdzać prawdę oczywistą, a zarazem tak często gubioną w natłoku problemów codzienności. O pięknie naszej Alma Mater decyduje jej 73-letnia historia oraz strategia rozwoju, czyli budowy Uczelni kompletnej, w której łączymy proces dydaktyczny z badania-

mi naukowymi oraz wspieramy go aktywnością kulturalną i sportową. To w ramach tej strategii nauczyciele akademicy, wspierani przez pracowników administracyjnych i obsługi, starają się tworzyć miejsce wyjątkowe dla naszych studentów i doktorantów.

Szanowni Państwo, rok 2017 jest dla nas szczególny, gdyż 7 listopada przypada 150. rocznica urodzin wielkiej Polki i naszej Patronki – Marii Curie-Skłodowskiej. Z tej okazji odbyło się już wiele wydarzeń. W ramach rocznicy będziemy również gościć najbliższych członków rodziny naszej Noblistki: jej wnuczkę Hélène Langevin-Joliot – profesor fizyki jądrowej oraz wnuka Pierre'a Joliot – biochemika, profesora College de France i członka Francuskiej Akademii Nauk, którzy już w listopadzie

Fot. Barbara Prohl

w towarzystwie delegacji z Paryża spotkają się z naszą społecznością akademicką. Naszej Patronce poświęcony jest też dzisiejszy wykład inauguracyjny.

Szanowni Państwo, Drodzy Goście, w dniu inauguracji roku akademickiego szczególnie ciepłe słowa kieruję do studentów. Cieszę się, że znajdziecie tu wiedzę, a także realizujecie swoje zainteresowania. Drodzy studenci pierwszego roku, dzisiejsza uroczystość to początek waszej przygody na Uczelni. Korzystajcie z szerokiej oferty dydaktycznej, naukowej, kulturalnej i sportowej. Albert Einstein powiedział: „Istota kształcenia w szkole wyższej nie polega na wpajaniu wiedzy faktograficznej, lecz na ćwiczeniu umysłu w dochodzeniu do tego, czego nie da się znaleźć w podręcznikach”. Studia mają zatem za-

pewnić wam nie tylko konieczny do podjęcia konkretnego zawodu zasób wiadomości, lecz także wzbogacić wasze wnętrza, poszerzać horyzonty, rozwijać wasze umiejętności, uczyć twórczego myślenia oraz kształtować charakter. Dołożymy wszelkich starań, aby tę misję uniwersytetu wobec was wypełnić.

Serdecznie pozdrawiam również naszych absolwentów, których mamy już ponad 234 tys. Jesteście wspaniałą wizytówką Uniwersytetu, o czym świadczy chociażby fakt, że po raz kolejny UMCS jest naj-

wyżej ocenianą uczelnią przez pracodawców w województwie lubelskim, według rankingu Perspektyw.

Pozdrowienia kieruję również do naszych seniorów. Dziękuję Państwu za wszystkie lata aktywności i pracy na rzecz naszej Alma Mater.

Cieszymy się bardzo, że święto całej społeczności akademickiej naszej Uczelni obchodzimy w gronie naszych przyjaciół z otoczenia społeczno-gospodarczego, których serdecznie witam.

Niestety dzisiejszego święta nie możemy dzielić z osobami, które przez lata były członkami naszej wspólnoty akademickiej, a które odeszły od nas na zawsze. Z żalem muszę poinformować, że w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zmarło wiele zasłużonych dla naszej Uczelni osób: prof. Jerzy Szacki (doktor

honoris causa UMCS), prof. Jerzy Pomianowski (doktor *honoris causa* UMCS), prof. Adam Sobiczewski (doktor *honoris causa* UMCS), prof. Edward Olszewski, prof. Maksymilian Snoch, prof. Marek Mądzik, prof. Stefan Symotiuk, prof. Danuta Kołwzan-Nowicka, prof. Zbigniew Klimowicz, prof. Andrzej Nikodemowicz, prof. Stanisław Hałas, prof. Marek Kwapiszewski, prof. Artur Korobowicz, prof. Adam Marczewski, dr Danuta Kozak, mgr Teresa Ochab, mgr Stanisław Leszczyński, mgr Jolanta Jędrak, stud. Wojciech Laska, Teresa Name-dyńska, Zofia Nowak.

Szanowni Państwo,
Potencjał naukowo-badawczy 12 Wydziałów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej tworzy ponad 1600 nauczycieli akademickich. Kształcimy ponad 21 tys. studentów. UMCS daje możliwość nauki na 80 kierunkach i blisko 250 specjalnościach. W tym roku akademickim na pierwszy rok studiów przyjęliśmy około 9 tys. osób. Obecnie studiuje u nas 1600 obcokrajowców, z 49 krajów świata. Zgodnie z raportem „Studenci zagraniczni w Polsce 2016” UMCS plasuje się na 1. miejscu wśród uczelni publicznych, w których kształcą się studenci z Ukrainy, oraz na 6. pozycji wśród szkół wyższych w Polsce pod względem ogólnej liczby kształcących się w uczelni obcokrajowców. W naszej Alma Mater od ponad pięciu lat prężnie działa również Uniwersytet Dziecięcy. UMCS patronuje także Uniwersytetom III Wieku w: Lublinie, Puławach, Końskowoli i Bieczu.

Siłą Uczelni jest kadra naukowa i tworzone przez nią pola badawcze. Pomimo trudnych warunków, w jakich przychodzi nam codziennie rywalizować o laury naukowej doskonałości, a może będzie to jeszcze trudniejsze po przyjęciu nowej Konstytucji dla nauki, poprawiamy swe osiągnięcia, chociaż z żalem muszę stwierdzić, że nie zawsze świadczą o tym otrzymane kategorie naukowe. Lista osiągnięć pracowników UMCS jest długa, wspomnę zaledwie o kilku z nich, które miały miejsce w minionym roku akademickim.

Prof. Wiesław Gruszecki z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki

wraz z zespołem znalazł się w gronie laureatów trzeciego konkursu w programie TEAM Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Profesor jest również laureatem ósmej edycji konkursu MAESTRO.

W konkursie MAESTRO nagrodzono również projekt pt. „Spiralne światłowody fotoniczne do zastosowań w metrologii i komunikacji optycznej”, którego część będzie realizowana na Wydziale Chemii pod kierownictwem dr. Pawła Mergo.

Zespół naukowców z Wydziału Biologii i Biotechnologii prowadzi badania nad nowatorskim zastosowaniem enzymu lakazy w leczeniu raka szyjki macicy. Ostatnie doniesienia naukowe wskazują na możliwość zastosowania tego enzymu jako związku o działaniu przeciwnowotworowym i przeciwwirusowym.

Naukowcy z UMCS i Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, pod kierunkiem dr hab. Marty Fiołki, wspólnie opracowali preparat z płynu celomatyicznego dżdżownicy, który niszczy w badaniach *in vitro* komórki raka płuc w 75–80%. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o udzieleniu patentu na ten wynalazek.

Podczas tegorocznej konferencji Science Fiction Research Association, która odbyła się w Kalifornii, prof. Paweł Frelik z Instytutu Anglistyki został uhonorowany nagrodą Thomasa D. Claesona, przyznaną za wyjątkowe zasługi i całokształt działań na rzecz dyscypliny badań nad science fiction. Prof. P. Frelik jest pierwszym badaczem spoza Stanów Zjednoczonych, Kanady i Wielkiej Brytanii, który otrzymał tę nagrodę.

Pragnę podkreślić, że wzrosła aktywność pracowników naukowych w aplikowaniu o granty i projekty badawcze. W roku akademickim 2016/2017 UMCS podpisał 33 nowe umowy o finansowanie projektów badawczych krajowych, w tym czasie realizowanych było 126 projektów. Złożono 211 wniosków o finansowanie projektów badawczych krajowych. W zeszłym roku akademickim złożyliśmy 34 wnioski o dofinansowanie projektów badawczych międzynarodowych, realizowanych zaś było 13 takich projektów. Warto również

podkreślić, że ostatnio także wzrosła liczba publikacji naszych naukowców w renomowanych czasopismach.

UMCS utrzymuje aktywne kontakty z zagranicznymi ośrodkami naukowymi, aktualnie posiada blisko 180 umów o współpracy. Ważnym wydarzeniem w tym roku było powołanie Polsko-Chińskiego Centrum Badawczego Green Pharmaceuticals. Jest to pierwsza tego typu polsko-chińska instytucja naukowo-badawcza. Centrum zlokalizowane zostało w Ecotech-Complex.

Uczelnia aktywnie uczestniczy również we współpracy z sektorem biznesu, biorąc udział w licznych projektach i konsorcjach B+R. Przy tej okazji władzom wszystkich tych podmiotów serdecznie dziękuję za współpracę. Dzięki naszej kooperacji wartość zleconych prac badawczo-rozwojowych w roku akademickim 2016/2017 wzrosła o 160% względem roku ubiegłego. Na szczególne uznanie w tym zakresie zasługują zespoły badawcze kierowane przez: prof. Adama Chomę, prof. Bernarda Stańca oraz prof. Janusza Szczodra-ka – pracowników Wydziału Biologii i Biotechnologii, a także zespoły badawcze z Wydziału Chemii: prof. Andrzeja Dawidowicza, prof. Doroty Kołodyńskiej, dr. Ewarysta Mendyka i dr. Konrada Terpiłowskiego. Centrum Transferu Wiedzy i Technologii pozyskało blisko milion złotych dofinansowania na wspieranie procesu komercjalizacji badań.

Szczycąc się znacznymi sukcesami naukowymi, należy też podkreślić, że stoją przed nami dalsze wyzwania w zakresie lepszego wykorzystania potencjału badawczego Ecotech-Complex oraz zwiększenia współpracy z uczelniami lubelskimi i otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach tworzonych klastrów. Myślę zwłaszcza o Klastrze Biotechnologicznym.

Szanowni Państwo,
w czerwcu 2017 r. UMCS otrzymał Logo HR przyznawane przez Komisję Europejską. Potwierdza ono, że stwarzamy naukowcom jak najlepsze warunki pracy oraz zapewniamy przejrzyste zasady rekrutacji i odpo-

wiednią przestrzeń do rozwoju nauki, zgodnie z europejskimi standardami.

Warto podkreślić, że kierunek chemia kryminalistyczna prowadzony przez Wydział Chemii otrzymał certyfikaty „Studia z przyszłością” oraz „Lider jakości kształcenia”, zaś agrochemia prowadzona na Wydziale Zamiejscowym w Puławach otrzymał certyfikaty „Studia z przyszłością 2017” oraz „Laur innowacji”.

Szanowni Państwo, obok naukowców, pełniących pasję nauczycieli akademickich ważną rolę w budowaniu silnego ośrodka naukowo-dydaktycznego odgrywają nasi studenci. W tym miejscu warto wskazać przynajmniej kilka osiągnięć naszych żaków.

W styczniu tego roku ogłoszono wyniki konkursu „Struna”. Koło Naukowe Historyków z naszego Uniwersytetu zdobyło I miejsce w najbardziej prestiżowej kategorii – Projekt Roku 2016 – za redagowanie periodyku naukowego „Koło Historii” oraz wyróżnienie za projekt „Ciekawostki z historii”.

Studenci Wydziału Ekonomicznego wygrali prestiżową symulację biznesową GMC Poland. Zwycięzcy reprezentowali Polskę na Mistrzostwach Świata Global Management Challenge w Katarze.

Wielu studentów UMCS otrzymało stypendia ministra nauki i szkolnictwa wyższego za wybitne osiągnięcia naukowe. Kilkadziesiąt osób odebrało stypendia marszałka województwa lubelskiego oraz stypendia w ramach „Miejskiego programu stypendialnego dla studentów i doktorantów”, realizowanego przez Miasto Lublin. My również nie pozostajemy w tyle. Aby wspierać naszych studentów, utworzyliśmy Własny Fundusz Stypendialny, który pozwala na przyznawanie stypendiów dla wyróżniających się studentów i doktorantów. Stypendia z tego Funduszu mogą otrzymać również studenci pierwszego roku na podstawie osiągnięć ze szkoły średniej.

Szanowni Państwo, w funkcjonowaniu UMCS znaczącą rolę odgrywają również sport i kultura. Sportowy rok akademicki 2016/2017 był dla naszej Uczelni niezwykle udany. W rywalizacji akade-

mickiej nasz Uniwersytet od lat jest niedościgniony w ramach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego, a na arenie krajowej wśród uniwersytetów ustępujemy jedynie Uniwersytetowi Warszawskiemu. Zajęliśmy także 6. miejsce w rywalizacji wszystkich uczelni w kraju.

Nasi pływacy zostali drużynowym Mistrzem Polski Seniorów w pływaniu. Barw UMCS bronią m.in. Jan Świtkowski i Konrad Czerniak. Niezwykle silna jest również nasza lekkoatletyczna drużyna, która wywalczyła Drużynowe Wicemistrzostwo Polski. Malwina Kopron, studentka Wydziału Prawa i Administracji zdobyła brązowy medal Mistrzostw Świata Seniorów w Londynie w rzucie młotem. Podczas tegorocznej Uniwersjady w Tajpei wywalczyła złoto, bijąc rekord Uniwersjady. Również na Uniwersjadzie srebrny medal w sztafecie 4x100 m wywalczyła inna nasza studentka – Małgorzata Kołdej.

Warty podkreślenia jest również występ naszych studentów na Akademickich Mistrzostwach Europy w koszykówce mężczyzn. Nasi zawodnicy uplasowali się na trzeciej pozycji, co jest ogromnym osiągnięciem. Dodajmy, że Maciej Koziej, reprezentant sekcji akademickiej szachów KU AZS UMCS Lublin został tegorocznym mistrzem świata w szachach amatorów. W rozgrywkach Basket Ligi Kobiet Koszykarki Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS nadal godnie reprezentują naszą Uczelnię. W minionym sezonie dostały się do fazy play-off, gdzie ostatecznie uległy, po pasjonującej walce, ówczesnym Mistrzynom Polski – drużynie Wisły Kraków.

Przy tej okazji składam serdeczne gratulacje wszystkim naszym sportowcom i ich trenerom. Sukcesy naszych drużyn nie byłyby możliwe bez wsparcia władz województwa i miasta, a także naszych sponsorów. Dziękuję serdecznie Zarządowi Województwa Lubelskiego, Prezydentowi dr. Krzysztofowi Żukowi oraz władzom Krajowej Spółki Cukrowej, Fabryki Cukierków „Pszczółka”, Browarów Lubelskich oraz członkom Klubu Stu, którzy regularnie wspierają nasze inicjatywy sporto-

we, oraz wielu innym osobom, za okazaną pomoc.

Warto również podkreślić, że Klub Uczelniany AZS UMCS, który aktualnie liczy ponad 1300 członków, wygrał trzy projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego. W ramach tych projektów nasi studenci, pracownicy, ale także mieszkańcy Lublina mogą korzystać z szerokiej palety nieodpłatnych zajęć sportowych.

W obszarze kultury niezwykle istotne znaczenie mają działania podejmowane przez Akademickie Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”, które od lat dociera do coraz szerszego grona studentów oraz członków społeczności akademickiej. Dzięki działalności wykorzystującej potencjał studentów oraz wykładowców naszej Alma Mater w 2017 r. powstały takie inicjatywy jak comiesięczne Students’ Jam Session czy koncerty studentów Wydziału Artystycznego z cyklu „Cały ten zgiełk”. Ważnymi wydarzeniami, które na stałe wpisały się w kulturalny kalendarz naszego Uniwersytetu, są m.in.: Chatka Blues Festival, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, Lubelski Festiwal Piosenki Autorskiej i Poetyckiej im. Jacka Kaczmarskiego – Metamorfozy Sentymentalne, Studencki Ogólnopolski Festiwal Teatralny „Kontestacje” czy Ogólnopolski Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej „Bakcynalia”.

W murach ACK działają Teatr Akademicki i Teatr Imperialny, prowadzone są również Warsztaty Sztuki Innowacyjnej. Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” realizuje cykliczne pokazy filmowe połączone z debatą specjalistów pt. „Psychokino”. We współpracy z Samorządem Studentów organizowane są również Studenckie Maratony Filmowe. Bardzo ważnym elementem działalności ACK UMCS są: Telewizja Akademicka TV UMCS oraz akademickie Radio Centrum.

Szanowni Państwo, Podsumowując rok akademicki 2016/2017, pragnę bardzo gorąco podziękować wszystkim naukowcom, nauczycielom akademickim, pracownikom technicznym, administracyjnym oraz obsługi.

Realizacja celów Uczelni, w tym przede wszystkim doskonalenie warunków studiowania, prowadzenia badań i współpracy z otoczeniem oraz dążenie do dalszego umiędzynarodowienia UMCS związanego ze wzrostem liczby pracowników oraz studentów z zagranicy, wymaga stworzenia przyjaznego otoczenia, które przyczyni się do wzmocnienia potencjału naszego Uniwersytetu. Istnieje konieczność podjęcia zadań w zakresie modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury. Mimo poniesionych w minionych latach znacznych nakładów na remonty i inwestycje w obiektach UMCS, nadal istnieją obszary wymagające dużych wydatków. Warto wspomnieć, że w zeszłym roku akademickim realizowaliśmy m.in. termomodernizację budynków Wydziału Artystycznego oraz budynku Biblioteki Głównej, przeprowadziliśmy kolejny etap dostosowania budynku Wydziału Ekonomicznego do przepisów przeciwpożarowych, rozpoczęliśmy przebudowę pawilonu wielofunkcyjnego AOS. Rozebrana została kładka nad ulicą Radziszewskiego, przeprowadziliśmy również liczne remonty w domach studenckich.

W tym roku akademickim planujemy rozpocząć budowę nowej siedziby dla Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii, a także dla Akademickiego Centrum Sportowego w ramach naszego kampusu zachodniego, zlokalizowanego na terenach powojennych przy ulicy Lesława Pagi. Planujemy zmodernizować Salę Widowiskową Akademickiego Centrum Kultury oraz budynek Instytutu Pedagogiki. Plany te wymagają znacznych nakładów. Ciesząc się, że w tym roku mamy stabilną sytuację finansową dzięki innemu sposobowi przyznawania dotacji, czynimy wysiłki o pozyskanie środków na planowane inwestycje.

Szanowni Państwo, rozpoczynający się rok akademicki stawia przed nami wyzwania związane z nową konstytucją dla nauki. Bo wiem to w przyszłym roku zapadną ostateczne decyzje, jak będzie musiała zmienić się polska nauka i w którym kierunku będziemy podążali. Przygotowany projekt ustawy wywołuje wiele pytań o pozycję uniwersytetów potocznie zwanych regionalnymi, o ustrój uczelni (Rada Uczelni), o ścieżki kariery naukowej, o to, czy zostaną zaplanowane dodat-

kowe środki na naukę i uczelnie wyższe. Wyzwaniem będzie również dalsze zwiększanie naszego potencjału naukowego. Robimy w tym zakresie dużo, ale biorąc pod uwagę bieżącą parametryzację, będziemy musieli zrobić jeszcze więcej. Bowiem to następna kategoryzacja zdecyduje o naszym usytuowaniu na mapie nauki polskiej. To wyzwanie szczególnie dla władz dziekańskich. Mam nadzieję, że mój następca będzie mógł powiedzieć, że nie zmarnowaliśmy tego czasu i zrobiliśmy wszystko, co było w naszej mocy w tym zakresie. Na pewno istotne będzie zarówno dla nas, jak i dla wszystkich uczelni w kraju utrzymanie właściwych proporcji między pracownikami naukowymi a kształconymi przez nas studentami. Tym wyzwaniem musimy sprostać, jeżeli chcemy godnie uczcić 75-lecie Uniwersytetu, które przypadnie w roku 2019.

Szanowni Państwo, z okazji nowego roku akademickiego składam całej społeczności akademickiej oraz przybyłym gościom gorące życzenia wszelkiej pomyślności, radości i wielu sukcesów, które uskrzydlą i inspirują do dalszego rozwoju.

Koncert inauguracyjny „Dźwięki 700-letniego Lublina”

Dzień uroczystej inauguracji roku akademickiego na UMCS uświetnił koncert pt. „Dźwięki 700-letniego Lublina”. 23 października 2017 r. w Sali Widowiskowej Chatki Żaka zgromadziła się liczna widownia, która z entuzjazmem zareagowała na tę wyjątkową muzyczną ucztę.

Fot. Aleksandra Bażyńska

Widowisko, które stworzył dr Tomasz Momot – adiunkt na Wydziale Artystycznym oraz wybitny lubelski kompozytor i aranżer – przyniosło publiczność w świat długiej historii dźwięków Lublina i nie tylko. Na scenie wystąpili wyjątkowi, znani na lubelskiej scenie muzycznej soliści: Natalia Wilk, Łukasz Jemioła oraz Jan Kondrak. Razem z nimi wystąpiły także: Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej, kwartet smyczkowy Kwartetia Plus oraz Tomasz Momot Orkiestra.

Podczas wydarzenia można było usłyszeć utwory skomponowane specjalnie z okazji jubileuszu 700-lecia Miasta Lublina, a także inne szlagiery polskiej piosenki, jak np. utwór *Już nie zapomnisz mnie*. Teksty do większości kompozycji napisał Jan Kondrak z Lubelskiej Federacji Bardów, zaś aranżacje muzyczne były dziełem dr. Tomasza Momota. W tle koncertu wyświetlane były dopasowane tematycznie animacje – rysunki przygotowane specjalnie z tej okazji przez studentów.

Nagroda Naukowa „Marii Curie” (Maria Curie Prize) za rok 2016

Jednym z głównych wyzwań stojących obecnie przed polskim szkolnictwem wyższym jest zwiększenie w działalności uczelni roli badań naukowych, w tym tych prowadzonych w ramach współpracy międzynarodowej i upowszechnianie ich wyników poza granicami kraju. Kapituła Nagrody Naukowej „Marii Curie” przyznawanej przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie doceniła w roku Jubileuszu 150-lecia urodzin swojej Patronki osiągnięcia naukowe przedstawicieli nauk ekonomicznych, przyznając nagrodę zespołowi w składzie: prof. dr hab. Jerzy Węćławski (UMCS), prof. dr Helmut Pernsteiner (Johannes Kepler Universität, Linz), dr Robert Zajkowski (UMCS) i dr Markus Dick (Johannes Kepler Universität, Linz).

Nagroda została przyznana za: „Nowatorskie osiągnięcia i wkład naukowy w rozwój badań firm rodzinnych w Polsce”.

Podstawą stworzenia międzynarodowego zespołu badawczego było podpisane w 2012 r., z inicjatywy prof. J. Węćławskiego, pełniącego wówczas funkcję dziekana Wydziału Ekonomicznego, „Porozumienie o współpracy akademickiej i naukowej między Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Institut für Betriebliche Finanzwirtschaft Abteilung für Corporate Finance Johannes Kepler Universität Linz w Austrii”.

Idea realizacji badań dotyczących przedsiębiorstw rodzinnych opierała się na założeniu wystąpienia efektu synergii doświadczeń zgromadzonych przez naukowców austriackich w ramach badań firm rodzinnych w Górnej Austrii oraz nowatorstwa problematyki wpływu ładu korporacyjnego na finansowanie tej kategorii przedsiębiorstw i ich wyniki finansowe w Polsce. W tym aspekcie należało uwzględnić, że ciągłość funkcjonowania przedsiębiorstw ro-

dzinnych w Polsce została przerwana na kilka dekad. Dopiero zmiany dokonywane w ustroju gospodarczym od końca lat 80. ubiegłego stulecia uruchomiły proces reaktywacji tej formy przedsiębiorczości. Ciągłe jednak utrzymuje się luka badawcza dotycząca szeregu aspektów funkcjonowania firm rodzinnych w naszym kraju.

Zespół badawczy był świadomy tego, że osiągnięcie oryginalnych wyników wymaga pozyskania możliwie obszernych danych pierwotnych od przedsiębiorstw. Stało się to możliwe dzięki uzyskaniu w drodze konkursu Narodowego Centrum Badań OPUS 4 grantu na realizację projektu pt. „Ład korporacyjny, struktura własnościowa i wyniki finansowe przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce i Austrii – analiza porównawcza”. Projekt realizowany był w latach 2013–2016 (2012/07/B/HS4/00455).

Podstawowym celem badań była identyfikacja ilościowych, jakościowych i behawioralnych zależności pomiędzy różnymi formami i sposobami zorganizowania ładu korporacyjnego a szeroko rozumianą efektywnością

ekonomiczną i finansową przedsiębiorstw rodzinnych. W ramach projektu udało się wypracować wspólną koncepcję przebiegu badań w Polsce i Austrii, mimo istotnych różnic metodycznych, podejścia do procesu badawczego, różnic związanych ze specyfiką systemów ekonomicznych itp. Przebadana została unikatowa grupa 758 średnich i dużych przedsiębiorstw rodzinnych i nierodzinnych w Polsce z zastosowaniem metody CATI (Computer Assisted Telephone Interview) oraz 40 podmiotów w Polsce i Austrii metodą IDI (Individual In-Depth Interview). O trudności przeprowadzenia badań pierwotnych świadczy fakt, że nawiązanych zostało ponad 12 tys. kontaktów telefonicznych z przedsiębiorstwami i z tej liczby udało się pozyskać zaledwie 758 kompletnych kwestionariuszy.

Przeprowadzenie ilościowych i jakościowych badań na reprezentatywnej próbie podmiotów z zastosowaniem analiz porównawczych w układzie międzynarodowym oraz obszernego zestawu metod statystycznych i ekonometrycznych dla analizy zależności i analizy przyczynowo-skutkowej (analiza regresji logistycznej, wielomianowe modele kategorii nieuporządkowanych, modele moderacji i mediacji w analizie zjawisk ekonomicznych) pozwoliło na identyfikację i wyjaśnienie szeregu zjawisk w obszarze podjętych badań. Największy wkład teoretyczny i praktyczny uzyskany został w następujących zakresach:

- 1) Finanse i zarządzanie finansami przedsiębiorstw, w tym zarządzanie strukturą kapitałową, polityka dywidend, źródła finansowania;

Fot. Barosz-Profil

Archiwum prywatne

• Prof. dr Helmut Pernsteiner

Archiwum prywatne

• Dr Robert Zajkowski

Archiwum prywatne

• Dr Markus Dick

- 2) Zarządzanie strukturami organizacyjnymi i łańcem korporacyjnym w podmiotach gospodarczych;
- 3) Analiza porównawcza efektywności prowadzonych procesów gospodarczych;
- 4) Analiza porównawcza podmiotów działających w różnych krajach.

Istotną wartością projektu, biorąc pod uwagę wkład do teorii ekonomii, jest skonstruowanie odpowiednich modeli uogólniających zależności pomiędzy łańcem korporacyjnym lub szerszej rozumianym modelem władztwa w przedsiębiorstwie a osiąganymi przez nie wynikami ekonomiczno-finansowymi oraz innymi czynnikami sukcesu. Uzyskane wyniki badań posiadają określone implikacje praktyczne. Udzielają odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób lub na jakie sposoby należy formułować model władztwa przedsiębiorstw rodzinnych, by sprzyjał osiągnięciu przewagi konkurencyjnej na danym rynku.

Znaczenie badań nagrodzonego zespołu naukowców determinowane jest przez fakt, że były to pierwsze w Polsce kompleksowe badania dotyczące celów i strategii, finansowania, polityki dywidend, ładu korporacyjnego oraz jego wpływu na efektywność ekonomiczną średnich i dużych przedsiębiorstw rodzinnych w porównaniu z nierodzinnymi. Upowszechnienie ich wyników w skali międzynarodowej pozwala na włączenie wiedzy dotyczącej firm rodzinnych w Polsce do obie-

Archiwum prywatne

• Prof. dr hab. Jerzy Węćławski

gu globalnego. Członkowie zespołu badawczego przedstawiali rezultaty swoich badań w szczególności na:

- 4th Conference on Contemporary Problems in Corporate Governance, 6–8 May, 2015, University of Gdansk, University West, Sweden, Gdańsk;
- International Conference on Emerging Market Economies, 29th June – 1st July 2016, Porto, Portugal;
- SMA 2016 Southern Management Association, 25–29 October 2016, Charlotte, North Carolina, USA;
- The International Family Enterprise Research Academy Annual Conference 2017, 28th June – 1st July 2017, Zadar, Croatia;
- Entrepreneurship and Family Enterprise Research International Conference, University of Extremadura, Badajoz, Queen Margaret University Edinburgh, 4–6 September 2017, Badajoz, Spain.

Wyniki badań zespołu pozwoliły na opracowanie dwóch monografii – wydanej w prestiżowym wydawnictwie ekonomicznym C.H. Beck: *Finansowanie i corporate governance w przedsiębiorstwach rodzinnych*, red. naukowa H. Pernsteiner, J. Węćławski, Warszawa 2016 oraz w Austrii: H. Pernsteiner, J. Węćławski (Hg.), *Finanzierung und Corporate Governance von polnischen Familienunternehmen*, Trauner Verlag, Linz 2016. Ta ostatnia znalazła się w zasobach wielu bibliotek uniwersyteckich w Austrii i w Niemczech. Kolejne formy upowszechnienia rezultatów badań to 17 rozdziałów w monografiach i artykułów naukowych oraz referaty zaprezentowane na 10 polskich i 9 zagranicznych konferencjach naukowych.

Należy również wskazać na efekty indukowane badań i współpracy członków zespołu w zakresie rozwoju kadr naukowych w postaci: zakończonego postępowania habilitacyjnego w Austrii (dr M. Dick), przygotowywanego w Polsce (dr R. Zajkowski) oraz dwóch przewodów doktorskich współpracowników naukowych, w tym jednego zakończonego nadaniem stopnia. Nawiązano również współpracę naukową z ośrodkami akademickimi w Hiszpanii, Serbii i USA.

Reasumując, można stwierdzić, że działalność zespołu stanowi przykład dobrych praktyk w zakresie szerokiej współpracy naukowo-badawczej oraz publikacyjnej z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce i zagranicą.

Jerzy Węćławski

Z ŻYCIA UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

Kalendarium władz rektorskich

4.09

– prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski spotkali się z Martą Rabirowską-Hawkins (Plymouth University w Devon, Anglia) i Matthew Hawkensem (London South Bank University) w celu omówienia współpracy. W spotkaniu udział wzięli także prodziekan Wydziału Politologii Marek Pietraś i prodziekan Wydziału Ekonomicznego Radosław Mącik;

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w koncercie i przyjęciu z okazji Święta Niepodległości Ukrainy w Filharmonii Narodowej w Warszawie. ●

5.09

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w Miejskiej Inauguracji Roku Szkolnego 2017/2018 w Szkole Podstawowej nr 16 w Lublinie. ●

6–7.09

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w I Kongresie Kultury Województwa Lubelskiego pt. „Kultura i gospodarka” w Centrum Spotkania Kultur. ●

10.09

– prorektor R. Dobrowolski otworzył 3rd Symposium on Super Heavy Elements SHE2017, zorganizowane przez Katedrę Fizyki Teoretycznej w dn. 10–14.09 w Kazimierzu Dolnym. ●

11.09

– prorektor R. Dobrowolski otworzył „12th Int. Conference on Parallel Processing and Applied Mathematics – PPAM’2017” w Instytucie Informatyki. ●

12.09

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w otwarciu konferencji „Radio

Relations”, odbywającej się w dn. 12–14.09 w Centrum Kultury pod szyldem European Communication Research and Education Association. ●

13–17.09

– odbyła się XXVIII Ogólnopolska Spartakiada Prawników Lublin 2017, której współorganizatorem był prorektor A. Bereza. W ramach imprezy 15.09 w Centrum Spotkania Kultur odbyła się uroczysta gala, w której udział wzięli także rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska. ●

14.09

– rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Polityka migracyjna w obliczu współczesnych wyzwań: teoria i praktyka”, zorganizowaną na Wydziale Politologii (14–15.09), a także wzięł udział w promocji albumu *Kultura – narodziny pisma*, która odbyła się w Muzeum Lubelskim w ramach obchodów 70-lecia wydania pierwszego numeru „Kultury” (14–15.09). ●

14–15.09

– w Kazimierzu Dolnym odbyło się wyjazdowe posiedzenie Kolegium Rektorsko-Dziekańskiego UMCS, w którym udział wzięły władze Uczelni i Wydziałów. ●

15.09

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w uroczystości wręczenia księgi pamiątkowej prof. dr. hab. Czesławowi Grzesiakowi (Instytut Filologii Romańskiej) w związku z jego przejściem na emeryturę. ●

16.09

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w spektaklu *Obrona Sokratesa* w Teatrze im. J. Osterwy w Lubli-

nie (reż. i wykonanie: Witold Kopeć), połączonym ze spotkaniem z autorem przekładu prof. Ryszardem Legutko. ●

18.09

– rektor S. Michałowski otworzył 8. Forum Matematyków Polskich, współorganizowane przez Instytut Matematyki w dn. 18–22.09.

– prorektor R. Dobrowolski spotkał się z prof. Akihiro Matobą, dyrektorem Centrum Współpracy Międzynarodowej w Kangawa University w Yokohamie (Japonia) i dr. Pawłem Pasierbiakiem z Wydziału Ekonomicznego w celu omówienia współpracy między uczelniami;

– prorektor A. Bereza otworzył Konferencję Katedr Finansów – „Finanse dla rozwoju”, która odbyła się w dn. 18–20.09 w Lubelskim Centrum Konferencyjnym;

– prorektor R. Dobrowolski otworzył międzynarodową konferencję naukową „EU-ASEAN. Models of Integration” na Wydziale Politologii. ●

19–20.09

– rektor S. Michałowski, prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski oraz kanclerz G. Fiok reprezentowali nasz Uniwersytet podczas Narodowego Kongresu Nauki w Krakowie. ●

21.09

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w konferencji „Przeminęło z wiatrem. Wczesnośredniowieczne ośrodki centralne na dzisiejszych obszarach peryferyjnych. Między nauką, ochroną i rewitalizacją”, zorganizowaną w Zamościu w dn. 20–22.09 w cyklu „Złote jabłko polskiej archeologii”. Spotkanie odbyło się w ramach działań Międzyuczelnianego Centrum Naukowo-Badawczego

„Filioque”, będącego wspólnym przedsięwzięciem UMCS i Uniwersytetu Rzeszowskiego. ●

22.09

– rektor S. Michałowski uczestniczył w konferencji „Lublin w gospodarce Polski i Europy”, zorganizowanej w dn. 22–23.09 w Lubelskim Centrum Konferencyjnym przez Wydział Ekonomiczny i Miasto Lublin. ●

25.09

– prorektor A. Bereza reprezentował Uczelnię na uroczystości wręczenia odznaczeń państwowych działaczom opozycji niepodległościowej z lat 1956–1989, która odbyła się w Instytucie Pamięci Narodowej w Lublinie. ●

25–26.09

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w wyjeździe integracyjnym „Adaptacja”, organizowanym przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów. ●

26.09

– rektor S. Michałowski i prorektor R. Dobrowolski wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami środowiska uczelni lubelskich poświęconym projektowi Ustawy 2.0, z udziałem sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Aleksandra Bobko, które odbyło się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II;

– prorektor A. Bereza wzięła udział w konferencji „Inteligencja w Polsce w latach 1914–1989. Ewolucja struktury, roli i postaw”, zorganizowanej przez Oddział IPN w Lublinie we współpracy z Instytutem Historii im. T. Manteuffla PAN i warszawskim Oddziałem IPN. ●

28.09

– rektor S. Michałowski wzięła udział w uroczystości wręczenia książki jubileuszowej dedykowanej prof. Ryszardowi Tokarskiemu z Zakładu Leksykologii i Pragmatyki Instytutu Filologii Polskiej. ●

29.09

– panie prorektor U. Bobryk i A. Orłowska wzięły udział w otwarciu wystawy „Pablo Picasso – wizerunek wielokrotny” na Zamku Lubelskim. ●

30.09

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w inauguracji roku 2017/2018 w Uniwersytecie Dziecięcym, podczas której wygłosiła wykład „Jak to z Babą Jagą było...”; ●

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w spotkaniu w ramach obchodów 700-lecia Lublina pt. „Lublin inspiruje kobiety – Kobiety inspirują Lublin” w Centrum Spotkania Kultur, a także w obchodach jubileuszu 50-lecia Studenckiego Koła Naukowego Biochemików. ●

2.10

– rektor S. Michałowski reprezentował nasz Uniwersytet podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Uniwersytecie Medycznym w Lublinie. ●

3.10

– rektor S. Michałowski reprezentował nasz Uniwersytet podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie;

– rektor S. Michałowski i prorektor U. Bobryk wzięli udział w immatrykulacji studentów Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach oraz w inauguracji roku akademickiego

Puławskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. ●

4.10

– rektor S. Michałowski reprezentował naszą Uczelnię podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego na Politechnice Lubelskiej. ●

4–5.10

– prorektor R. Dobrowolski wzięła udział w posiedzeniu Rady Koordynacyjnej Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Polesie Zachodnie, które odbyło się w Szackim Parku Narodowym na Ukrainie. ●

5.10

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w finisażu wystawy „Pierwiastek kobiecy” Ilony Wałęcak w Chatce Żaka;

– prorektor U. Bobryk reprezentowała naszą Uczelnię podczas inauguracji roku akademickiego w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie;

– prorektor A. Bereza uczestniczyła w uroczystych obchodach drugiej rocznicy utworzenia Litewsko-Polsko-Ukraińskiej Brygady LITPOL-UKRBRIG, które odbyły się na dziedzińcu Zamku Lubelskiego. ●

6.10

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska wzięli udział w otwarciu konferencji „Granice i pogranicza humanistyki”, zorganizowanej w dn. 6–7.10 na Wydziale Humanistycznym;

– rektor S. Michałowski wzięła udział w gali rozpoczęcia wizyty w województwie lubelskim Szefów Misji Dyplomatycznych akredytowanych w Polsce, która odbyła się w Muzeum Lubelskim. ●

6–7.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w Chatka Blues Festival 2017.

7.10

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w inauguracji Uniwersytetu Złotego Wieku w Bieczu, podczas której wygłosiła wykład „My, bracia Słowianie” i spotkała się z władzami Biecza. ●

9–15.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w 6th ASEF Rectors' Conference & Students Forum (ARC6) „Future-ready Universities and Graduates: Quality Education Beyond the Horizon” w Singapurze. ●

10.10

– rektor S. Michałowski uczestniczył w posiedzeniu Społecznej Rady ds. Rozwoju Nauki i Szkolnictwa Wyższego przy Wojewodzie Lubelskim, które było poświęcone głównym założeniom projektu Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce. ●

10 i 18.10

– prorektor A. Bereza uczestniczył w posiedzeniach Komitetu Honorowego Obchodów Święta Niepodległości 11 Listopada, które odbyły się w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim. ●

10–11.10

– rektor S. Michałowski uczestniczył w konferencji „Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina” w Trybunale Koronnym, której był współorganizatorem. ●

11.10

– prorektor A. Orłowska spotkała się z pracownikami Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, którzy aktywnie włączyli się w organizację

Wielkiego Testu Języka Angielskiego oraz konkursu The Faces of America;

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w uroczystej inauguracji roku akademickiego w Lubelskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku, która odbyła się w Centrum Transferu Wiedzy KUL JP II. ●

12–13.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w posiedzeniu Prezydium i Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. ●

15.10

– rektor S. Michałowski i prorektor R. Dobrowolski wzięli udział w środowiskowej mszy świętej w archikatedrze lubelskiej oraz reprezentowali nasz Uniwersytet podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. ●

16.10

– prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski wzięli udział w posiedzeniu komisji kwalifikacyjnej pracowników naukowo-dydaktycznych zgłaszających się do Programu Erasmus+ mobilność edukacyjna w szkolnictwie wyższym w roku 2017/2018;

– prorektor U. Bobryk otworzyła wystawę najlepszych dyplomów powstałych w Instytucie Sztuk Pięknych pt. „Te.raz Młodzi #2017” w Chatce Żaka. ●

17.10

– w siedzibie Fabryki Cukierków „Pszczółka” odbyła się konferencja prasowa z udziałem rektora S. Michałowskiego, prezesa AZS UMCS D. Gawła, sponsorów oraz przedstawicieli drużyny koszykarek z trenerem W. Szawar-

skim na czele, podczas której podpisano nową umowę między Fabryką Cukierków „Pszczółka”, Krajową Spółką Cukrową i KU AZS UMCS Lublin. ●

18.10

– rektor S. Michałowski wzięł udział w uroczystym otwarciu po modernizacji Miejskiego Stadionu Lekkoatletycznego przy al. Piłsudskiego w Lublinie;

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w II Forum Turystyki Medycznej i Prozdrowotnej, zorganizowanym w dn. 18–19.10 w Krasnobrodzie i Założeniu przez Lubelski Klub Biznesu. ●

19.10

– prorektor U. Bobryk otworzyła UMCS IT Academic Day 2017 w Instytucie Informatyki;

– prorektor R. Dobrowolski spotkał się ze stażystką przy Nagrodzie im. I. Wyhowskiego prof. Lubov Zhvanko, która odbywa staż na Wydziale Humanistycznym pod opieką prof. Mariusza Korzeniowskiego. ●

19–20.10

– rektor S. Michałowski uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. ●

20.10

– odbyło się spotkanie podsumowujące XIV Lubelski Festiwal Nauki, podczas którego prorektor R. Dobrowolski podziękował koordynatorom z UMCS za zaangażowanie w organizację wydarzenia. ●

21.10

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w uroczystej inauguracji Uniwersytetu Dziecięcego w Puławach, podczas której wygłosiła wykład pt. „Jak to z Babą Jagą było...”. ●

22.10

– prorektor A. Bereza reprezentował naszą Uczelnię podczas inauguracji roku akademickiego w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie. ●

23.10

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w uroczystych obchodach Jubileuszu 45-lecia IX LO im. Mikołaja Kopernika w Lublinie. ●

25.10

– prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski spotkali się z konsulem Białorusi Sergiejem Botvichem w celu omówienia współpracy. ●

26.10

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Bereza wzięli udział w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu

Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, podczas którego odsłonięto portret zmarłego w czerwcu prezesa LTN prof. Artura Korobowicza;

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w konferencji „Sztuka Lublina – od średniowiecza do współczesności” w Centrum Spotkania Kultur. ●

27.10

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w konferencji „Aktywność fizyczna w zdrowym stylu życia młodzieży” w Ecotech-Complex. ●

27–28.10

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Kształcenia w Gdańsku. ●

28.10

– prorektorzy U. Bobryk i A. Bereza uczestniczyli w gali jubileuszowej

10. Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego połączonej z Inauguracją Sportowego Roku Akademickiego 2017/2018. Prorektor A. Bereza odebrał nagrodę za zajęcie przez UMCS I miejsca w Klasyfikacji Generalnej Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego. ●

30.10

– odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze KU AZS UMCS Lublin, w którym udział wzięli rektor S. Michałowski. ●

31.10

– rektor S. Michałowski oraz prorektorzy: A. Orłowska, R. Dobrowolski i A. Bereza złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobach zmarłych rektorów UMCS, które znajdują się na cmentarzu przy ul. Lipowej. ●

Narodowe Czytanie w Ogrodzie Botanicznym

Fot. Bartosz Prohl

2 września w całej Polsce odbywała się kolejna edycja Narodowego Czytania. W tym roku to dramat Stanisława Wyspiańskiego pt. *Wesele* zwyciężył podczas internetowego głosowania i został tym samym lekturą Narodowego Czytania 2017. Nasz Uniwersytet po raz kolejny włączył się w tę inicjatywę.

W klimatycznych wnętrzach Dworcu Kościuszków na terenie Ogródu Botanicznego UMCS zaproszone osoby odczytały wybrane fragmenty *Wesela*. Obecni byli: prorektor Alina Orłowska, dziekan Wydziału Humani-

stycznego Robert Litwiński, prozownik Małgorzata Karwatowska, a także pisarz i autor kryminałów retro Marcin Wroński, aktor Jerzy Rogalski, muzyk Łukasz Jemioła, zespół ludowy Sławiniacy i grupa teatralna Stacja Teatr.

Zainteresowane osoby, które przyniosły własne egzemplarze dzieła, otrzymały okolicznościowy stempeł przygotowany specjalnie z okazji Narodowego Czytania 2017. ●

Fot. Bartosz Prohl

Konferencja redaktorów czasopism akademickich

Fot. Bartosz Prohl

W dn. 5–8 września w Lublinie odbyła się 25. konferencja redaktorów czasopism akademickich pt. „Między drukiem a siecią”, zorganizowana przez „Forum Akademickie” i Urząd Miasta Lublin wraz z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, Politechniką Lubelską, Uniwersytetem Medycznym w Lublinie i Uniwersyte-

tem Przyrodniczym w Lublinie. Udział w niej wzięło ponad 80 uczestników z całej Polski – przedstawiciele czasopism, portali i wydawnictw uczelnianych. Patronat honorowy nad konferencją objął prezydent Miasta Lublin, zaś patronat merytoryczny mieli rektorzy wszystkich lubelskich uczelni.

Wydarzenie rozpoczęło się w Inkubatorze Medialno-Artystycznym UMCS sesją „Akademicki Lublin”.

Przedstawiciel władz miasta Maciej Zaporowski opowiedział o miejscu instytucji akademickich i naukowych w strategii rozwoju Lublina. Piotr Kieraciński z „Forum Akademickiego” przedstawił akademicki Lublin w liczbach, zaś Izabela Pastuszko opowiedziała o architekturze dzielnicy uniwersyteckiej. Następnie reprezentanci władz lubelskich uczelni publicznych przedstawili swoje szkoły wyższe. ▶

Fot. Bartosz Profil

Wystąpili: prorektor UMCS Alina Orłowska, rektor Politechniki Lubelskiej Piotr Kacejko, dziekan Wydziału Humanistycznego KUL Magdalena Charzyńska-Wójcik, prorektor Uniwersytetu Medycznego Dariusz Matosiuk, zaś Uniwersytet Przyrodniczy reprezentował prof. dr hab. Eugeniusz Grela.

Prelegentom towarzyszyli młodzi naukowcy z poszczególnych uczelni, którzy swoje badania zaprezentowali w ciekawej formie tzw. FAMELABów (m.in. „Co siedzi w twojej głowie?”, „Rebeliantka – matka czy robotnica?” i „Po drugiej stronie zwierciadła...”).

Kolejny dzień zaczął się debatą panelową poświęconą sytuacji czasopism akademickich, ich przemianom na przestrzeni 25 lat i roli w komunikacji wewnętrznej uczelni. Poruszone zostały zagadnienia dot. sposobów ich funkcjonowania w druku oraz Interne-

cie, a także wyzwań, które przed czasopismami otworzył dostęp do sieci. W tym spotkaniu uczestniczył prorektor Radosław Dobrowolski. Na zakończenie odbyły się warsztaty o topografii i percepcji tekstu prowadzone przez prof. Krzysztofa Rumowskiego. Świat linków, wideo i podcastów przybliżył webmaster Paweł Bielecki, natomiast o sztuce poprawnej parafrazy mówiła dr Agnieszka Raubo z UAM.

Trzeciego dnia uczestnicy przenieśli się do Centrum Transferu Wiedzy KUL. Sesje tematyczne oraz warsztaty skupione były wokół tematyki prawa autorskiego oraz wiedzy o języku. Była mowa o przygotowaniu tekstu do druku, stylu i kulturze języka w praktyce. Uczestnicy mogli także zobaczyć najważniejsze zabytki Lublina i Kazimierza Dolnego oraz zwiedzić ośrodki akademickie.

Spotkania redaktorów czasopism uczelnianych są organizowane od

25 lat. Pierwsze – pod hasłem „Konfrontacje Gazet Akademickich” – odbyło się na Uniwersytecie Gdańskim w 1993 r. Kolejne były organizowane przez redaktorów czasopism z różnych uczelni. W Lublinie ostatni raz taka konferencja została zorganizowana w 1996 r. przez redaktorów „Wiadomości Uniwersyteckich” UMCS i „Przeglądu Uniwersyteckiego” KUL.

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Profil

IV Piknik Pracowniczy UMCS

16 września w Ogrodzie Botanicznym odbył się IV Piknik Pracowniczy UMCS dla byłych i obecnych pracowników naszej Uczelni wraz z rodzinami. Wydarzenie stanowiło doskonałą okazję do integra-

cji pracowników, dla wielu z nich było również swojego rodzaju sentymentalną podróżą do czasów, kiedy zawodowo związani byli z Uniwersytetem.

Wśród licznych atrakcji znalazły się m.in.: dmuchańce, kucyki, gry i za-

bawy dla dzieci, pieczenie kiełbasek, wata cukrowa, popcorn czy warsztaty Uniwersytetu Dziecięcego UMCS dla najmłodszych. Główną atrakcją wydarzenia był występ Kuby Sienkiewicza, któremu akompaniował dr Marek Stefankiewicz.

UMCS wśród sygnatariuszy akcji „Lubelszczyzna dla Aleppo”

UMCS przystąpił do akcji „Lubelszczyzna dla Syrii” organizowanej przez wojewodę lubelskiego. 18 września na Zamku Lubelskim kilkudziesięciu sygnatariuszy złożyło podpis pod Deklaracją na rzecz pomocy poszkodowanym w wyniku wojny w Syrii. W imieniu

naszej Uczelni deklarację podpisała prorektor Alina Orłowska.

Inicjatywa jest gestem solidarności z ofiarami wojny w Syrii, a także formą konkretnej pomocy polegającą na zebraniu środków na odbudowę zrujnowanych przez działania wojenne domów dla syryjskich rodzin.

W ramach akcji na Uniwersytecie będzie prowadzona zbiórka pieniędzy. W budynku Rektoratu została wystawiona skarbonka, a na Wydziałach pojawią się puszkę, do których można będzie wrzucać datki. Szczegóły dostępne są na stronie: www.lubelszczyznadlasyrii.pl.

UMCS na Lubelskim Salonie Maturzystów Perspektywy 2017

Fot. Bartosz Proń

W dn. 18–19 września w Lublinie odbywał się Salon Maturzystów Perspektywy 2017. Podczas wydarzenia zaprezentował się także nasz Uniwersytet. W inauguracji imprezy udział wzięła prorektor Alina Orłowska. Na stoisku UMCS można było m.in. zapoznać się z naszą aktualną ofertą edukacyjną, artystyczną i sportową, a także uzyskać informacje dotyczące pomocy materialnej.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Daniel Malyszak

Fot. Daniel Malyszak

Lubelski Festiwal Nauki 2017

W dn. 24–30 września odbywał się XIV Lubelski Festiwal Nauki pod hasłem „Nauka – pomiędzy tradycją a współczesnością”. Koordynatorem głównym był Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Pracownicy i studenci UMCS przygotowali w tym roku blisko 400 projektów.

26 września w Centrum Spotkania Kultur odbyła się uroczysta inauguracja XIV LFN, w której udział wzięli prorektorzy Alina Orłowska i Radosław Dobrowolski. Gali towarzyszyła premiera musicalu *Prorock*. 30 września na Placu Litewskim zorganizowano Piknik Nauko-

wy, w ramach którego odbywały się warsztaty, pokazy i gry. Nie zabrakło także części artystycznej. Zagrały m.in. Młode Djembe z Chatki Żaka, Zespół Pieśni i Tańca Politechniki Lubelskiej czy Społeczne Ognisko Baletowe w Lublinie. Piknik zakończyło międzyuczelniane widowisko artystyczne przygotowane przez studentów różnych lubelskich środowisk pn. *Pieśni innowacji i technologii – czyli między tym co było, a tym, co będzie*. Udział w wydarzeniu wzięli także prorektorzy A. Orłowska i R. Dobrowolski. XIV LFN zakończyła uroczysta gala w Gmachu Głównym KUL.

Noblistka w Chatce Żaka – wystawa jubileuszowa

W ramach obchodów jubileuszu 150. urodzin Patronki naszej Uczelni Muzeum UMCS przygotowało wystawę pt. „Maria Curie-Skłodowska 1867–1934”, którą oficjalnie otwarto 25 września w czarnym foyer Chatki Żaka. Gości przywitani rektor Stanisław Michałowski i dyrektor ACK UMCS Edyta Karczmarzka. Obecni byli także prorektorzy Alina Orłowska i Radosław Dobrowolski.

Koncepcję wystawy przybliżył zebranym Jerzy Kasprzak z Muzeum UMCS. Ekspozycja składa się z trzech części. Instalacja muzealna „Promenada czasu” to dziewięć stanowisk przedstawiających Marię oraz inne osoby naturalnej wielkości ustawione na tle zdjęć architektury lub

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

krajobrazów. Zaaranżowana została także pracownia fizyczno-chemiczna małżeństwa Curie. Kolejne elementy to kalendarium oraz gabloty, w których zaprezentowane są oryginalne artefakty oraz kopie dokumentów pisanych przez Noblistkę. Znajdują się tam również pamiątkowe monety i statuetka Curie-Skłodowskiej ufundowane przez Uniwersytet.

Wystawa będzie dostępna dla zwiedzających do 31 grudnia br. Więcej o ekspozycji można przeczytać w numerze specjalnym „Wiadomości Uniwersyteckich” (2017, nr 8/237).

Komunikat z obrad Senatu UMCS – 27 września

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku uczczono chwilą ciszy pamięć zmarłych: Teresy Namedyńskiej i Zofii Nowak.

Następnie rektor z okazji jubileuszu pracy zawodowej złożył gratulacje i wręczył nagrody: prof. Arkadiuszowi Berezie, prof. Małgorzacie Karwatowskiej, prof. Włodzimierzowi Piątkowskiemu, prof. Bartoszowi Liżewskiemu, prof. Antoniemu Hanuszowi, prof. Januszowi Niczyporukowi, prof. Wojciechowi Orłowskiemu, prof. Feliksowi Czyżewskiemu, prof. Janowi Adamowskiemu i prof. Krzysztofowi Grzywnowiczowi.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- uczestnictwa w Narodowym Kongresie Nauki,
- zbliżającego się końca rekrutacji na studia,
- braku finansowania projektu Międzynarodowej Agendy Badawczej złożonego do Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,
- intensywnej pracy nad pozyskaniem wsparcia finansowego dla przeniesienia siedzib Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii na teren kampusu zachodniego. Jesteśmy blisko sfinalizowania sprzedaży budynku Instytutu i przygotowujemy koncepcję nowego kampusu,
- zakończenia demontażu kładki nad ul. Radziszewskiego, trwającej termomodernizacji Biblioteki Głównej, remontów w akademikach i Parku Akademickim,
- oczekiwania na wyniki nowej parametryzacji,
- przygotowań do Lubelskiego Festiwalu Nauki,

- otwarcia w Chatce Żaka wystawy poświęconej Patronce UMCS,
- sytuacji w sporcie akademickim – bardzo dobrze radzą sobie studenci UMCS w rywalizacji akademickich mistrzostw Polski. Według oficjalnych informacji utrzymaliśmy pozycję z zeszłego roku akademickiego, czyli II miejsce w rywalizacji uniwersytetów oraz VI pozycję wśród wszystkich uczelni w Polsce. Świetnie spisują się lekkoatleci – Malwina Kapron zdobyła brązowy medal Mistrzostw Świata i złoty medal na Uniwersjadzie. Drużyna AZS UMCS zdobyła II miejsce w ekstraklasie seniorów. Świetnie rozpoczęły sezon Pszczółki, które wygrały 76–70 z CCC Polkowice,
- prac nad utworzeniem Centrum Europejskiego z władzami miasta Nancy oraz uczelniami z Ukrainy,
- pikniku dla pracowników i emerytów UMCS.

Następnie senatorowie zmieniłi Uchwałę Nr XXII – 10.3/09 z 29 czerwca 2009 r. ws. ustalania obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaju zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiaru zajęć dydaktycznych oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, a także zasad powierzenia prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych.

W dalszej kolejności przyjęto pakiet uchwał dot.: zatwierdzenia wzoru dyplomu ukończenia studiów wyższych prowadzonych wspólnie z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie, „Karty okresowej oceny nauczycieli akademickich”, określenia efektów kształcenia dla studiów III stopnia prowadzonych przez Wydziały: Ekonomiczny i Matematyki, Fizyki i Informatyki. Przyjęto także Uchwałę dot. przystąpienia UMCS do programu pn. „Koncepcja edukacji wojskowej studentów w ramach Legii Akademickiej”.

Senatorowie wybrali kandydata UMCS do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, którym został prof. dr hab. Grzegorz Janusz. Podczas posiedzenia uzupełniono także składy komisji senackich i dyscyplinarnych o przedstawicieli studentów i doktorantów oraz skład Senackiej Komisji Rozwoju Kadry Naukowej.

Senat UMCS zatwierdził również następujące wnioski Rad Wydziałów: Biologii i Biotechnologii ws. zatrudnienia na stanowisko profesora zwyczajnego w Zakładzie Genetyki i Mikrobiologii prof. dr hab. Teresy Urbanik-Sypniewskiej; Pedagogiki i Psychologii ws. zatrudnienia na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Dydaktyki dr hab. Teresy Parczewskiej i dr hab. Urszuli Oszwy; Politologii ws. zatrudnienia na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Dziennikarstwa dr hab. Lidii Pokrzyckiej i w Zakładzie Ruchów Politycznych dr. hab. Wojciecha Ziętarey,

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dot. m.in.: potrzeby zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Senatu w związku ze sprawami kadrowymi (25.10); odnowienia doktoratu prof. Kazimierza Goebła (12.10 w Auli Uniwersyteckiej); mszy akademickiej (15.10 w archikatedrze lubelskiej); uroczystej inauguracji roku akademickiego, odnowienia doktoratu prof. Marii Poźniak-Niedzielskiej oraz koncertu inauguracyjnego w Chatce Żaka pt. „Dźwięki 700-letniego Lublina” (23.10), a także koncertu z okazji 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej (10.11).

W punkcie dot. interpelacji i wolnych wniosków rektor poinformował o interpelacji udzielonej dr. Jakubowi Kosowskiemu.

*Aneta Adamska
Rzecznik prasowy*

Podsumowanie sezonu AZS UMCS

28 września w Sali Senatu odbyła się konferencja prasowa dot. sportu akademickiego w naszej Uczelni. Wydarzeniu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski, a obecne były także prorektor Urszula Bobryk, kanclerz Grażyna Elżbieta Fioł oraz kwestor Katarzyna Komotajtis. W spotkaniu wzięli udział partnerzy i przyjaciele AZS UMCS Lublin, m.in. przedstawiciele samorządu, instytucji miejskich, fundacji oraz lu-

Fot. Michał Piliat

Fot. Bartosz Proń

belskich firm, a także nasi trenerzy i sportowcy.

Prezes AZS UMCS Dariusz Gaweł podsumował poprzedni sezon i przypomniał zebranim liczne sukcesy naszych sportowców. Zaprezentowano także sportowe plany Uniwersytetu na najbliższe lata. Spotkanie było świetną okazją do podziękowania wszystkim dobrodziejom sportu akademickiego, którym rektor wręczył pamiątkowe bluzy i koszulki z logo AZS.

100-lecie Sądu Najwyższego i odrodzonego sądownictwa w Polsce

Fot. Adam Krysiewicz / Biuro KRS

28 września prorektor Arkadiusz Bereza wziął udział w uroczystościach jubileuszowych z okazji 100-lecia Sądu Najwyższego, które odbyły się na Zamku Królewskim w Warszawie, a następnie w obchodach „100-lecia odrodzonego sądownictwa w Polsce” w siedzibie Krajowej Rady Sądownictwa, podczas których wręczone zostały medale „Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości – Bene Merentibus Iustitiae”. W drugiej części uroczystości prorektor A. Bereza przedstawił kalendarium wydarzeń sprzed 100 lat w wystąpieniu „Początki odrodzonego sądownictwa polskiego”.

Fot. Bartosz Froll

Fot. Bartosz Froll

Fot. Bartosz Froll

Immatrykulacje studentów I roku

Fot. Bartosz Froll

2 października na 11 Wydziałach UMCS w Lublinie odbyły się uroczyste immatrykulacje studentów pierwszego roku. 3 października odbyła się immatrykulacja nowych studentów Wydziału Zamiejscowego UMCS w Puławach. W roku akademickim 2017/2018 naukę na I roku studiów w naszej Uczelni rozpoczęło 8983 studentów.

Fot. Bartosz Froll

Konferencja nt. obrazowania medycznego

Fot. Bartosz Prohl

W dn. 9–10 października w Ecotech-Complex odbyła się konferencja pt. „Obrazowanie medyczne w wysokim polu magnetycznym – Centrum Ecotech-Complex nowy partner, nowe możliwości”. Miała ona na celu promocję i nawiązanie kontaktów po-

między ośrodkami dysponującymi wysokopolowymi skanerami MR oraz pokazanie możliwych obszarów współpracy pomiędzy UMCS a GE Healthcare. Stała się także okazją do wymiany wiedzy wykładowców z międzynarodowych ośrodków naukowych nt. najnowszych osiągnięć badawczych w diagnostyce obrazowej techniką wysokopolowego rezonansu magnetycznego oraz pokazania nowych możliwości w tym obszarze, które powstały wraz z otwarciem nowego ośrodka w Polsce.

W konferencji udział wzięli przedstawiciele czołowych ośrodków na świecie

dysponujących wysokopolowym skanerem MR. W roli prelegentów wystąpili m.in. prof. Richard Frackowiak (jeden z pionierów techniki MRI i badacz plastyczności mózgu, lider europejskiego projektu „Human Brain”), prof. Thoralf Niendorf (dyrektor Centrum Molekularnej Medycyny Max-Delbrücka w Berlinie), prof. Wiesław Nowiński (autor komputerowej mapy mózgu), dr Douglas Kelly (GE Global Manager wysokopolowych systemów MR) i dr Michael Pearson (dyrektor generalny ds. nadprzewodników magnetycznych – Tesla Engineering). Patronat nad konferencją objęło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Spotkanie naukowe poprzedziła konferencja prasowa, w której uczestniczyli rektor Stanisław Michałowski, prorektor Radosław Dobrowolski, dyrektor Ecotech-Complex Andrzej Stępniewski, kierownik Zakładu Elektroradiologii Uniwersytetu Medycznego Radosław Pietura oraz prezes General Electric na Polskę i kraje bałtyckie Beata Stelmach.

Fot. Bartosz Prohl

Konsorcjum Ecotech-Complex, którego liderem jest nasz Uniwersytet, posiada zaawansowany technologicznie rezonans magnetyczny Discovery MR 950 7,0T firmy GE Healthcare. Został on zamontowany w połowie 2016 r. Obecnie trwają intensywne szkolenia personelu oraz prowadzone są próbne badania ochotników. Jest to pierwszy aparat rezonansu magnetycznego o indukcji pola magnetycznego 7,0 Tesli w Polsce oraz w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. ●

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Projekt DT.Uni.

Fot. Bartosz Prohl

W dn. 17–19 października w ramach projektu DT.Uni. – Design Thinking Approach for an Interdisciplinary University gościliśmy 18 przedstawicieli partnerskich uczelni – reprezentantów kadry naukowej i managerskiej. Wraz zespołem z UMCS odbywali oni liczne wizyty studyjne i spotkania robocze, podczas których planowali pracę w ramach projektu.

Pierwszy dzień poświęcony był na spotkanie z prorektorem Radosławem Dobrowolskim i oficjalne rozpoczęcie realizacji trzyletniego projektu. Następnie odbyły się prezentacje wszystkich członków konsorcjum. Kolejne dni upłynęły pod znakiem pracy merytorycznej i na uzgadnianiu dalszych etapów pracy oraz poznawaniu potencjału Lublina jako miejsca idealnego do wdrażania interdyscyplinarności. Uczestnicy mogli m.in. wysłuchać bardzo ciekawych prezentacji i porozmawiać z przedstawicielami Urzędu Miasta Lublina,

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS, Inkubatora Medialno-Artystycznego czy Centrum Spotkania Kultur.

W najbliższym czasie w ramach projektu zostanie opracowana baza dobrych praktyk w zakresie interdyscyplinarności i *design thinking* oraz zostaną przeprowadzone warsztaty dla kadry naukowej. Aktualności w ramach projektu będą publikowane na stronie internetowej: www.dtuni.umcs.pl. ●

Fot. Bartosz Prohl

Odnowienie doktoratu prof. Marii Poźniak-Niedzielskiej

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

23 października w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. dr hab. Marii Poźniak-Niedzielskiej – w 50. rocznicę obrony pracy doktorskiej na Wydziale Prawa i Administracji.

M. Poźniak-Niedzielska urodziła się 16 listopada 1936 r. w Lublinie. Po zdaniu egzaminu dojrzałości w Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej

Fot. Bartosz Prohl

w 1954 r. rozpoczęła studia na Wydziale Prawa UMCS. W 1967 r. otrzymała stopień doktora nauk prawnych na podstawie pracy „Problematyka cywilnoprawna autorstwa dzieła kinematograficznego”, nagrodzonej II nagrodą w konkursie „Państwa i Prawa” oraz wydaną jako książka *Autorstwo dzieła kinematograficznego. Studium cywilnoprawne*. W 1976 r. M. Poźniak-Niedzielska uzyskała stopień doktora habilitowanego na podstawie rozpra-

Fot. Bartosz Prohl

wy *Wzory zdobnicze i ich ochrona*. W 1990 r. otrzymała tytuł profesora.

Od początku swojej pracy na Uczelni poświęcała się działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej. W latach 1978–2006 była kierownikiem Katedry Prawa Gospodarczego i Handlowego, a w latach 1981–2002 – dyrektorem Instytutu Prawa Cywilnego. Była także członkiem Senatu UMCS oraz brała udział w komisjach senackich i wydziałowych.

Prof. M. Poźniak-Niedzielska wypracowała siedmiu doktorów, recenzowała 17 rozpraw doktorskich i 31 rozpraw habilitacyjnych, opracowała wiele wniosków o nadanie tytułu profesora. Prowadziła wykłady z prawa handlowego, autorskiego i własności przemysłowej. Pod jej kierunkiem powstało 300 prac magisterskich i licencjackich.

Jest wpisana na listę radców prawnych w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie. Uczestniczyła w pracach parlamentarnych z zakresu prawa autorskiego. Była zapraszana jako *professeur invité* na Uniwersytecie w Grenoble, Lyonie i Dijon. Otrzymała staż naukowy w Instytucie Maxa-Plancka w Monachium, a na Uniwersytecie w Turynie prowadziła wykłady z prawa handlowego. Została odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Odznaką Honorową „Za zasługi dla wynalazczości” i Medalem KEN. ●

Odnowienie doktoratu prof. Kazimierza Goebela

Społeczność akademicka naszego Uniwersytetu świętowała odnowienie doktoratu prof. dr. hab. Kazimierza Goebela – w 50. rocznicę obrony pracy doktorskiej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. Uroczystość odbyła

się 12 października w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji. Sylwetkę i dorobek naukowy prof. K. Goebela przybliżył tekst *Profesor Kazimierz Goebel – pięćdziesiąt lat minęło*, autorstwa Stanisława Prusa (s. 39–44). ●

Komunikat z obrad Senatu UMCS – 25 października

Obradom Senatu przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku obrad rektor złożył gratulacje i wręczył nagrody z okazji jubileuszu pracy zawodowej. Otrzymali je: prof. Zdzisław Kurkowski, prof. Wiesław Mułenko, prof. Ryszard Dobrowolski, prof. Ryszard Dębicki, prof. Ryszard Bera, prof. Roman Paduch, prof. Roman Lewicki, prof. Radosław Dobrowolski, prof. Marek Woźniak, prof. Krzysztof Stępnik, prof. Hans-Jorg Schwenk, prof. Elżbieta Krzemińska, prof. Bogusław Kaszewski, prof. Barbara Gawda, prof. Alicja Wójcik.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- zakończonego procesu rekrutacji na studia w roku akademickim 2017/2018. Naukę na pierwszym roku rozpoczęło ok. 9 tys. studentów (jest to wynik porównywalny do ubiegłorocznego naboru);

- wyników parametryzacji, które nie są zadowalające dla Uczelni (będą podejmowane decyzje dot. odwołań);
- złożonego ponownie wniosku do programu Międzynarodowe Agendy Badawczej;
- starań o pozyskanie środków na rozbudowę kampusu zachodniego oraz przygotowanego projektu zagospodarowania tych terenów;
- inauguracji roku akademickiego, którą zwieńczył koncert pt. „Dźwięki 700-letniego Lublina”;
- planu wizyty wnuków Marii Curie-Skłodowskiej, którzy od 10 listopada będą gośćmi Uczelni, oraz zaproszenia na otwarte spotkanie z nimi (13.11, godz. 11.00, Aula Instytutu Informatyki);
- aktywnego udziału w dalszych pracach nad Ustawą 2.o.;
- wręczonych nagród Rektora;
- pozyskanych środków z RPO na tzw. wzmocnienie stopnia cyfryzacji Uczelni;

Fot. Bartosz Profl

Wizyta wiceministra obrony narodowej

- podpisania korzystnej umowy z Polskim Cukrem.

W kolejnym punkcie senatorowie uzupełnili skład Komisji Skrutacyjno-Mandatowej o przedstawiciela studentów w osobie Karola Przydatka oraz skład Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów, w której zasiądzie Kinga Włodarczyk.

Następnie zmieniono Uchwałę nr XXIII-20.4/14 Senatu UMCS z 26 listopada 2014 r. ws. zasad zawierania i rejestracji umów o warunkach wnoszenia opłat za usługi edukacyjne na studiach doktoranckich oraz określenia ich wzorów.

Senat UMCS zatwierdził również następujące wnioski Rad Wydziałów: Pedagogiki i Psychologii ws. zatrudnienia na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Zakładzie Metodologii i Diagnozy Psychologicznej dr hab. Magdaleny Smoczyńskiej, prof. nadzw.; Filozofii i Socjologii ws. zatrudnienia na stanowisko profesora zwyczajnego w Zakładzie Socjologii Ogólnej i Badań nad Migracjami prof. dr hab. Wielisławy Warzywody-Kruszyńskiej.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dot. m.in.: zaproszenia na koncert Haliny Frąckowiak i Marka Stefankiewicza (10.11, Chatka Żaka), wręczenia odznaczeń państwowych i medali 700-lecia Miasta Lublin (22.11), trwających prac nad pogłębioną analizą kierunków studiów, wyboru nowej przewodniczącej Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów, którą została Dominika Zdolska, podziękowań dla pracowników Działu Organizacyjno-Prawnego za profesjonalną pracę i pomoc w przygotowaniach uroczystości, które złożyli prof. Andrzej Kidyba i prof. Jerzy Węćławski.

Aneta Adamska
Rzecznik prasowy

Fot. Bartosz Prohl

○ przywracającym przez Ministerstwo Obrony Narodowej pilotażowym programie ochotniczego wojskowego szkolenia studentów mówił wiceminister Michał Dworczyk, który 25 października przyjechał na Wydział Politologii. Studentom przedstawił szczegóły programu. Część teoretyczna szkolenia będzie się odbywać na uczelniach w trakcie roku akademickiego, zaś praktyczna realizowana będzie w jednostkach, centrach i ośrodkach wojskowych.

Wydział Politologii od kilku lat kształci studentów na kie-

runku bezpieczeństwo narodowe, a wizyta wiceministra MON na UMCS związana była z przystąpieniem Uczelni do ogólnopolskiego pilotażowego programu Legia Akademicka, którego celem jest ochotnicze, wojskowe szkolenie studentów.

W ramach wizyty odbyło się także spotkanie wiceministra M. Dworczyka z rektorem Stanisławem Michałowskim, prorektorem Urszulą Bobryk, prodziekanem Wydziału Politologii Markiem Pietrasiem i szefami Legii Akademickiej na UMCS. ●

Fot. Bartosz Prohl

NASZE SUKCESY

Patent na wynalazek do zastosowania w leczeniu raka płuc

Naukowcy z UMCS oraz Uniwersytetu Medycznego w Lublinie – dr hab. Marta Fiołka, prof. Jolanta Rzymowska i dr Przemysław Kołodziej wspólnie opracowali preparat z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta*, który niszczy w badaniach *in vitro* komór-

ki raka płuc A549 w 75–80%. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o udzieleniu patentu na wynalazek pt. „Płyn celomatyczny dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w leczeniu raka płuc”. Więcej o tym wynalazku można przeczytać w wywiadzie z dr hab. Martą Fiołką (s. 56–58). ●

Sukces dr. hab. P. Oleszczuka w Programie Horyzont 2020

W naszej Uczelni rozpocznie się realizacja pierwszego projektu w ramach Programu Horyzont 2020. Złożony przez dr. hab. Patryka Oleszczuka z Wydziału Chemii indywidualny projekt międzynarodowy „Effect of water and wastewater treatment on the properties of engineered nanomaterials (ENMs) in context of their fate, toxic-

ty and interaction with other contaminants” otrzymał finansowanie KE w kwocie 245 361,60 EUR w konkursie H2020-MSCA-IF-2015. Realizacja projektu rozpoczęła się 1 października 2017 r. i potrwa 36 miesięcy. Badania w ramach projektu o akronimie SAFEnano będą prowadzone w Duke University (USA) oraz w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. ●

Wyróżnienie dla monografii dr hab. K. Leszczyńskiej

Monografia autorstwa dr hab. Krystyny Leszczyńskiej z Zakładu Dziennikarstwa pt. *Senat Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1989–2011* (Wydawnictwo UMCS, Lublin ss. 559) została wyróżniona w kategorii najlepsza praca habilitacyjna w Konkursie na najlepszą rozprawę doktorską i habi-

litacyjną z zakresu problematyki parlamentarnej, zorganizowanym przez Komitet Redakcyjny „Przeglądu Sejmowego” działający w porozumieniu z Szefem Kancelarii Sejmu RP. Wyniki konkursu zostaną publicznie ogłoszone w numerze 5/2017 „Przeglądu Sejmowego” oraz na stronie internetowej „Przeglądu Sejmowego”. ●

Kolejne MINIATURY na UMCS

Narodowe Centrum Nauki opublikowało kolejną listę laureatów w konkursie MINIATURA. Wśród nich znaleźli się pracownicy naszej Uczelni:

- Kamil Dziuba (Wydział Chemii) – działanie pn. „Stereoselektywna reakcja Wittiga katalizowana tlenkami fosfetanów”;
- dr hab. Marta Fiołka (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Charakterystyka chemiczna i działanie przeciwgrzybowe *anti-Candida albicans* frakcji płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta*”;
- dr Ewelina Grabias (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki) – działanie pn. „Synteza i modelowanie struktury kompleksów U(VI) z solami izotiuronowymi”;
- dr Marcin Grąż (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Nowa droga rozkładu kwasu szczawiowego przez grzyby białej i brunatnej zgnilizny drewna”;
- dr Agnieszka Hanaka (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Właściwości wybranych mikroorganizmów psychrotroficznych i ich potencjał w modyfikowaniu odpowiedzi *Phaseolus coccineus* na podwyższony poziom miedzi”;
- dr Miłosz Huber (Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej) – działanie pn. „Paleoproterozoiczne i archaiczne intruzje arktycznego regionu tarczy fenoskandynawskiej: nowe izotopowe $d_{34}S/d_{36}S$ dane w zawierających PGE siarczkach”;

- dr hab. Iwona Komanińska (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Właściwości fenotypowe i lokalizacja mutacji u klonów *Agrobacterium tumefaciens* defektywnych w syntezie endotoksyny. Badanie zdolności mutantów do tworzenia guzów (tumorów) na roślinach”;
- dr Sebastian Kotuła (Wydział Humanistyczny) – działanie pn. „Prehistoria książki”;
- dr Ewa Ozimek (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Badanie istotnych dla kolonizacji gleby oraz stymulacji wzrostu roślin właściwości psychotropicznych i rozpuszczających fosforany grzybów *Mortierella* w zakresie temperatur typowych dla klimatu umiarkowanego”;
- dr Anna Pawlik (Wydział Biologii i Biotechnologii) – działanie pn. „Ocena potencjału bioremediacyjnego lakazy *Sinorhizobium meliloti*”;
- dr Marek Rotko (Wydział Chemii) – działanie pn. „Regulowanie liczby miejsc aktywnych i ich reaktywności za pomocą składu tlenkowych kobaltowo-manganowych układów katalitycznych do utleniania metanu”.

Wyróżnienie dla Wydawnictwa UMCS

Podczas tegorocznych 21. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych przyznało nagrody „Gaudeamus”. Wyróżnienie „Gaudeamus – Nagroda SWSW” otrzymało Wydawnictwo UMCS za podręcznik *Z polskim w świat. Pod-*

ręcznik do nauki języka polskiego jako obcego autorstwa Róży Ciesielskiej-Musameh, Barbary Guziuk-Świcy i Grażyny Przechodzkiej z Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców. Doceniono jakość, poziom edytorski oraz interesującą i bogatą zawartość podręcznika. ●

Sukces doktorantki fizyki

W piątej edycji konkursu ETIUDA Narodowego Centrum Nauki w Krakowie jedyną laureatką z Lublina została mgr Anna Zdeb, doktorantka w Instytucie Fizyki. Zdobyła grant pozwalający jej odbyć sześciomiesięczny staż naukowy na Universidad Autónoma w Madrycie pod opieką prof. Luisa Robledo. Mgr A. Zdeb

przygotowuje pracę doktorską pt. „Badanie rozkładów mas fragmentów rozszczepienia jąder atomowych” pod kierunkiem dr. hab. Michała Wardy, prof. nadzw. Rozprawa jest w końcowej fazie przygotowań. Staż w Madrycie i współpraca z prof. L. Robledo pozwoli rozszerzyć zakres badań i podnieść jakość doktoratu. ●

Pracownik UMCS laureatem „Lidera”

Dr Anna Sroka-Bartnicka z Zakładu Genetyki i Mikrobiologii Wydziału Biologii i Biotechnologii została laureatką programu „Lider VIII”, realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Tytuł projektu: „Opracowanie ekologicznego preparatu do stymulacji wzrostu i plonowania roślin uprawnych i leczniczych”. Przyznana kwota dofinansowania: 1 194 875,00 zł.

Efektom realizacji projektu dr A. Sroki-Bartnickiej będzie udoskonalony innowacyjny preparat zawierający bakteryjne

metabolity izolowane z *Rhizobium*, tzw. czynniki Nod, które indukują symbiozę pomiędzy rizobiami i roślinami bobowatymi oraz są uniwersalnymi morfogenami aktywującymi podziały komórkowe w różnych tkankach roślinnych. Zastosowanie tego preparatu przełoży się na istotny wzrost plonowania szerokiej grupy roślin uprawnych i leczniczych oraz ograniczy zanieczyszczenie środowiska naturalnego stosowanymi w nadmiarze nawozami azotowymi.

Projekt zakłada otrzymanie preparatu w formie gotowej do wystąpienia

o pozwolenie na produkcję i sprzedaż na rynku polskim. Uzyskane wyniki badań zostaną opublikowane w międzynarodowych i prestiżowych czasopismach, a opracowana procedura otrzymywania preparatu zostanie zastrzeżona wnioskiem patentowym. Projekt bazuje na wieloletnich wynikach badań prowadzonych w Zakładzie Genetyki i Mikrobiologii w grupie prof. dr hab. Anny Skorupskiej oraz dotychczasowych patentach dotyczących aktywności czynników Nod (PL 213953, PL 212250). ●

Sukces absolwentki geografii

Mgr Joanna Borowska-Pakuła, absolwentka specjalności klimatologia i gospodarka wodna na kierunku geografia zdobyła III miejsce w Konkursie im. prof. Kazimierza Dębskiego na najlepszą pracę dyplomową z hydrologii, organizowanym przez Stowarzyszenie Hydrologów Polskich. Promotorem wyróżnionej pracy pt. „Charakterystyka hydrochemiczna wody Strążyskiego Potoku” był prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk. Wręczenie dyplomów i nagród miało miejsce 21 września w Warszawie.

UMCS liderem grantu wyszehradzkiego

Przygotowany w Zakładzie Ruchów Politycznych wniosek „Practical Aspects of Civic Participation and Referendum in the Visegrad Group Countries after 1989” znalazł się wśród zaaprobowanych przez Fundusz Wyszehradzki aplikacji w konkursie Visegrad Grant. To pierwszy od kilku lat pozytywnie rozpatrzony tego typu projekt, w którym nasz Uniwersytet występuje jako lider.

Ze strony UMCS w projekcie uczestniczyć będą: prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko (koordynator), dr Kamil Aksiuto, dr Dorota Maj

i dr Marcin Pomarański. Uniwersytet Karola w Pradze (Czechy) reprezentować będą: doc. PhDr. Michel Perottino i PhDr. Kamil Švec. Uniwersytet Świętych Cyryla i Metodego w Trnawie (Słowacja) reprezentować będą: doc. Peter Horváth, PhDr. Ján Machyniak, PhDr. Jaroslav Mihálik i JUDr. Bystrík Šramel. Katolicki Uniwersytet Pétera Pázmánya (Węgry) reprezentować będzie dr. László Komáromi. W projekcie uczestniczy również „Gazeta Samorządu i Administracji”. Szczegółowe informacje: <http://visegradfund.org/news/2017/4091>.

Blisko 3 mln zł na dalszą cyfryzację UMCS

18 października w lubelskim Urzędzie Marszałkowskim została podpisana umowa o dofinansowanie projektu „Wzmocnienie stopnia cyfryzacji oraz rozwój usług elektronicznych na UMCS w Lublinie”.

Projekt o wartości 3 450 000 zł uzyskał najwyższą możliwą ocenę (100/100 punktów) oraz dofinansowanie na poziomie 85% (2 932 500 zł) w konkursie Działania 2.1 Cyfrowe

Lubelskie, realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020.

W ramach projektu zostaną zrealizowane dwa zadania: utworzenie nowego systemu rekrutacyjnego UMCS dla kandydatów na studia oraz wdrożenie modułów zamówień publicznych i gospodarki materiałowej, będących częścią istniejącego już Zintegrowanego Systemu Zarządzania Uczelnią (SAP).

Nowy system rekrutacyjny będzie intuicyjnym i nowoczesnym portalem umożliwiającym pełną obsługę kandydatów na studia. Będzie również wspierał działania informacyjno-promocyjne UMCS i zarządzanie samym procesem rekrutacji. Dla kandydatów obcojęzycznych przygotowujemy tłumaczoną na języki obce część portalu; przewidujemy również dostosowanie treści dla osób niepełnosprawnych.

Powstanie modułów zamówień publicznych i gospodarki materiałowej będzie ostatnim etapem wdrożenia SAP na UMCS. Dzięki tym elementom systemu możliwe będzie składanie ofert w zamówieniach

publicznych on-line przez podmioty zewnętrzne oraz informatyzacja procedur zakupowych i związanych z gospodarką magazynową.

Obydwa projektowane systemy zakładają wdrożenie elektro-

nicznego obiegu dokumentów, co znacząco przyczyni się nie tylko do uproszczenia i przyspieszenia procedur, ale także ograniczy koszty związane z obsługą dokumentacji papierowej. Projekt po-

prawi także dostępność informacji publicznych.

Szczegółowe informacje o projekcie znajdują się na stronie: www.cyfrowy.umcs.pl.

Elżbieta Maksym

UMCS wyróżniony Polską Nagrodą Innowacyjności 2017

Nasz Uniwersytet otrzymał Polską Nagrodę Innowacyjności 2017. W imieniu rektora Stanisława Michałowskiego nagrodę odebrała Anna Grzegorzczak, dyrektor Centrum Transferu Wiedzy i Technologii podczas V Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości.

Otrzymane wyróżnienie to uhonorowanie działań związanych ze współpracą Uczelni z otoczeniem gospodarczym. Dużą rolę w tym

procesie odegrało Centrum Transferu Wiedzy i Technologii, które pozyskało blisko 1 mln złotych na komercjalizację badań, w ramach realizowanego w konsorcjum z KUL programu „Inkubator Innowacyjności+” oraz systematycznie wspomagano Wydziały w pozyskiwaniu partnerów gospodarczych. Rezultatem współpracy jest 2,5-krotny wzrost przychodów Uczelni z tego tytułu.

„New Horizons in English Studies” w finale StRuNa 2017

W tegorocznym finale konkursu Studenckiego Ruchu Naukowego StRuNa 2017 w kategorii Projekt Roku znalazło się czasopismo „New Horizons in English Studies” zgłoszone przez Koło Naukowe Anglistów. Projekt ten znalazł się w prestiżowym gronie 30 finalistów z całej Polski i jako jedyny reprezentuje w tej edycji województwo lubelskie.

W związku z nową formułą konkursu StRuNa, przedstawicielki Koła Naukowego Anglistów – Magdalena Solarz i Agnieszka Suhecka oraz redaktor naczelna pisma i opiekun

Koła – dr Anna Bendrat, zostały zaproszone do zaprezentowania projektu przed jury konkursu w auli dawnej Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Prezentacja może trwać maksymalnie 500 sekund, a jej celem jest przedstawienie wymiaru naukowego zrealizowanego projektu.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone podczas gali finałowej na Zamku Królewskim w Warszawie 19 listopada. Tegoroczna edycja StRuNy jest częścią nowej inicjatywy promującej działalność kół naukowych – I Kongresu Akademickiego Ruchu Naukowego IKONA 2017, który odbywać

się będzie w Warszawie w dn. 17–19 listopada pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Recenzowane czasopismo „New Horizons in English Studies” (newhorizons.umcs.pl) jest projektem naukowym zrealizowanym z inicjatywy Koła Naukowego Anglistów w celu publikacji artykułów prezentowanych podczas konferencji naukowych „Students’ Corner: Literature – Culture&Media – Linguistics – Didactics”, organizowanych przez KNA od 2015 r. Aby zapewnić ciągłość oraz wysoką jakość publikacji, mecenasem periodyku pozostaje Instytut Anglistyki, a nad redakcją czuwają pracownicy Instytutu. W skład międzynarodowej Rady Naukowej wchodzi uznani specjaliści w dziedzinie filologii angielskiej.

NA WYDZIAŁACH

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 20 września podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biotechnologia dr Annie Sławińskiej, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Biochemii i Biotechnologii Zwierząt Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. Śniadeckich w Bydgoszczy. Dr A. Sławińska jako osiągnięcie naukowe wskazała jednotematyczny cykl pięciu publikacji pod wspólnym tytułem *Biotechnologia in ovo – wpływ prebiotyków i synbiotyków podanych w okresie embrionalnym na modulację ekspresji genów u kurcząt*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr A. Sławińskiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodnicząca – prof. Barbara Bilińska (UJ), sekretarz – dr hab. Joanna Jakubowicz-Gil (UMCS), recenzenci: dr hab. Izabela Szczerbal (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), prof. Andrzej Sechman (Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie), dr hab. Magdalena Gryzińska (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), członkowie: dr hab. Elżbieta Klewicka (Politechnika Łódzka), dr hab. Roman Paduch prof. nadzw. (UMCS).

Doktoraty

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 25 października nadała stopień doktora nauk biologicznych w dyscyplinie biologia mgr Paulinie Jędrzejewskiej, absolwentce studiów doktoranckich z bio-

logii. Temat: „Modulacja humoralnej odpowiedzi immunologicznej barciaka większego (*Galleria mellonella*) w przebiegu zakażenia bakteriami *Bacillus thuringiensis*”. Promotor: dr hab. Iwona Wojda (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Płytycz (UJ), prof. dr hab. Mieczysława Boguś (Instytut Parazytologii im. W. Stefańskiego PAN w Warszawie).

Wyjazdy

Dr hab. Rafał Gosik (Zakład Zoologii) w dn. 5–7 października przebywał w Pradze (Charles University, National Museum in Prague) na konferencji naukowej „An international meeting on morphology, taxonomy and ecology of immature beetles”.

Dr Urszula Doboszewska (Zakład Fizjologii Zwierząt) 20 października uczestniczyła w konferencji „Annual Meeting of the Italian Association for Study of Trace Elements in Living Organism” (AISETOV) pt. „Trace elements in human and animal health: focus on neurological disease” w Reggio Emilia we Włoszech, gdzie wygłosiła referat „Zinc signaling in epilepsy”, będący przedmiotem grantu z Narodowego Centrum Nauki 2016/20/S/NZ7/00424.

Konferencje

Zakład Ochrony Przyrody w dn. 20–22 września współorganizował Ogólnopolską Konferencję Ornitologiczną pt. „Ornitologia w skali lokalnej i globalnej”, która odbyła się w 80. rocznicę powstania Polskiego Towarzystwa Zoologicznego.

Wystąpienia

18 października w ramach posiedzenia Lubelskich Oddziałów Polskich Towarzystw Naukowych prof.

dr hab. Mirosław Polak (Zakład Wirusologii, Państwowy Instytut Weterynaryjny w Puławach) wygłosił referat pt. „Gąbczasta encefalopatia bydła (BSE) jako zoonoza”.

24 października w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału PTB dr inż. Krystyna Rysiak (Ogród Botaniczny) wygłosiła referat pt. „Relacja z VII Międzynarodowego Sympozjum w Angers (Francja). Róże w badaniach i uprawie, w parkach i ogrodach”.

Wydział Chemii

Profesury

26 października Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Wśród osób, które otrzymały nominację profesorską, znalazła się Anna Deryło-Marczewska, profesor nauk chemicznych – dziekan Wydziału Chemii.

Doktoraty

11 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Diany Mańko. Temat: „Właściwości powierzchniowe, agregacyjne i zwilżające wodnych roztworów wybranych surfaktantów i ich mieszanin, ze szczególnym uwzględnieniem ramnolipidu”. Promotor: prof. dr hab. Anna Zdziennicka. Recenzenci: prof. dr hab. Patrycja Dynarowicz-Łątka (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Stanisława Sanek-Rydlewska (AGH).

22 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Michała Kołtowskiego.

Temat: „Zastosowanie adsorbentów węglowych w kierunku zmniejszenia toksyczności i immobilizacji biodostępnej frakcji wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w glebach podlegających silnej presji antropogenicznej”. Promotor: dr hab. Patryk Oleszczuk, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Magdalena Urbaniak (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. inż. Bożena Zabiegała (Politechnika Gdańska). ●

Goście

W dn. 17–31 października na Wydziale Chemii gościli dr Svitlana Khalameida i dr Volodymyr Sydorчук z Instytutu Sorpcji i Problemów Endoekologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy, Kijów. Celem przyjazdu było wykonanie wspólnych badań dot. wykorzystania nowych adsorbentów tlenkowych modyfikowanych przy wykorzystaniu metod tzw. „zielonej chemii” jako nośników substancji bioaktywnych, a także przeprowadzenie testów przy wykorzystaniu różnych metod fizykochemicznych. ●

Wyjazdy

Mgr Marta Goliszek i mgr Karolina Fila (doktorantki Wydziału Chemii) w dn. 1 września – 1 października uczestniczyły w realizacji grantu międzynarodowego Marie Curie (PEOPLE) – IRSES, akcji 7. Programu Ramowego UE, Chuiko Institute of Surface Chemistry, National Academy of Science of Ukraine, Kijów, Ukraina. ●

Prof. dr hab. Bronisław Jańczuk i prof. dr hab. Anna Zdziennicka oraz dr Joanna Krawczyk, mgr inż. Anna Taraba i mgr Magdalena Szaniawska (Zakład Zjawisk Międzyfazowych) w dn. 3–8 września uczestniczyli w „31st Conference of The European Colloid and Interface Society”, University of Madrid, Hiszpania. ●

Mgr Przemysław Pączkowski (doktorant Wydziału Chemii) w dn. 4–8 września uczestniczył w konferencji naukowej „Danube Vltava Sava Polymer Meeting”, Technische Universität Wien, Austria. ●

Dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. nadzw. (Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej), w dn. 16–22 września uczestniczyła w „10th International Conference on Instrumental Methods of Analysis, Modern, Trends and Applications”, Heraklion, Grecja. ●

Prof. dr hab. Emilian Chibowski oraz dr hab. Aleksandra Szcześ i mgr Yingdi Yan (Zakład Zjawisk Międzyfazowych) w dn. 23–27 września uczestniczyli w „12th Annual Congress on Materials Science and Nanotechnology”, Zjednoczone Emiraty Arabskie. ●

Dr Liliana Mazur (Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej) w dn. 24 września – 1 października prowadziła wspólne badania naukowe z naukowcami z University of Cambridge, Wielka Brytania. ●

Mgr Yingdi Yan w dn. 30 września – 4 października uczestniczyła w „3rd Annual Congress on Polymer Science and Engineering”, Stany Zjednoczone. ●

Dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prof. nadzw. i dr hab. Cecylia Wardak (Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej) w dn. 3–7 października uczestniczyły w „International Congress on Metals in Anaerobic Biotechnologies”, Instituto de la Grasa, Hiszpania. ●

Dr Aleksandra Szcześ i mgr Yingdi Yan (Zakład Zjawisk Międzyfazowych) w dn. 10–18 października prowadziły badania naukowe w Rutherford Appleton Laboratory, Didcot, Wielka Brytania. ●

Prof. dr hab. Stefan Sokołowski (Zakład Modelowania Procesów Fizykochemicznych) w dn. 28 października – 18 listopada prowadził badania naukowe w UNAM Mexico City, Meksyk. ●

Dr hab. Patryk Olszeszczuk, prof. nadzw. (Zakład Chemii Środowiskowej) w okre-

sie 1 października 2017 – 30 września 2019 prowadzi badania naukowe w ramach projektu wyjazdowego Marii Curie-Skłodowskiej (Maria Skłodowska-Curie Fellowship, MSCF w ramach programu Horyzont 2020) w Duke University, USA. ●

Wydział Filozofii
i Socjologii

Konferencje

Prof. dr hab. Lesław Hostyński wziął udział w konferencji „Henryk Elzenberg. Emigracja wewnętrzna” (13–14 czerwca, Warszawa), zorganizowanej przez Instytut Filozofii UW i Redakcję „Przeglądu Filozoficznego” z okazji 50. rocznicy śmierci H. Elzenberga. Wygłosił referat „Henryka Elzenberga «życie pod prąd»”. ●

W dn. 13–14 września 2017 r. w Karpaczu odbyła się konferencja „Człowiek i wartość. W 130. rocznicę urodzin i 50. rocznicę śmierci Henryka Elzenberga”, zorganizowana przez Instytut Filozofii, Instytut Kulturoznawstwa oraz Katedrę Logiki i Metodologii Nauk Uniwersytetu Wrocławskiego. W spotkaniu wziął udział prof. dr hab. Lesław Hostyński z referatem „Dlaczego wartości użyteczne?”. ●

Dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, kierownik Zakładu Zmiany Społecznej w Instytucie Socjologii została zaproszona w dn. 21–23 września do Ljubljany na Słoweńską Konferencję Nauk Społecznych „Social Transformations: The Global and the Local”, w ramach której odbył się warsztat „Sociology and Cultural Political Economy of Post-Socialist Transformations in Eastern Europe”. Spotkanie miało na celu uzgodnienie i przedyskutowanie opracowań dot. roli socjologii w transformacjach ustrojowych państw postkomunistycznych. W efekcie prac w nadchodzącym roku ma zostać opublikowany tom analiz o wpływie badań socjologicznych na kierunki przemian transformacyj-

nych po 1989 r. we wszystkich krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Dr hab. A. Kolasa-Nowak będzie w nim odpowiedzialna za opracowanie dorobku polskiej socjologii, najbardziej prężnego i rozbudowanego środowiska badawczego spośród wszystkich analizowanych przypadków. ●

W dn. 22–23 września w Łodzi odbyła się IV Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Coach, Trener, Doradca zawodami XXI wieku”, zorganizowana przez Uniwersytet Łódzki oraz Wydział Filozofii i Socjologii UMCS. Celem spotkania była wymiana poglądów nt. sposobów definiowania sukcesu w pracy coacha. Zorganizowano także warsztaty, podczas których osoby zajmujące się coachingiem miały możliwość doskonalenia swojego warsztatu zawodowego. Ze strony UMCS w spotkaniu udział wzięły: dr Joanna Bielecka-Prus, dr Izabela Łucjan i mgr Magdalena Bis. ●

Wydział Ekonomiczny

Doktoraty

20 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Zielińskiej. Tytuł: „Pozycja handlowa Polski w Unii Europejskiej w latach 2000–2013”. Promotor: prof. dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko, promotor pomocniczy: dr Tomasz Białowas. Recenzenci: prof. dr hab. Ewa Latoszek (SGH), prof. dr hab. Ewa Oziewicz (Uniwersytet Gdański). ●

Wydział Humanistyczny

Habilitacje

20 września dr Małgorzata Rutkowska (Instytut Anglistyki) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: *Psy, koty i ludzie. Zwierzęta*

domowe w literaturze amerykańskiej (monografia). Recenzenci: dr hab. Tomasz Basiuk, prof. nadzw. (UW), dr hab. Marzena Kubisz, prof. nadzw. (UŚ), dr hab. Wojciech Nowicki, prof. nadzw. (UMCS). ●

20 września dr Aleksander Wójtowicz (Instytut Filologii Polskiej) uzyskał tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: *Nowa sztuka. Początki (i końce)* (monografia). Recenzenci: prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich PAN), dr hab. Jarosław Fazan (UJ), dr hab. Joanna Wójcik, prof. nadzw. (UAM). ●

4 października dr Agnieszka Gozdek (Instytut Filologii Słowiańskiej) uzyskała tytuł doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa. Osiągnięcie naukowe: *Kobiety mityczne w poezji Waleria Brusowa. Dialog z tradycją* (monografia). Recenzenci: prof. dr hab. Ludmiła Łucewicz (UW), dr hab. Diana Oboleńska, prof. nadzw. (UG), dr hab. Ewa Komisaruk, prof. nadzw. (UWr). ●

Doktoraty

25 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Jawdosiuł-Matek. Temat: „Myśl publicystyczna Aleksandra Sołżenicyna: wokół koncepcji *Ocalenia Narodu*”. Promotor: prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Lucjan Suchanek (UJ), prof. dr hab. Anna Woźniak (KUL). ●

11 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Iwony Zamkowskiej. Temat: „The Problem of Religious Liberty in the Educational System of the United States from the 1980s' to the Present”. Promotor: dr hab. Christopher Garbowski, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jan Kłós (KUL), dr hab. Zbigniew Mazur (UMCS). ●

11 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Marka Juzepczuka. Temat: „Stefan Staszewski (1906–1989). Biografia po-

lityczna”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Szczepański (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Chojnowski (UW), dr hab. Mirosław Szumiło (UMCS). ●

Goście

W dn. 20–21 października gościem Wydziału Humanistycznego była dr Nirada Chitrakara, prodziekan ds. współpracy międzynarodowej z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Chulalongkorn w Bangkoku. Prowadzono wstępne rozmowy nt. możliwości nawiązania współpracy między wydziałami, polegającej na wymianie studentów i pracowników naukowych. Dr N. Chitrakara wzięła również udział w konferencji naukowej LingBaw na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. ●

Konferencje

W dn. 14–15 września odbyła się konferencja „Culture – Cognition – Communication. (Inter)cultural perspectives on language and the mind (ICPLM 2017)”, zorganizowana przez Instytut Anglistyki (dr Joanna Jabłońska-Hood i dr Katarzyna Stadnik). Udział w niej wzięła mgr Alicja Dziedzic-Rawska z referatem „Between meanings and interpretations in prison context”. ●

W dn. 21–22 września w Limoges (Francja) odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Transnational Conrad: Between Texts and Theory”, zorganizowana przez Université de Limoges i Société Conradienne Française. Prof. dr hab. Wiesław Krajka (Zakład Studiów Conradoznawczych) wygłosił referat pt. „Conradian Chambers of Echoes”. ●

W dn. 21–23 września odbyła się konferencja „Językoznawstwo kognitywne w roku 2017”, zorganizowana przez Uniwersytet Rzeszowski. Referaty wygłosili pracownicy UMCS: dr Hubert Kowalewski – „Analytic philosophy meets linguistics. Applications of two-dimensional semantics in language studies”; dr hab. Adam Głaz – „Analogy in Action. From space-ti-

me to differential cultural models”; mgr Alicja Dziedzic-Rawska – „Testing the Graded Salience Hypothesis in prison context”; dr Ewelina Prażmo – „Post-fact world in the post-truth era. Productivity and emergent meanings of the prefix post in contemporary English”. ●

W ramach Letniej Szkoły Kognitywistycznej zorganizowanej przez UMCS i KUL w Kazimierzu Dolnym we wrześniu prof. Paweł Frelik przeprowadził warsztaty nt. gier wideo. ●

23 września dr hab. Elżbieta Flis-Czeraniak (Instytut Filologii Polskiej) uczestniczyła w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Myśl filozoficzna, teologiczna i socjologiczna Bolesława Prusa. W 120. rocznicę rozpoczęcia druku *Najogólniejszych ideałów życiowych*” (Gdańsk, organizatorzy: Instytut Filologii Polskiej UG, Pracownia Badań nad Twórczością Bolesława Prusa, Koło Naukowe „Pozytywnie Zakręconych”). Dr hab. E. Flis-Czeraniak wygłosiła referat „Duch (nie tylko) narodowy, ewolucja i joga. Dialog Bolesława Prusa z Wincentym Lutosławskim”. ●

W dn. 25–27 września prof. Jerzy Durczak uczestniczył w konferencji naukowej „Women and U.S. Politics: Historical and Contemporary Perspectives”, zorganizowanej przez Leucorea Foundation na Uniwersytecie w Wittenberdze. Prof. J. Durczak wygłosił referat „Images, Words, and Politics: Sally Mann’s Hold Still”. ●

26 września w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki prof. Paweł Frelik wygłosił prelekcję pt. „Game of Cards i House of Thrones: jak znajdować i odczytywać politykę w grach wideo”. ●

W dn. 28–30 września w Muzeum Archeologicznym w Krakowie odbyła się konferencja naukowa „Krzemień jurajski w pradziejach”, w której uczestniczył dr Marcin Szeliga

(Instytut Archeologii) z referatem „Znaczenie krzemieni jurajskich podkrakowskich w gospodarce surowcowej społeczności wczesnorolniczych Wyżyny Sandomierskiej i jej północnego przedpola” oraz z prezentacją posteru „Wykorzystanie krzemienia jurajskiego podkrakowskiego przez społeczności wczesnorolnicze z północnego przedpola Wyżyny Sandomierskiej, na przykładzie materiałów z Tomin st. 6, pow. opatowski” (współautorzy: mgr Piotr Mączyński, Instytut Archeologii URz i dr Grzegorz Osipowicz, Instytut Archeologii UMK w Toruniu). ●

W dn. 12–13 października dr hab. Elżbieta Flis-Czeraniak (Instytut Filologii Polskiej) wzięła udział w II Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „Dwujęzyczni pisarze litewscy i polscy XIX i XX wieku” pt. „Perspektywa komparatystyczna. W kręgu inspiracji Mickiewicza i Baranauksa” (Wilno–Oniekszy, organizatorzy: Katedra Germanistyki, Romanistyki, Sławistyki i Dydaktyki Wydziału Edukacji Humanistycznej Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego w Wilnie, Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku). Wygłosiła tam referat: „*Tajemna księga Litwy*. Tadeusz Miciński i Józef Albin Herbaczewski. ●

Prof. dr hab. Halina Pelc (Instytut Filologii Polskiej) uczestniczyła w dn. 20–21 października w konferencji na Uniwersytecie Jagiellońskim pt. „Historia języka i dialektologia w nowych kontekstach interpretacyjnych”, na której wygłosiła referat „Krakowska szkoła dialektologiczna a współczesne badania gwar”. ●

20 października dr hab. Elżbieta Flis-Czeraniak wygłosiła wykład: „Myślenie obrazami. *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego” na uroczystej inauguracji roku akademickiego 2017/2018 dla Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, filia w Krasnymstawie. Uroczy-

ść uświetniona też została czytaniem performatywnym fragmentów *Wesela* w wyborze prelegentki, w wykonaniu młodzieży krasnostawskiej. ●

24 października prof. dr hab. Maria Wojtak (Instytut Filologii Polskiej) wygłosiła na posiedzeniu naukowym Komisji Medioznawczej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie referat pt. „Teoretyczne obramowanie analiz gatunków prasowych (medialnych) – propozycja autorska”. ●

W dn. 24–25 października w Warszawie odbyło się seminarium zorganizowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w ramach Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017 pt. „Dziedzictwo na powierzchni a powierzchnia dziedzictwa. Najważniejsze problemy ewidencjonowania stanowisk archeologicznych w Polsce”, w którym udział wzięli pracownicy Instytutu Archeologii: dr hab. Anna Zalewska (reprezentująca także Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie) z referatem „Relikty ewidentnie Wielkiej Wojny w Krajowej Ewidencji Zabytków jako efekt archeologicznego przywracania pamięci (APP)” oraz dr hab. Marek Florek (reprezentujący również Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach, Delegatura w Sandomierzu) z wystąpieniem „Problem wydzielania i ewidencji stanowisk archeologicznych na terenie miast historycznych”. ●

Inne

Prof. Paweł Frelik został powołany na członka Rady Programowej austriackiego pisma amerykanistycznego JAAAS „Journal of the Austrian Association for American Studies”. ●

24 października wiceminister kultury prof. Magdalena Gawin wręczyła akty nadania uprawnień rzeczoznawcy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wśród nowych rzeczoznawców w dziedzinie archeologia jest dwóch pracowników Instytutu Archeologii – dr hab. Anna Zalewska i dr Marcin Szeliga. Uprawnienia rzeczoznawców

MKiDN przyznano na okres 10.2017–12.2020. Zgodnie z art. 100 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, rzeczoznawca ma prawo do wydawania ocen i opinii na rzecz organów ochrony zabytków, organów wymiaru sprawiedliwości, prokuratury, Policji, organów Krajowej Administracji Skarbowej, Straży Granicznej, Najwyższej Izby Kontroli oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. ●

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. dr hab. Piotr Gliński powołał dwoje pracowników Wydziału Humanistycznego – prof. dr. hab. Jana Adamowskiego i dr hab. Katarzynę Smyk, prof. nadzw. (Zakład Kultury Polskiej) do Zespołu Ekspertów Ogólnopolskiej Konferencji Kultury.

Do zadań Zespołu należy m.in. wyłonienie i rekomendacja rozwiązań skutkujących zmianami odpowiadającymi na najbardziej palące problemy artystów, w tym twórców ludowych, oraz instytucji i organizacji prowadzących program artystyczny i kulturalny. Eksperti sformułują także ostateczne postulaty zmian systemowych rekomendowanych Rządowi RP. W tym 24-osobowym gronie prof. J. Adamowski i prof. K. Smyk, wraz z Pawłem Onochinem z Zarządu Głównego Stowarzyszenia Twórców Ludowych, reprezentują środowisko badaczy i animatorów kultury typu tradycyjnego. Ich prace skupią się na kwestiach dot. formułowania wielostronnych wniosków do tworzenia ustawy o ochronie dziedzictwa i do kompleksowego wsparcia twórców ludowych. ●

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Sukcesy

Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich doceniło pracowników Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej podczas ostat-

niego Walnego Zebrania. Honorowym Członkiem Stowarzyszenia została wybrana prof. dr hab. Maria Łanczont z Zakładu Geoekologii i Paleogeografii. Ponadto, odbyły się wybory Zarządu Stowarzyszenia na nową kadencję (2017–2020). Spośród pracowników Wydziału wybrano: dr. hab. Jana Rodzika, prof. nadzw. (Roztoczańska Stacja Naukowa w Guciove) na członka Sądu Koleżeńskiego, dr. hab. Waldemara Kociubę (Zakład Geografii Regionalnej i Turyzmu) na członka Komisji Rewizyjnej, dr Annę Orłowską (Zakład Geoekologii i Paleogeografii) na sekretarza Stowarzyszenia. ●

Tegoroczna absolwentka studiów II stopnia na kierunku geografia (specjalność klimatologia i gospodarka wodna) mgr Ewelina Stachyra wygrała konkurs na stanowisko synoptyka w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Jej średnia ocen ze studiów wyniosła 4,56. Pracę magisterską „Cechy termicznych pór roku w Łebie (1966–2015)” napisała w Zakładzie Meteorologii i Klimatologii pod kierunkiem dr. hab. Marka Nowosada, prof. nadzw. Pomocna w otrzymaniu ciekawej pracy były wiedza i umiejętności zdobyte w czasie studiów, zarówno na zajęciach w Uczelni, jak też na praktyce na lotnisku w Świdniku, znajomość języka angielskiego oraz aktywność (kurs Geo4work, uczestnictwo w szkole letniej). Nie do pominięcia jest też rola mgr. Grzegorza Kołodzieja, który nie tylko prowadził zajęcia dydaktyczne dotyczące meteorologii satelitarnej oraz prognoz meteorologicznych, ale pracując także na lotnisku, ułatwiał magistrantce zdobywanie potrzebnych umiejętności oraz dzielił się swoim wieloletnim doświadczeniem jako synoptyk. ●

Koła naukowe

11 października odbyło się Zebranie Walne Studenckiego Koła Naukowego Geografów im A. Malickiego, na którym członkowie dokonali wyboru nowego Zarządu na rok akademicki 2017/2018. Skład Zarządu: prezes –

Tomasz Szafran, wiceprezes – Kamil Kultys, sekretarz – Sara Torój, skarbnik – Jagoda Ziewiec. ●

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

13 października na Wydziale Pedagogiki i Psychologii odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Emilii Pogody. Temat: „Kompetencje społeczno-emocjonalne i samoocena licealistów z dysleksją rozwojową”. Promotor: dr hab. Urszula Oszwa, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Ewa Domagała, prof. nadzw., dr hab. Ewa Skrzetuska, prof. nadzw. ●

Konferencje

W dn. 29 czerwca – 2 lipca dr hab. Danuta Wosik-Kawala, dr hab. Ewa Sarzyńska-Mazurek, dr Agnieszka Bochniarz oraz dr Anna Grabowiec uczestniczyły w Międzynarodowej Konferencji „Nauka a jakość życia”, zorganizowanej przez Universitas Studiorum Polona Vilnensis w Wilnie. Dr hab. D. Wosik-Kawala (Zakład Teorii Wychowania) wygłosiła referat „Uwarunkowania skuteczności wychowania – implikacje pedagogiczne”, dr hab. E. Sarzyńska-Mazurek (Zakład Pedagogiki Pracy i Andragogiki) – referat „Student – podmiot oddziaływań z zakresu doradztwa zawodowego”, dr A. Bochniarz (Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej) – referat „Zasoby osobiste rodziców z niepełnosprawnością ruchową”, dr A. Grabowiec (Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej) – referat „Zrozumieć dziecko z rodziny alkoholowej”. ●

W dn. 3–5 lipca dr hab. Piotr Gindrich (Zakład Psychopedagogiki Specjalnej) i dr hab. Zdzisław Kazanowski (Zakład Socjopedagogiki Specjalnej) uczestniczyli w 15. Międzynarodowej Konferencji „Excellence, Innovation, & Creativity” in Basic-Higher Education & Psychology w Lizbonie, zorganizowanej przez The International Centre

for Innovation in Education oraz Wydział Psychologii Uniwersytetu w Lizbonie. Dr hab. P. Gindrich wygłosił referat „The Expected Social (Peer) Approval and the Students' Readiness for ProInclusive Behavior”, dr hab. Z. Kazanowski – referat „Presentation of a Rating Scale for Students' Readiness for Pro-Inclusive Behavior at School”.

20 września dr hab. Katarzyna Klimkowska przeprowadziła szkolenie dla opiekunów I lat studiów nt. komunikacji ze studentem w sytuacji kryzysowej. Szkolenie opracowane przez zespół w składzie: K. Klimkowska (pracownik Zakładu Pedagogiki Pracy i Andragogiki oraz współtwórczyni Punktu Wsparcia i Psychoedukacji dla Studentów Sensus) i Katarzyna Skalska (Zespół ds. Osób Niepełnosprawnych) stanowi jedno z działań realizowanych na naszym Uniwersytecie w ramach projektu „Dobre życie”. Jego celem jest dostarczenie opiekunom lat wiedzy nt. znaczenia profilaktycznego działań opiekuna roku oraz podniesienie kompetencji opiekunów lat i kierunków w zakresie pomocy i komunikacji ze studentami, którzy doświadczają kryzysów zdrowia psychicznego bądź innych trudności w funkcjonowaniu w roli studenta.

W dn. 21–24 września w Gdańsku odbył się 36. Kongres Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Instytut Psychologii reprezentowali: prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, dr hab. Barbara Gawda, dr hab. Ewa Szepietowska, dr Łucja Zawadzka, dr Łucja Domańska, dr Beata Daniluk, dr Małgorzata Kuśpit, dr Anna Tychmanowicz, dr Magdalena Rasmus i dr Renata Maksymiuk. Wygłosili następujące referaty: prof. dr hab. G. Krasowicz-Kupis (Zakład Metodologii i Diagnostyki Psychologicznej) we współautorstwie z Radosławem Kaczanem, Magdaleną Kochońską, Piotrem Rycielskim i Katarzyną Wiejak – „Diagnoza funkcjonalna kluczowych umiejętności dzieci w klasie pierwszej szkoły podstawowej w kontek-

ście sukcesu edukacyjnego” oraz we współautorstwie z Agatą Potapską, Katarzyną Gruszczyńską i Katarzyną Wiejak – „Standardy diagnozy psychologicznej w obszarze edukacji”; dr hab. B. Gawda (Zakład Emocji i Poznania) – „Nienawiść i skrypty nienawiści w antyspołecznym zaburzeniu osobowości” oraz „Nie taki lęk straszny czyli o pozytywnych aspektach struktury pojęcia lęk”; dr hab. E.M. Szepietowska (Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii) – „Diaschiza – od Constantina von Monakowa po Konektom” oraz we współautorstwie z dr B. Daniluk – „Samoopis funkcji wykonawczych u osób zdrowych i z patologią mózgu”; dr E. Zawadzka i dr Ł. Domańska (Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii) – „Kontrola wykonania zadań poznawczych u osób z grupy ryzyka dysfunkcji mózgu”; dr M. Kuśpit (Zakład Psychologii Ogólnej) – „Wybrane cechy osobowości a style radzenia sobie ze stresem przez młodzież o zróżnicowanym poziomie postawy twórczej”; dr A. Tychmanowicz (Zakład Psychologii Ogólnej) we współautorstwie z Agatą Goździewicz-Rostankowską – „Cechy osobowości a aksjomaty społeczne u studentów”; dr M. Rasmus (Zakład Metodologii i Diagnostyki Psychologicznej) – „Kochanego ciała nigdy za wiele. Bycie w związku a pozytywny obraz własnego ciała u osób z nadwagą i otyłością”; dr R. Maksymiuk (Zakład Psychologii Społecznej) we współautorstwie z Aleksandrą Jasielską – „Seksualizacja wizerunku dziewczynek w reklamie: skuteczność marketingowa vs konsekwencje społeczne”.

W dn. 26–28 września dr Sylwester Orzechowski (Zakład Psychologii Emocji i Poznania) uczestniczył w międzynarodowej konferencji Protolag 5, która odbyła się w Barcelonie. Wygłosił referat „Self-touching, gesticulations and attentional processes. An eye-tracking study”.

W dn. 26–27 września w Rzeszowie odbyła się XV Jubileuszowa Mię-

dzynarodowa Konferencja Naukowa „Edukacja – Technika – Informatyka”, zorganizowana przez Uniwersytet Rzeszowski. Uczestniczyli w niej: prodziekan ds. jakości kształcenia dr Agnieszka Bochniarz (Zakład Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej; referat „Zasoby osobiste studentów kierunków nauczycielskich”), dr hab. Andrzej Różański (Zakład Pedagogiki Pracy i Andragogiki; referat „Media społecznościowe – nowe środowisko pracy doradców zawodowych”), dr hab. Marta Czechowska-Bieluga (Zakład Pracy Socjalnej; referat „Gotowość do zmian życiowych – propozycja warsztatu metodologicznego”), dr hab. Zdzisław Kazanowski (Zakład Socjopedagogiki Specjalnej; referat „Skala Gotowości Młodzieży do Integracji Szkolnej z Równieśnikami z Niepełnosprawnością – propozycja narzędzia”), dr Małgorzata Chojak (Zakład Dydaktyki; referat „Mózg «dzieci sieci» w świetle neurobiologii i neuropedagogiki”), dr Marlena Duda (Zakład Metodologii Nauk Pedagogicznych; referat „Zmęczenie jako współczesne zagrożenie cywilizacyjne”), dr Anna Grabowiec (Zakład Pedeutologii i Edukacji Zdrowotnej; referat „W trosce o empatycznego pedagoga”), dr Andrzej Chudnicki (Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej; referat „Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w resocjalizacji nieletnich – szanse i zagrożenia”) i dr Wojciech Czerski (Zakład Pedagogiki Kultury; referat „Narzędzia informatyczne wspomagające pracę nowoczesnego naukowca”).

Dr Małgorzata Kuśpit, dr Anna Tychmanowicz i mgr Joanna Pluta (Zakład Psychologii Ogólnej) uczestniczyły w międzynarodowej konferencji „Rozpoznawanie i eliminacja osób stwarzających potencjalne niebezpieczeństwo w zbiorowiskach ludzkich”, zorganizowanej 4 października przez Port Lotniczy Lublin. Wygłosiły przygotowane wraz z dr Małgorzatą Kostką-Szymańską (Zakład Psychologii Rozwoju Człowieka i Psychologii Przemysłowej) referaty: dr M. Kuśpit – „Obserwa-

cja zachowań niewerbalnych w warunkach społecznych”, dr A. Tychmanowicz – „Doświadczenie stresu w szczególnych okolicznościach”. Mgr J. Pluta zaprezentowała referat „Po drugiej stronie punktu kontroli: Obraz medialny i opinie pasażerów o pracownikach SOL”. Konferencja odbyła się w ramach współpracy pomiędzy Instytutem Psychologii i Portem Lotniczym Lublin. ●

Warsztaty

9 października, w ramach współpracy z otoczeniem gospodarczym, na Wydziale Pedagogiki i Psychologii odbyły się warsztaty z zakresu prowadzenia diagnostyki i badań naukowych z wykorzystaniem nowoczesnej technologii fNIRS. Umożliwia ona m.in. bezinwazyjną analizę funkcjonowania mózgu nawet u niemowląt oraz w trakcie wykonywania skomplikowanych czynności. Uczestnikami wydarzenia byli pracownicy UMCS oraz innych ośrodków naukowych z Polski.

Dziękujemy osobom, które przyczyniły się do sfinalizowania wydarzenia: władzom i pracownikom Wydziału, pracownikom Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS, firmie Elmico Medical oraz firmie NIRX. Dodatkowym efektem spotkania i dotychczasowej współpracy z ww. firmami było nieodpłatne wypożyczenie pracownikom Wydziału sprzętu NIRX do celów badawczych na dwa tygodnie.

Koordynatorem działań z ramienia Wydziału była dr Małgorzata Chojak, a z ramienia firm – Marcin Matacz. ●

Wydział
Polifologii

Doktoraty

8 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Łukasza Goniaka pt. „Redefinicja zawodu dziennikarza w dobie konwergencji mediów”. Promotor: prof. dr hab. Marek Jeziński (Uniwersytet Mikołaja

Kopernika w Toruniu), promotor pomocniczy: dr Jakub Nowak (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Wolny-Zmorzyński (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), dr hab. Mariusz Kolczyński, prof. nadzw. (Uniwersytet Śląski). ●

6 października odbyła się obrona rozprawy doktorskiej w zakresie nauki o mediach mgr Olhi Tkachenko. Temat: „Discourse of Ukrainian Identity during Orange Revolution and Euromaidan in Contemporary Polish Opinion Making Press”. Promotor: prof. dr hab. Bogdan Szlachta (UJ). Recenzenci: prof. dr hab. Janusz Adamowski (UW), dr hab. Agnieszka Hess (UJ). ●

Konferencje

W dn. 5–10 września prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko uczestniczyła w 11. Międzynarodowej Konferencji Generalnej „The European Consortium for Political Research” (ECPR) w Uniwersytecie w Oslo w Norwegii. W panelu „The Erosion of Social Citizenship? Participation, Regulation and the Competition State”, kierowanym przez prof. Nielsa Kristensena (Aalborg University) i prof. Tronda Solhuga (Norwegian University of Science & Technology), prof. M. Marczevska-Rytko wygłosiła referat pt. „National Referendums in Poland, Croatia and Montenegro: A Comparative Analysis”. ●

Sukcesy

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko otrzymała nominację do udziału w Akcji COST CA 16211 „Reappraising Intellectual Debates on Civic Rights and Democracy in Europe”, finansowanej przez Komisję Europejską. Kierownikiem Akcji jest prof. Jose Maria Rosales z Uniwersytetu w Maladze w Hiszpanii. Uczestnictwo w COST pozwoli prof. M. Marczevskiej-Rytko na czynny udział w badaniach europejskich z zakresu praw obywatelskich i demokracji w Europie oraz umożliwi zacieśnienie współpracy z wiodącymi ośrodkami naukowymi w Unii Europejskiej. ●

Publikacje

Nakładem Stowarzyszenia Instytut Literacki Kultura w Paryżu oraz krakowskiego Instytutu Książki, w 70. rocznicę wydania pierwszego numeru paryskiej „Kultury”, ukazał się album *Kultura, narodziny pisma*. Autorem szaty edytorskiej jest dr hab. Krzysztof Rumowski z Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego. Album zawiera fotografie i dokumenty z okresu bezpośrednio poprzedzającego powstanie czasopisma, teksty autorów związanych z Maissons-Lafitte: dr. Marka Żebrowskiego, Stanisława Mancewicza i prof. Pawła Kłoczowskiego oraz kompletny reprint pierwszego numeru „Kultury”. Promocja albumu miała miejsce 14 września w Muzeum Lubelskim. ●

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

6 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Małgorzaty Eweliny Szymańskiej. Temat: „Wpływ przekształceń własnościowych na ustrój rolny w Polsce”. Promotor: dr hab. Beata Jeżyńska, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Jerzy Bieluk, prof. nadzw. (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Sławomir Patyra, prof. nadzw. ●

16 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Marzeny Świstak. Temat: „Charakter prawny uchwał organów samorządu zawodowego radców prawnych w Polsce”. Promotor: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Mirosław Pawełczyk, prof. nadzw. (UŚ), dr hab. Rafał Stankiewicz (UW). ●

12 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Marcina Merkwy. Temat: „Rozwój idei uprawnień naturalnych jednostki jako element procesu kształtowania się oświeceniowej koncepcji praw człowieka”. Promotor:

dr hab. Artur Łuszczycyński, prof. nadzw. (URz). Recenzenci: prof. dr hab. Adam Bosiacki (UW), dr hab. Mirosław Sadowski, prof. nadzw. (UWr). ●

Konferencje

20 września w Dworku Kościuszków odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Służba publiczna”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji we współpracy z Fundacją Inicjatyw Akademickich. Wydarzenie zostało objęte patronatem Wydawnictwa C.H. Beck. Komitet Naukowy tworzyli: prof. dr hab. Marian Zdyb (UMCS) – przewodniczący, prof. dr hab. Artur Kuś (Uczelnia Łazarzkiego w Warszawie), prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak (UMCS), dr hab. Leszek Bielecki, prof. nadzw. (UJK w Kielcach), ks. dr hab. Sławomir Fundowicz, prof. nadzw. (KUL JP II), dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. nadzw. (UJK w Kielcach, UP im. KEN w Krakowie), dr hab. Anna Haładyj (KUL JP II), dr hab. Wojciech Lis (KUL JP II), dr Emil Kruk (UMCS), dr Grzegorz Lubeńczuk (UMCS). Natomiast w skład Komitetu Organizacyjnego weszli: dr Emil Kruk (UMCS) – przewodniczący, dr Grzegorz Lubeńczuk (UMCS), dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka (UMCS).

Obrazy toczyły się w dwóch sesjach plenarnych. Pierwszą z nich moderował prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak (UMCS). Wystąpienia dotyczyły m.in. kwestii podstawowych standardów i dylematów w zakresie kształtowania się służby publicznej (prof. dr hab. Marian Zdyb), służby publicznej w świetle personalistycznej koncepcji administracji publicznej (ks. dr hab. Sławomir Fundowicz, prof. nadzw. – KUL JP II), potrzeby modernizacji polskiej służby cywilnej (dr hab. Leszek Bielecki, prof. nadzw. – UJK w Kielcach, dr Bogusław Przywora – Akademia im. J. Długosza w Częstochowie).

Drugiej sesji przewodniczył prof. dr hab. Artur Kuś (Uczelnia Łazarzkiego w Warszawie). Referenci skupili uwagę na kwestiach zw. z funkcjonowaniem służby cywilnej, m.in.

na istocie służby w działalności funkcjonariuszy organów ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego (dr hab. Wojciech Lis – KUL JP II), kierunku zmiany tożsamości polskiego prawa urzędniczego (dr Wojciech Drobny – INP PAN w Warszawie), wątpliwościach interpretacyjnych dotyczących obowiązującej ustawy o pracownikach samorządowych (dr Marcin Mazuryk – MSWiA). ●

20 września dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak uczestniczyła w Krakowie w zjeździe dziekanów uniwersyteckich wydziałów prawa poświęconym projektowi ustawy o szkolnictwie wyższym. ●

28 września dziekan prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak wzięła udział w uroczystościach jubileuszu 100-lecia Sądu Najwyższego, zorganizowanych na Zamku Królewskim w Warszawie. ●

W dn. 12–13 października pracownicy Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego uczestniczyli w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Wspólne wartości prawa międzynarodowego, europejskiego i krajowego”, zorganizowanej w Warszawie przez Polską Grupę Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego International Law Association (ILA). Przedstawili tam referaty i komunikaty, które zostaną opublikowane w monografii pokonferencyjnej. ●

20 października odbyło się I Ekspertkie Seminarium Prawa Finansowego pt. „Teoretyczne konsekwencje realizacji projektu BEPS dla polskiego i międzynarodowego prawa podatkowego”, zorganizowane przez Katedrę Prawa Finansowego. W opinii organizatorów: „W epoce gwałtownie postępującej globalizacji na pierwszym miejscu, wśród podatkowych problemów rozwijającego się świata, znajduje się zagadnienie opodatkowania zagranicznego dochodu i majątku. Prowadzona przez wiele podmiotów polityka unikania bądź uchylania się od opodatkowania w poważny spo-

sób zagraża bowiem interesom fiskalnym rosnącej liczbie państw. Rozpoczęty przez OECD w 2013 r. projekt BEPS (ang. *Base Erosion and Profit Shifting*) ma na celu przeciwdziałanie postępującej erozji bazy podatkowej na świecie. Skala podjętych prac nie miała dotychczas precedensu w międzynarodowym prawie podatkowym”.

Podczas Seminarium odbyła się dyskusja nad rozwiązaniami teoretycznych problemów związanych z implementacją prac OECD zarówno na gruncie prawa krajowego, prawa UE, jak i prawa międzynarodowego. Seminarium składało się z dwóch paneli, podczas których wystąpienia uczestników dot. następujących problemów: Tax rulings a BEPS – koniec okresu „błędów i wypaczeń”? – dr hab. Wojciech Morawski, prof. nadzw. (Ośrodek Studiów Fiskalnych, Wydział Prawa i Administracji UMK w Toruniu); Wpływ projektu BEPS na wymianę informacji podatkowych – dr hab. Dominik Mączyński, prof. nadzw. (UAM); BEPS 13: CBC – raport według krajów – prof. dr hab. Jadwiga Glumińska-Pawlic (UŚ / przewodnicząca Krajowej Rady Doradców Podatkowych), mgr Hanna Szarpak (doradca podatkowy); Constitutional Issues Arising from the Principal Purposes Test: The Lesson from Poland – dr Błażej Kuźniacki (Singapore Management University); Konwencja Wielostronna (MLI) – podatkowa rewolucja czy ewolucja? – dr Agnieszka Franczak (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie); Modernizacja instytucji zakładu w kontekście projektu BEPS – mgr Tomasz Woźniak (UMCS).

Seminarium zostało zorganizowane we współpracy z lubelskim oddziałem Krajowej Izby Doradców Podatkowych. ●

Wyróżnienia

13 października podczas Walnego Zebrania Sprawozdawczo-Wyborczego Polskiej Grupy Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego ILA prof. dr hab. Annie Przyborowskiej-Klimczak została ponownie powierzona funkcja wiceprzewodniczącej Grupy Polskiej ILA. ●

Profesor Kazimierz Goebel – pięćdziesiąt lat minęło

Prof. dr hab. Kazimierz Goebel jest jednym z czołowych współczesnych matematyków polskich, o ugruntowanej międzynarodowej renomie. Trwałe miejsce w historii matematyki zapewnił mu współudział w powstaniu metrycznej teorii punktów stałych, która obecnie jest jednym z podstawowych działów analizy nieliniowej, mającym liczne zastosowania w teorii równań różniczkowych i całkowych, w teorii przekształceń holomorficznych i teorii grafów.

Fot. Bartosz Profil

Jednym z kamieni węgielnych metrycznej teorii punktów stałych jest klasyczne twierdzenie Banacha o punkcie stałym. Fakt ten, ale także styl uprawiania matematyki i pisania o matematyce przez Profesora w pełni uzasadnia uznanie Go za kontynuatora wspaniałej tradycji przedwojennej polskiej matematyki, powszechnie kojarzonej z nazwiskiem Stefana Banacha.

W ostatnich latach obchodziliśmy kilka rocznic związanych z życiorysem i karierą naukową prof. Goebela. W 2011 r., w ramach zorganizowanego w Toruniu VI Sympozjum Nielinio-

Fot. Bartosz Profil

wej Analizy, odbyła się specjalna sesja poświęcona 70. rocznicy urodzin profesorów Kazimierza Goebela i Lecha Górniewicza. Profesor Górniewicz był przez wiele lat współpracownikiem profesora Goebela w Centrum Badań Nieliniowych im. Juliusza Schaudera

przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Inna sesja z okazji 70. urodzin Profesora miała miejsce w ramach konferencji The 10th International Conference on Fixed Point Theory and Its Applications, zorganizowanej w Cluj-Napoca w Rumunii w 2012 r. Dla uczczenia 75. urodzin Profesora w 2017 r. ukazał się specjalny tom czasopisma „Journal of Nonlinear and Convex Analysis”.

Najnowsza była 50. rocznica obrony doktoratu przez prof. Goebela. Uroczystość odnowienia tego doktoratu miała miejsce 12 października 2017 r. w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Była ona szczególnie ważna dla Profesora, gdyż odbyła się w siedzibie Jego Alma Mater i wzięło w niej udział wiele osób mocno z Nim związanych: przyjaciół, uczniów i współpracowników. Jubilat otrzymał dużo listów gratulacyjnych z Polski. Wiele gratulacji napłynęło także od zagranicznych matematyków z całego niemal świata i, co warto podkreślić, specjalnie na tę uroczystość przyleciała do Polski grupa matematyków hiszpańskich i meksykańskich. Dowodzi

Fot. Bartosz Profil

to szczególnego uznania i sympatii dla Jubilata w międzynarodowym środowisku matematyków. Aby zobaczyć, skąd bierze się to uznanie, trzeba prześledzić karierę naukową i akademicką Profesora. Zaczniemy więc od samego początku.

Kazimierz Goebel urodził się 21 października 1940 r. w Warszawie. Niedługo potem Jego rodzina przeniosła się do Lublina i całe swoje dalsze życie i karierę Profesor związał z naszym miastem. Tutaj skończył szkołę podstawową i średnią (Liceum im. S. Staszica), a w 1958 r. podjął studia matematyczne na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Jednym z Jego profesorów był Adam Bielecki, który po powstaniu naszego Uniwersytetu współorganizował Katedrę Zespołowej Matematyki UMCS. Szybko dostrzegł on talent matematyczny studenta Goebela, który rozwijał, zadając Mu dodatkowe lektury i stosując wobec Niego większe wymagania niż wobec innych studentów przy dawaniu zaliczeń. Jak wspomina prof. Goebel, wyszło mu to na dobre. Już jako student rozpoczął pracę naukową. W 1963 r., po ukończeniu studiów został asystentem, najpierw w Katedrze Zespołowej Matematyki, a potem po jej przekształceniu – w Zakładzie Równań Różniczkowych. W tym okresie uczestniczył także w seminarium prof. Jana Mikusińskiego w Instytucie Matematycznym PAN w Warszawie.

Uroczyście odnawiany w bieżącym roku doktorat Jubilat uzyskał na podstawie rozprawy „O przekształceniach lipschitzowskich i ich uogólnieniach”, napisanej pod kierunkiem prof. Bieleckiego. Materiał z rozprawy był podstawą pierwszych artykułów naukowych prof. Goebela opublikowanych w Biuletynie PAN. Początkowo w swoich badaniach naukowych zajmował się On teorią równań różniczkowych i podstawami teorii sterowania. Dość szybko poszedł jednak swoją drogą i zainteresował się problemami nieliniowymi analizy funkcjonalnej, a w szczególności metryczną teorią punktów stałych.

Zaledwie po czterech latach od doktoratu, w styczniu 1971 r., prof. Goebel habilitował się na podstawie rozprawy *Grubość zbiorów w przestrzeniach metrycznych i jej zastosowania w teorii punktów stałych*. Była to pierwsza praca Profesora o miarach niezwartości zbiorów i ich zastosowaniach.

Jego dalsze badania miały istotny udział w nadaniu zagadnieniom dotyczącym miar niezwartości kształtu całościowej teorii. Znaczna część tej teorii została zawarta w książce *Measures of Noncompactness in*

Banach Spaces, napisanej wspólnie z Józefem Banasiem – doktorantem prof. Goebela – w 1980 r. Szczególnie wartościowe są opisane tam zastosowania miar niezwartości do dowodzenia istnienia rozwiązań równań różniczkowych w przestrzeniach Banacha, gdzie zawodzą klasyczne metody teorii równań różniczkowych.

Innym oryginalnym pomysłem prof. Goebela było użycie miar niezwartości w geometrii przestrzeni Banacha. Pomysł ten polegał na zdefiniowaniu tzw. modułu niezwartej wypukłości opisującego nieskończenie wymiarowe geometryczne własności przestrzeni.

W roku akademickim 1971/1972 Jubilat był stypendystą Fundacji Kościuszkowskiej. Rok ten spędził w University of Iowa w Iowa City. Wtedy to rozpoczęła się wieloletnia, owocna współpraca i przyjaźń z Willia-
mem A. Kirkiem z tej uczelni. Ich prace miały decydujący wpływ na

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

• Portret zbiorowy władz UMCS, 1.09.1991 r. Od lewej: Kazimierz Goebel, Jan Rayss, Eugeniusz Gąsior i Jerzy Bartmiński

współczesny kształt metrycznej teorii punktów stałych. Podsumowaniem ich współpracy była najważniejsza monografia prof. Goebela – *Topics in Metric Fixed Point Theory*, napisana wspólnie z prof. Kirkiem. Ukazała się ona w wydawnictwie Cambridge University Press w 1990 r. Pomimo upływu 27 lat od jej wydania, nadal cieszy się ona opinią podstawowego dzieła w swojej dziedzinie i jest często cytowana. Książka ta została także przetłumaczona na język polski i wydana przez Wydawnictwo UMCS. Jest napisana w żywy, zajmujący sposób, co jest charakterystyczne dla stylu publikacji prof. Goebela. Zawiera wiele ciekawych przykładów pozwalających dostrzec różne aspekty omawianych zagadnień. Została doceniona przez matematyków i wyróżniona Nagrodą Ministra Edukacji Narodowej w 1999 r. Ukoronowaniem współpracy prof. Goebela z Williamem A. Kirkiem było nadanie prof. Kirkowi tytułu doktora *honoris causa* naszego Uniwersytetu w 2004 r.

Szczególnie istotne znacznie dla rozwoju metrycznej teorii punktów stałych miały badania Profesora dotyczące własności tzw. zbiorów minimalnych. Okazały się one kluczowe,

gdy w latach 80. zaczęto stosować w tej teorii tzw. metody niestandardowe. Był to przełom w badaniach nad problemem istnienia punktów stałych dla przekształceń nieoddalających. Obecnie w każdej pracy, w której stosowane są te metody, przytaczane jest twierdzenie zwane *lematem Goebela-Karlovitza*.

Osobne miejsce w dorobku naukowym Jubilata zajmują prace poświęcone własnościom odwzorowań holomorficznych kuli w przestrzeni Hilberta. Przełomowe znaczenie miało tutaj znalezienie przez Profesora nowego wzoru na metrykę hiperboliczną w kuli Hilberta. Pozwoliło to na przeniesienie na grunt tej metryki niektórych geometrycznych własności, rozważanych wcześniej jedynie dla norm. Dzięki temu oryginalnemu pomysłowi prof. Goebel rozwiązał postawiony kilkanaście lat wcześniej problem istnienia punktu stałego dla holomorficznego i mającego ciągłe przedłużenie na brzeg odwzorowania kuli w przestrzeni Hilberta. Dalsze intensywne badania w tym kierunku zaowocowały napisaną wspólnie z prof. Simeonem Reichem książką *Uniform Convexity, Hyperbolic Geometry and Nonexpansive Mappings*, wydaną przez wydawnictwo Marce-

la Dekkera w 1984 r. Stały się one także inspiracją dla innych badaczy na całym świecie, w tym dla doktorantów Profesora. Dwóch z nich uzyskało habilitacje w oparciu o rozprawy z tej tematyki.

Profesor Goebel ma także znaczące osiągnięcia w badaniach nad trudnymi problemami dotyczącymi konstrukcji odwzorowań lipschitzowskich z dodatnim minimalnym przesunięciem na wypukłych, ograniczonych i niezwartych podzbiorach przestrzeni Banacha oraz konstrukcji lipschitzowskich retrakcji kuli na jej sferę w przestrzeniach nieskończonego wymiarowych. Rezultaty dotyczące minimalnego przesunięcia, obok innych wybranych zagadnień metrycznej teorii punktów stałych, podsumował Profesor w swojej książce *Concise Course on Fixed Point Theorems*, wydanej w Japonii w 2002 r. (książka ta ma także polskie wydanie). Została ona napisana w oparciu o wykłady prowadzone przez Profesora dla doktorantów w Tokyo Institute of Technology. Duża liczba podanych w niej otwartych problemów sprawia, że jest ona ciekawą i niesłychanie wartościową lekturą, szczególnie dla młodych adeptów teorii punktów stałych. Warto przytoczyć

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

• Prof. Kazimierz Goebel, 10.06.1993 r.

fragment notki o tej książce, którą dla *Mathematical Reviews* napisał Christian Fenske: *The true value of the book, however, lies in the wealth of cleverly chosen examples and open problems. Only a true expert who has worked in the field of fixed point theory for more than three decades could have been able to present such a collection. As indicated by the tittle of the book, this is indeed a concise course, nevertheless it is a pleasure to read this text and everyone who has worked through the book will love the*

subject. Te bardzo trafne uwagi można równie dobrze odnieść do pozostałych książek Jubilata.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że Jego książki były wydawane w renomowanych wydawnictwach. Pięknym tego zwieńczeniem będzie najnowsza książka Profesora, której mam przyjemność być współautorem. Została ona przyjęta do druku w Oxford University Press.

Ogółem Profesor ma w swoim dorobku cztery książki w języku angielskim i około 70 artykułów naukowych. Zgodnie z obecną tendencją do operowania parametrami na potwierdzenie wagi dorobku prof. Goebła mogę jeszcze wspomnieć o liczbie cytowań Jego publikacji, która według bazy MathSciNet wynosi niemal 3000 i szybko rośnie. Równie imponujące są liczby cytowań w innych bazach danych. Liczby te plasują Jubilata wśród kilkunastu współcześnie żyjących najczęściej cytowanych polskich matematyków. Wymownym dowodem uznania dla prof. Goebła było przyznanie Mu w 2011 r. Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt dorobku naukowego.

Wraz z powiększaniem dorobku naukowego Profesor uzyskiwał kolejne

tytuły naukowe: tytuł profesora nadzwyczajnego w roku 1977 (w wieku 36 lat) i tytuł profesora zwyczajnego w roku 1988. Pracował także intensywnie z młodzieżą. Wypromował 15 doktorów, z których część ma już habilitację, a nawet tytuły profesorskie. Grono Jego uczniów jest jednak znacznie szersze. Można więc mówić o stworzeniu przez Jubilata liczącej się w świecie szkoły matematycznej. Ja sam mam przyjemność zaliczania się do grona uczniów Profesora. Już jako student byłem zafascynowany Jego wykładami, napisałem pracę magisterską pod Jego kierunkiem, a i później wielokrotnie inspirowały mnie pomysły Profesora. Jeszcze szersze jest grono Jego współpracowników, w Polsce i zagranicą.

W 1980 r. prof. Goebel przejął po prof. Bieleckim kierownictwo Zakładu Równań Różniczkowych i funkcję tę sprawował aż do przejścia na emeryturę. Do chwili obecnej prowadzi seminarium naukowe poświęcone teorii punktów stałych. Był recenzentem w wielu przewodach doktorskich (w tym zagranicznych), przewodach habilitacyjnych, a także wielokrotnym opiniodawcą i superrecenzentem w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów.

Fot. ze zbiorów Muzeum UMCS

• Jubileusz 80-lecia prof. Kazimierza Myślińskiego, 4.03.1996 r.

Profesor udzielał się również w przedsięwzięciach popularyzujących matematykę. Przez kilka lat był członkiem komitetu redakcyjnego popularnego czasopisma matematyczno-fizycznego „Delta”. Chętnie podejmował się prowadzenia różnych popularnych wykładów dla młodzieży i nauczycieli. Jak wspomina, jednymi z najtrudniejszych w Jego karierze akademickiej były dwa wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Organizacyjne talenty Jubilata zostały docenione przez społeczność uniwersytecką i przez dwie trzyletnie kadencje (lata 1984–1987 i 1990–1993) był prorektorem, a następnie w latach 1993–1999 rektorem UMCS. W tym samym okresie, w latach 1993–1999, sprawował funkcję Prezesa Polskiego Towarzystwa Matematycznego. Wcześniej przez wiele lat był Prezesem Oddziału Lubelskiego PTM. W latach 2005–2007 był członkiem Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej i przewodniczył Zespołowi Matematyczno-Fizyczno-Chemicznemu PKA, organizując jego prace, wizytacje i proces oceny wniosków uczelni o otwarcie nowych kierunków studiów. W październiku 2006 r., w wyniku kontaktów między PKA a jej odpowiednikiem w Szwajcarii, został powołany na eksperta tej organizacji i w tym charakterze uczestniczył w wizytacji Politechniki Federalnej w Lozannie. Przez wiele lat był członkiem Rady Naukowej Instytutu Matematycznego PAN, członkiem Komitetu Matematyki PAN i przewodniczącym Rady Naukowej Centrum Badań Nieliniowych im. Juliusza Schaudera w Toruniu.

W uznaniu osiągnięć naukowych i zasług dla społeczności akademickiej prof. Goebel został nagrodzony wieloma nagrodami i wyróżnieniami. Są wśród nich: Krzyż Kawalerski i Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej, Nagroda Polskiego Towarzystwa Matematycznego dla młodych matematyków, Nagroda Ministra Szkolnictwa Wyższego za wyróżniającą się pracę doktorską, Nagroda Ministra Szkolnictwa Wyższego

za wyróżniającą się pracę habilitacyjną, Nagroda Wydziału Nauk Matematyczno-Fizyczno-Chemicznych i Geologogeograficznych PAN, Nagroda im. Stanisława Mazura (PTM i IM PAN), Nagroda Ministra Edukacji Narodowej za książkę *Topics in Metric Fixed Point Theory*, Nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt dorobku naukowego.

Profesor Goebel jest członkiem American Mathematical Society (od 1983 r.) i European Mathematical Society (od 1990 r.). W latach 1999–2007 reprezentował Polskę w Radzie Europejskiego Towarzystwa Matematycznego. Dwukrotnie był wybrany na „audytora”, tj. członka Komisji Rewizyjnej EMS. Jest członkiem komitetów redakcyjnych szeregu naukowych czasopism matematycznych w Polsce i zagranicą: „Commentationes Mathematicae” (Polska), „Topological Methods in Nonlinear Analysis” (Polska), „Journal of Nonlinear and Convex Analysis” (Japonia), „Nonlinear Analysis Forum” (Korea Południowa), „Fixed Point Theory” (Rumunia).

Osiągnięcia naukowe i talent dydaktyczny Jubilata są wysoko oceniane również poza granicami kraju. Świadczy o tym zatrudnianie go na pozycji *visiting professor* w wielu uniwersytetach: University of Iowa (1971–1972 i 1988), University of Chicago (1974), University of Southern California (1981–1983), Università degli Studi di Milano (1983), University of Newcastle, Australia (2000) i Tokyo Institute of Technology (2002). Ponadto, wielokrotnie był zapraszany jako wykładowca na konferencje i seminaria naukowe w różnych krajach świata, wykładał też na zorganizowanych specjalnie dla niego minikursach z metrycznej teorii punktów stałych.

O tym, jak intensywne są międzynarodowe kontakty naukowe prof. Goebela, świadczy sekwencja Jego wyjazdów zagranicznych w 2006 r. Na zaproszenie Centro de Investigaciones en Matematicas przebywał w Guanajuato, w Meksyku, gdzie przeprowadził serię wykładów i seminariów dla doktorantów i pracowników Centrum. Następnie, na zaproszenie Uni-

versity of Washington, Department of Mathematics w Seattle (USA) wygłosił odczyt na bardzo prestiżowym seminarium The Rainwater Seminar. Na koniec został zaproszony jako wykładowca w Second International Symposium on Banach and Function Spaces w Kitakyushu, w Japonii, a po tej konferencji wygłosił wykład na seminarium prof. Wataru Takahashiego w Tokyo Institute of Technology.

Specjaliści metrycznej teorii punktów stałych zbierają się co kilka lat w różnych światowych ośrodkach na cyklicznych konferencjach poświęconych tej tematyce. Jedną z nich, z inicjatywy Profesora, odbyła się w Kazimierzu Dolnym w 1997 r. Ostatnia odbyła się w Newcastle, w Australii w lipcu 2017 r. Uczestniczyłem w niej i mogłem stwierdzić, że w większości wygłoszonych referatów były odniesienia do dorobku Profesora. Również ten fakt pokazuje dobitnie wielkie znaczenie tego dorobku.

Oczywiście uznanie środowiska wynika w głównej mierze z pozycji naukowej Profesora, ale istotną rolę odgrywa także Jego osobowość. Warto bowiem podkreślić, że prof. Goebel nie jest typem naukowca pracującego samotnie w zaciszu swojego gabinetu. W środowisku międzynarodowym znany jest po prostu jako Kaz. Łatwo nawiązuje kontakty (nie tylko naukowe), jest duszą towarzystwa podczas mniej lub bardziej niefor-

• Rektor Kazimierz Goebel podczas uroczystości nadania tytułu *dhc* UMCS Janowi Karskiemu, 28.07.1995 r.

malnych spotkań, a Jego udział ożywia każdą dyskusję. Jest nieprzebraną skarbnicą problemów matematycznych, ale potrafi też w pięć minut, przy kawie, rozwiązać problem, nad którym inni głowili się godzinami.

W ostatnich latach ulubionym celem Jego zagranicznych podróży naukowych stała się Japonia. Miałem przyjemność podróżować z Profesorem do tego kraju na konferencję w 2013 r. Podziwiałem wtedy swobodę, z jaką porusza się w skomplikowanej sieci komunikacji miejskiej w Tokio. Poznałem Go też jako smakosza japońskiej kuchni, który zawsze

potrafił znaleźć najlepszą restaurację w okolicy.

Prywatnie, Jubilat jest szczęśliwym ojcem i dziadkiem. Jego syn Rafał kontynuuje tradycję – jest profesorem matematyki na Uniwersytecie Loyola w Chicago.

Na koniec warto dodać, że matematyka nie jest jedyną pasją profesora Goebela. W młodości uprawiał jazdę figurową na lodzie. Grał także w szachy. Jego pasją jest pływanie i żeglarsstwo. W młodości startował w zawodach pływackich, a obecnie co roku bierze udział w sztafecie pływackiej z okazji rozpoczę-

cia roku akademickiego. Profesor ma uprawnienia kapitana jachtowego, a Jego największym wyzwaniem jako żeglarsza było poprowadzenie jachtu w rejsie dookoła Islandii.

Zapewne byłby doskonałym kapitanem statku i wypada Mu podziękować, że z dwóch swoich pasji wybrał matematykę z wielkim pożytkiem dla nauki, dla licznego grona uczniów i współpracowników, a także dla naszej Alma Mater, której kapitanem był przez dwie rektorskie kadencje.

Stanisław Prus

Jubileusz 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Ryszarda Tokarskiego

28 września 2017 r. w Sali Obrad Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się uroczyste spotkanie z okazji jubileuszu 45-lecia pracy prof. dr. hab. Ryszarda Tokarskiego z Instytutu Filologii Polskiej UMCS.

Archiwum autorów

• Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski wręcza prof. Ryszardowi Tokarskiemu list gratulacyjny

Tego dnia Sala Obrad Rady WH była miejscem spotkania wielu znakomitych gości: Władz Uniwersyteckich, Władz Wydziału, Dyrektorów Instytutów i Kierowników Zakładów, a przede wszystkim wielu

wybitnych badaczy, którzy przybyli nie tylko z Lublina, ale i z całej Polski, a nawet spoza granic kraju, aby osobiście złożyć gratulacje Wybitnemu Uczonemu. Mieliśmy przyjemność gościć także Członków Rodziny Profesora: panią Marię Tokarską, panią Magdalenę Tokarską oraz Kubę Czarnackiego. Zaproszenie przyjęli również liczni Współpracownicy, Przyjaciele i Uczniowie Jubilata.

Na uroczystość przybyli: Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski, Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Litwiński, Prodziekan WH prof. Małgorzata Karwadowska, Prodziekan WH prof. Irmina Wawrzyczek; Dyrektorzy Instytutów Wydziału Humanistycznego: prof. Arkadiusz Bagłajewski (z Instytutu Filologii Polskiej, z którym prof.

Ryszard Tokarski jest związany od początku kariery uniwersyteckiej), prof. Robert Bubczyk, prof. Maria Falska, prof. Adam Głaz, prof. Maria Juda, prof. Siergiej Kowalow, prof. Zbigniew Mazur, prof. Małgorzata Nossowska, prof. Marek Sioma oraz Dyrektor Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców prof. Anna Dunin-Dudkowska i Wicedyrektor Centrum prof. Agata Małycka. Gościem spotkania był też Dyrektor Wydawnictwa UMCS prof. Grzegorz Żuk.

Instytut Filologii Polskiej reprezentowali nie tylko Prodziekan Małgorzata Karwadowska, Dyrektor Arkadiusz Bagłajewski i Wicedyrektor Dorota Piekarczyk, ale także Kierownicy Zakładów (profesorowie: Aleksandra Chomiuk, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Andrzej Niewiadomski, Anna Pajdzińska, Halina Pelc) oraz liczne grono Pracowników (w tym Pracowników emerytowanych: Jan Mazur, Halina Wiśniewska, Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, Barbara Tarczyńska). Przybyli również Go-

ście z innych Instytutów i Wydziałów UMCS, m.in. profesorowie: Jan Adamowski (Instytut Kulturoznawstwa), Feliks Czyżewski (Instytut Sławiści), Zbysław Muszyński (Wydział Filozofii i Socjologii), Małgorzata Rzeszutko (CJKP).

Swą obecnością zaszczyliło nas też wielu Gości z innych ośrodków naukowych: recenzent książki jubileuszowej prof. Stanisław Gajda (Uniwersytet Opolski), prorektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. Bogusław Skowronek, a także profesorowie: Mariola Jakubowicz (PAN), Tomasz Korpysz (UKSW), Beata Kuryłowicz (Uniwersytet w Białymstoku), Jadwiga Linde-Usiekiewicz (UW), Ewa Masłowska (PAN), Laszlo Kálmán Nagy (Uniwersytet Debreczyński), Mariusz Rutkowski (UWM), Jacek Warchala (UŚ) oraz mgr Barbara Maciąg z Mazowieckiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Radomiu.

Organizatorami uroczystości byli Pracownicy Zakładu Leksykologii i Pragmatyki UMCS, którym prof. Ryszard Tokarski kierował nieprzerwanie od momentu powstania – dr hab. Dorota Filar i dr hab. Piotr Krzyżanowski, którzy są również redaktorami naukowymi książki jubileuszowej *Barwy słów. Studia lingwistyczno-kulturowe*, dedykowanej prof. R. Tokarskiemu. Współorganizatorami byli także pozostali współpracownicy z Zakładu: dr Katarzyna Sadowska-Dobrowolska i mgr Elwira Bolek, a także uczestniczka studiów doktoranckich w IFP – mgr Agnieszka Romaneczko. Bezcennej pomocy w działaniach organizacyjnych udzieliła też Prodziekan WH prof. Małgorzata Karwatowska.

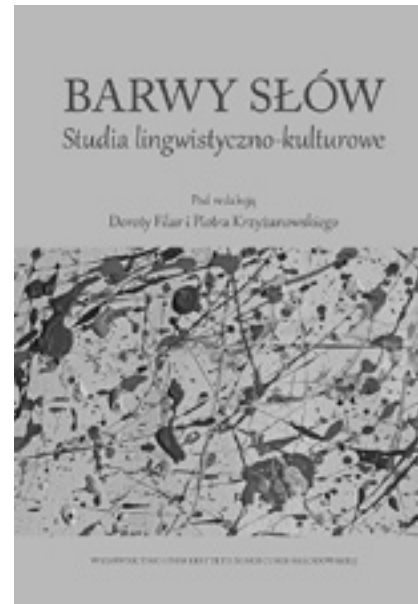
Spotkanie rozpoczęły kolejne wystąpienia Władz Uczelni, Wydziału i Instytutu. Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski, wspominając swoje kontakty z Jubilatą, podziękował Mu za wieloletnią pracę naukowo-dydaktyczną i złożył w imieniu całej społeczności uniwersyteckiej gratulacje i życzenia. Dziekan Wydziału Humanistycznego dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. wyraził

wdzięczność Jubilatowi za dotychczasową aktywność organizacyjną na Wydziale, życząc dalszych sukcesów na niwie naukowej. Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. Arkadiusz Bałajewski nawiązał do szerokich obszarów zainteresowań naukowych Jubilata i Jego działalności na rzecz Instytutu, podkreślając szczególnie zaangażowanie w każdą z tych sfer.

Ważną częścią uroczystości było wręczenie prof. R. Tokarskiemu dedykowanej Mu książki jubileuszowej, na którą złożyły się prace autorów reprezentujących różne dyscypliny naukowe. Wielu z nich przybyło osobiście, by złożyć gratulacje i życzenia Jubilatowi. W swoich wystąpieniach Goście podkreślali, jak wiele zawdzięczają Profesorowi i jak istotny jest wkład Ryszarda Tokarskiego w rozwój współczesnej lingwistyki.

Profesor Ryszard Tokarski, zaliczany do grona najwybitniejszych współczesnych polskich lingwistów, od początku swej naukowej drogi związany jest z Instytutem Filologii Polskiej UMCS w Lublinie. W jej trakcie przeszedł wszystkie szczeble kariery akademickiej: od tytułu zawodowego magistra i stanowiska asystenta stażysty po ukończeniu studiów w 1972 r., poprzez doktorat w 1979 r. i habilitację w roku 1988, do tytułu profesora w 1996 r. i stanowiska profesora zwyczajnego w roku 2001. Jest uczonym wysoko cenionym i docenianym zarówno w środowisku lubelskim, jak i poza nim. Wyrazem uznania ze strony środowiska akademickiego UMCS było uhonorowanie Profesora nagrodą indywidualną I stopnia za całokształt dorobku, przyznaną przez Rektora UMCS. Przez środowisko ogólnopolskie był zaś wielokrotnie wybierany do gremiów Polskiej Akademii Nauk: od wielu lat jest członkiem Komitetu Językoznawstwa PAN, obecnie – Komisji Teorii Języka. W roku 2016 został wybrany do grona członków korespondentów Polskiej Akademii Umiejętności.

W trakcie długich lat działalności zawodowej zajmował prof. R. Tokar-

ski ważne dla społeczności akademickiej stanowiska: od 1992 r., czyli od momentu jego powstania, nieprzerwanie kierował Zakładem Leksykologii i Pragmatyki UMCS, w latach 1990–1993 był zastępcą dyrektora, a w latach 2006–2009 – dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej UMCS. Poza macierzystą Uczelnią piastował funkcję Dziekana Wydziału Humanistycznego, a następnie Rektora Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu (*Studium Generale Sandomiriense*), co wiązało się z około dziesięcioletnim dzieleniem aktywności zawodowej między Lublin i Sandomierz.

Szczególną rolę w życiu zawodowym Profesora odgrywa dydaktyka akademicka. Pod Jego opieką naukową powstało kilkaset prac magisterskich, a także dziewięć rozpraw doktorskich; czworo spośród Jego uczniów uzyskało stopień doktora habilitowanego. Jako wybitny uczony i specjalista był też wielokrotnie powoływany do roli recenzenta prac i projektów naukowych. Mimo że Profesor na stałe zawodowo związany jest z Instytutem Filologii Polskiej UMCS, dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem ze studentami, a często i młodszymi pracownikami naukowymi z Radomia (z Kolegium Nauczycielskiego), Sztokholmu (w trakcie cyklu wykładów na Uniwersytecie Sztokholm-

Archiwum autorów

• Moment wręczenia książki przez pracowników Zakładu Leksykologii i Pragmatyki. Księgę wręczają dr hab. Dorota Filar i dr hab. Piotr Krzyżanowski oraz dr Katarzyna Sadowska-Dobrowolska i mgr Elwira Bolek

skim), słowackiego Preszowa (w trakcie serii wykładów na Uniwersytecie Preszowskim, realizując Wyszehradzki Grant *International Visegrad Fund: Visegrad University Studies*), a nawet podkrasnostawskiej Siennicy Różanej, gdzie odbywały się spotkania Wakacyjnej Akademii Reportażu im. Ryszarda Kapuścińskiego. W rodzinnym Radomiu wygłasza wykłady dla nauczycieli – uczestników zajęć Letniego Uniwersytetu Nauczycieli Humanistów czy też dla uczniów ukochanego IV LO im. Dra Tytusa Chałubińskiego, którego jest absolwentem.

Drogę rozwoju naukowego Jubilata wyznaczają kolejno publikowane tomy monografii i liczne rozprawy zamieszczone w czasopiśmie i opracowaniach zbiorowych. Zarówno te będące efektem własnych studiów Autora (np. *Struktura pola znaczeniowego (studium językoznawcze)*; *Znaczenie słowa i jego modyfikacje w tekście*; *Semantyka barw we współczesnej polszczyźnie*), jak i te, które stanowią pokłosie orga-

nizowanych konferencji i seminariów, redagowane wspólnie z innymi badaczami z Instytutu Filologii Polskiej (np. *O definicjach i definowaniu* – wspólnie z Jerzym Bartmińskim; *Kreowanie świata w tekstach* – wspólnie z Andrzejem Marią Lewickim; *Profilowanie w języku i w tekście* – wspólnie z Jerzym Bartmińskim; *Semantyka tekstu artystycznego* – wspólnie z Anną Pajdzińską; *Kreowanie światów w języku mediów* – wspólnie z Pawłem Nowakiem; *Relatywizm w języku i kulturze* – wspólnie z Anną Pajdzińską) zostały dostrzeżone, były wielokrotnie komentowane i omawiane, wreszcie nagradzane; miały znaczący wpływ na rozwój badań z zakresu semantyki leksykalnej, semantyki tekstu artystycznego, pragmatyki językowej. Szczególne miejsce w dorobku prof. R. Tokarskiego zajmuje książka *Światy za słowami. Wykłady z semantyki leksykalnej*. Jest to *summa* doświadczeń pracy badawczej i dydaktycznej Jubilata, bardzo wysoko oceniona przez środowisko akade-

mickie – zyskała nagrodę główną Rektora Uniwersytetu Warszawskiego w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych w Konkursie na Najlepszą Publikację Akademicką *Academia 2014*.

Dziś, jako jeden ze współtwórców lubelskiej szkoły lingwistycznej, skupia wokół siebie grono współpracowników i uczniów, a Jego badania są źródłem inspiracji dla wielu środowisk współczesnych lingwistów polskich i zagranicznych, ponieważ włączają się w najbardziej twórcze nurty współczesnej lingwistyki polskiej i światowej. Jego naukowa refleksja obejmuje wielowymiarowe związki języka i kultury, a zarazem jest poszukiwaniem odpowiedzi na pytania dotyczące samej istoty języka i jego twórcy – człowieka. Wśród zagadnień, które stanowią punkty kluczowe w pracach Ryszarda Tokarskiego, są problemy tak doniosłe jak wartości, świat ludzkich pojęć wyrażany w języku, refleksja o języku jako części rzeczywistości kulturowej i życia społecznego. Pro-

fesor R. Tokarski jest naukowcem poszukującym – zawsze pozostaje otwarty na dyskusje, nowe koncepcje czy inspiracje płynące z różnych dyscyplin naukowych: filozofii, psychologii, socjologii, antropologii kulturowej, kulturoznawstwa, teorii i historii literatury. Znajduje to odbicie w problematyce podejmowanych badań. Granty, które były realizowane pod Jego kierownictwem, to *Przemoc w języku mediów* (grant Komitetu Badań Naukowych) i *Alternatywne sposoby kształtowania obrazu świata w systemie językowym i tekstach* (grant w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki). Interdyscyplinarne konteksty badań lingwistycznych wyraźnie wpłynęły na kształt cyklu seminariów „Światy za słowami”, którego Ryszard Tokarski był inicjatorem, współtwórcą i współorganizatorem.

W trakcie uroczystego spotkania jubileuszowego sylwetkę Jubilata przedstawili współpracownicy z Zakładu Leksykologii i Pragmatyki UMCS – dr hab. Dorota Filar i dr hab. Piotr Krzyżanowski. Uzupełnieniem tej części uroczystości było przedstawienie wiersza *Semantyka* dedykowanego prof. R. Tokarskiemu, a napisanego i zaprezen-

wanego przez dr. Adriana Szarego, absolwenta filologii polskiej UMCS i zarazem jednego z doktorantów Profesora.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było wręczenie prof. Ryszardowi Tokarskiemu dedykowanej Mu książki jubileuszowej *Barwy słów. Studia lingwistyczno-kulturowe*. W liczącym niemal tysiąc stron tomie zamieszczone zostały prace 53 autorów reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe oraz macierzysty Instytut Filologii Polskiej UMCS. W zróżnicowanej tematyce opublikowanych artykułów znalazło odbicie bogactwo zainteresowań naukowych Jubilata oraz wartość Jego naukowej refleksji. Przyjaciele, współpracownicy i uczniowie, składając swe prace do tomu, dali wyraz uznaniu dla Jego pozycji w środowisku naukowym oraz – zgodnie z tradycją akademicką – przyłączyli się w ten sposób do gratulacji i życzeń kierowanych do Profesora.

Oprócz wystąpień oficjalnych: gratulacji i życzeń osób reprezentujących różne, krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe, usłyszeliśmy wiele ciepłych słów od przyjaciół, znajomych, współpracowników Profesora,

wspomnień o wspólnej pracy i spotkaniach, inspirujących rozmowach, zdarzeniach, które zapadły w pamięć. Odczytane też zostały listy gratulacyjne przesłane na ręce organizatorów uroczystości przez osoby, które nie mogły wziąć udziału w spotkaniu jubileuszowym.

Jubilat podziękował przybyłym gościom za udział w uroczystości. Wspominał osoby, które napotkał na drodze swojej kariery naukowej. Mówił o swoim wyobrażeniu językoznawstwa i semantyki, dziedzin, którymi zajmował się w życiu zawodowym, ale też nawiązywał do zainteresowań pozanaukowych i życia rodzinnego.

Na zakończenie uroczystości każdy z obecnych mógł w bezpośredniej, prywatnej rozmowie wyrazić swój szacunek i życzliwość wobec Jubilata.

Szanowny i Drogi Panie Profesorze, serdecznie dziękujemy za wiele lat wspólnej pracy w kierowanym przez Pana Zakładzie Leksykologii i Pragmatyki. Gratulujemy pięknego jubileuszu i świetnych osiągnięć naukowych. Życzymy dalszych sukcesów i realizacji wszelkich marzeń. *Ad multos annos!*

Dorota Filar, Piotr Krzyżanowski
Instytut Filologii Polskiej

Drogi Jubilacie, Szanowni Państwo¹,

Szanownego czasu otrzymałem od Szanownego Jubilata, mojego Drogiego Kolegi Profesora Ryszarda Tokarskiego, książkę jego autorstwa *Światy za słowami. Wykłady z semantyki leksykalnej* – niezwykle ważną książkę dla leksykologa i językoznawcy zajmującego się semantyką – w której Prof. Tokarski wyłożył swoje poglądy na leksykę w perspektywie związku między językiem,

światem i kulturą. Jako narzędzie badawcze zaproponował tzw. *definicję otwartą*, alternatywę lub pewną odmianę tzw. *definicji kognitywnej* Prof. Jerzego Bartmińskiego.

Chciałbym teraz określić tzw. *moc eksplanacyjną* definicji otwartej. Użyję definicji otwartej, aby ustalić – używając sformułowania Drogiego Jubilata – „jaki świat lub jakie światy kryją się za słowami”. Przedmiotem mojej analizy będzie słowo *Ryszard*.

Przyjmuję dwa założenia:

- (i) za Ferdinandem de Saussure’em, że znak językowy jest symboliczny i dwubiegunowy, składa się z *elementu znaczącego (signifiant)* i *znaczonego (signifié)*, oraz
- (ii) za Teunem van Dijk’iem, że w porozumiewaniu się i działaniu językowym ludzie konstruują tzw. *modele kognitywne* rzeczy lub sytuacji.

Analizę opieram na materiale empirycznym – pochodzącym z wielu źródeł – m.in. na słownikach etymologicznych, na danych z Internetu, a także na wiedzy tajemnej, pochodzącej ze źródeł numerologicznych.

Zaczniemy od obrazu dźwiękowego, czyli *signifiant*. Na obraz składa się sekwencja dźwięków „ostrych”: dwóch dźwięków „r”, spółgłoski twar-

¹ Na prośbę wielu uczestników spotkania do relacji dołączamy jeden z wyjątkowych listów gratulacyjnych, który wzbudził szczególny entuzjazm zebranych Gości. Jego autorem jest prof. dr hab. Henryk Kardela z Instytutu Anglistyki UMCS. Pan Profesor postanowił, posługując się stworzonym przez Ryszarda Tokarskiego modelem definicji otwartej, odwołując się do współczesnych teorii lingwistyki kognitywnej, kulturowej, a nawet – numerologii, zdefiniować... imię Szanownego Jubilata oraz sam w sobie – obiekt nim nazywany.

dej płaskiej „s” i wybuchowej „d”. Definicja cząstkowa zatem to: ‘Ryszard to byt twardy i wybuchowy’.

Przechodzimy do *signifié*.

Etymologiczna rama wiedzy

mówi nam, że słowo *Ryszard* jest pochodzenia germańskiego, składa się z dwóch członów *richi* ‘bogaty, potężny’ i *hart* ‘silny, mocny’. Imię to oznacza ‘tego, który jest potężny, bogaty i sprawuje silną władzę’.

Z kolei **rama wiedzy numerologicznej i wartości numerologicznej** podpowiada, że imię *Ryszard* ma w polskiej numerologii wibrację liczby 3, w angielskiej zaś wibrację liczby 7. Obie numerologie są jednak zgodne co do tego, iż

osoby noszące imiona o powyższej wartości numerologicznej dążą do tego, aby ich ciało i duch stawały się coraz doskonalsze. To dążenie do ideału często zamienia się w pedantyzm utrudniający życie innym ludziom.

Cząstkowa definicja imienia *Ryszard* odwołująca się do **ramy pracy i kariery zawodowej**, głosi, że jest to

wyjątkowo logiczny umysł, pewny siebie człowiek i zaangażowany pracownik. Ryszard skupia się na powierzanych mu obowiązkach i nie zwraca sobie głowy niuansami. Stąd u niego pewna sztywność zachowań oraz całkowity brak dyplomacji. Ponieważ uparcie ob staje przy swoim i trzyma się wyznawanych wartości, jest stabilny i można na nim polegać. Osiągnięcie sukcesu ułatwiają mu dobra pamięć, wytrwałość oraz rozsądek.

Według **ramy życia towarzyskiego**, z kolei, osoba o tym imieniu to

serdeczny i życzliwy człowiek. Ryszard niezwykle ceni sobie niezależność w działaniu oraz myśleniu. Nie ulega presji otoczenia. To wyjątkowo dumny mężczyzna, ale wiele można z nim osiągnąć, jeśli zρέcznie wykorzysta się jego prag-

matyzm bycia najlepszym. Przyjaźń w życiu Ryszarda odgrywa ważną rolę. Inteligentnie dobiera sobie bliższych przyjaciół i jest im oddany.

Obraz znaczenia imienia *Ryszard* może ew. wzbogacić także **rama „stereotyp w nazwie”**, jaka wyłania się z polskiego przysłowia: „Ryszard jest jak wszystkie koty – preferuje marcowe zaloty”.

Powyższa analiza słowa *Ryszard* jest analizą semantyczną, ujmującą znaczenie słowa *Ryszard* w odniesieniu do ram wiedzy ramy wiedzy. Jest oczywiste jednak, że języka używamy także, aby przekazać znaczenia pragmatyczne, żeby uzyskać nie tylko efekt *lokucyjny*, ale także *illokucyjny*. Tym ostatnim zajmuje się w ramach pragmatyki językowej *teoria aktów* (lub *czynności*) *mowy*. Wprawdzie teoria ta nie dotyczy pojedynczych słów, ale wypowiedzi, niemniej znaczenia słów są kluczem do zrozumienia wypowiedzi. Jeśli np. ktoś mnie pyta, czy da się przejść do lasu przez łąkę, ja zaś powiem: *Można przejść, ale na łące pasie się byk*, to mój rozmówca, znając znaczenie słowa *byk*, zastanowi się, bazując na stworzonym przez siebie *modelu kognitywnym* sytuacji, czy warto podjąć ryzyko i przejść przez łąkę do lasu. *Intencją* mojej wypowiedzi jest w tym wypadku ostrzeżenie rozmówcy, że grozi mu niebezpieczeństwo ze strony zwierzęcia. Mamy tu do czynienia z tzw. *niebezpośrednim aktem mowy*, mającym określoną *moc illokucyjną*, w tym wypadku – *moc illokucyjną ostrzeżenia*.

Dochodzimy tu do sedna naszego wyводу. O ile oparte na definicji otwartej skonwencjonalizowane znaczenia wyrażen, takich jak *byk*, pozwalają skonstruować odpowiednie modele mentalne w rozumieniu van Dijk’a (dzięki którym będziemy wiedzieli, jak działać w sposób społecznie akceptowalny w konkretnej sytuacji), o tyle w przypadku słowa *Ryszard* definicja otwarta będzie całkowicie bezradna – nie pozwoli nam na skonstruowanie odpowiedniego modelu mentalnego. Wystar-

czy porównać dwa wypowiedzenia, aby uchwycić różnicę: *W pokoju jest bomba* i *W pokoju jest Ryszard*. Moc illokucyjna pierwszego wypowiedzenia: *ostrzeżenie*, wynika ze światła lub światów kryjących się za słowem *bomba*, natomiast ewentualna moc illokucyjna *ostrzeżenie* w drugim przypadku nie wynika ze skonwencjonalizowanego znaczenia jednostki leksykalnej *Ryszard*, lecz raczej z naszej, nieskonwencjonalizowanej, wiedzy na temat osoby, o której mowa.

Widać tu wyraźnie rozdział między *językową* wiedzą o świecie, ujmowaną za pomocą definicji otwartej, a naszą wiedzą dotyczącą konkretnych osób i ich zachowań w konkretnych sytuacjach „tu i teraz”. Jest to słabość definicji – nie tylko definicji otwartej, lecz i każdej innej. Słabość owa wynika z faktu, iż jak powiada Daniel Dor, o ile doświadczenie mentalne jest zjawiskiem jednostkowym, to rola, jaka przypada językowi (czyli w naszym wypadku definicji otwartej) — to (tylko) dostarczenie *instrukcji*, która pozwala przetrzeć pomost między *lukami doświadczeniowymi* osób posługujących się językiem.

Osobiście cieszę się z ograniczonej mocy eksplanacyjnej definicji otwartej Prof. Tokarskiego, definicji, która nie jest w stanie zniwelować rozdziału między *lukami doświadczeniowymi* a znaczeniem językowym słów. Dzięki owym lukom, nie będąc skrzepowanymi definicjami, choćby nie wiem jak otwartymi, chciałbym wyrazić moje mentalne doświadczenie (którego i tak żadna definicja nie jest w stanie ująć) – serdecznie pogratulować Ci, Ryszardzie, pięknego Jubileuszu, życzyć Ci zdrowia, pomyślności wszelkiej, ale także nieopuszczającej Cię intuicji i dalszych pomysłów na zmniejszenie – poprzez doprecyzowanie definicji otwartych właśnie – rozdziału między lukami doświadczeniowymi Twoich przyjaciół i wszystkich otaczających Cię osób. *Ad multos annos*.

Henryk Kardela
Instytut Anglistyki

Uroczystość wręczenia Księgi Pamiątkowej prof. Czesławowi Grzesiakowi

Fot. Sylwia Kuchanuk

• Od lewej: prof. dr hab. Czesław Grzesiak, dr hab. Jolanta Rachwalska von Rejchwald, dr hab. Renata Jakubczuk, dr hab. Renata Bizek-Tatara

15 września 2017 r. odbyła się uroczystość wręczenia Księgi Pamiątkowej dedykowanej naszemu koledze i przyjacielowi – prof. dr hab. Czesławowi Grzesiakowi. W uroczystości wzięli udział: prof. dr hab. Marian Harasiemiuk, były Rektor UMCS wraz z małżonką – dr Krystyną Harasiemiuk, prof. dr hab. Alina Orłowska, Prorektor UMCS oraz byli Prorektorzy: prof. dr hab. Ryszard Szczygieł i prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz; prof. dr hab. Robert Litwiński, Dziekan Wydziału Humanistycznego oraz Prodziekani: prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska i prof. dr hab. Irmina Wawrzyczek. Wśród uczestników uroczystości byli także: prof. dr hab. Halina Sawecka, prof. dr hab. Henryk Kardela, prof. dr hab. Witold Kowalczyk, prof. dr hab. Petruta Spanu, prof. dr hab. Zbigniew Naliwajek i prof. dr hab. Maciej Abramowicz z Uniwersytetu Warszawskiego, prof. dr hab. Paweł Matyaszewski i dr hab. Edyta Kociubińska z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, dr hab. Anita Staroń z Uniwersytetu Łódzkiego, dr Aleksandra Komandera i dr Andrzej Rabsztyn z Uniwersytetu Śląskiego, dr Mał-

gorzata Kamecka z Uniwersytetu w Białymstoku. Obecni byli Przyjaciele i Koledzy Profesora, Pracownicy i Współpracownicy z Instytutu Filologii Romańskiej, m.in. prof. dr hab. Maria Falska – Dyrektor Instytutu Filologii Romańskiej, prof. dr hab. Marek Kęsik, dr hab. Elżbieta Bender, dr hab. Renata Bizek-Tatara, dr hab. Edyta Jabłonka, dr hab. Renata Jakubczuk, dr hab. Jolanta Rachwalska von Rejchwald. Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, nie mogąc przybyć osobiście, przekazał list gratulacyjny, który odczytała Prodziekan prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska.

Uroczystość rozpoczęła Prorektor UMCS prof. dr hab. Alina Orłowska, która podkreśliła wyjątkową sumienność prof. Czesława Grzesiaka w wykonywaniu obowiązków służbowych (jedynie 14 dni nieobecności w ciągu 44 lat pracy!!!) oraz Jego życzliwość i gotowość niesienia pomocy każdemu. Przypomniała, że drzwi Jego gabinetu były zawsze otwarte nie tylko dla kolegów, ale przede wszystkim dla studentów. Wyraziła również uznanie dla pracy naukowej i dydaktycznej prof. Czesława Grzesiaka, która może stanowić wzór dla

kolejnych pokoleń pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów.

Prof. Czesław Grzesiak urodził się w rodzinie robotniczo-chtopskiej 3 kwietnia 1950 r. w Ligocie (powiat: Ostrów Wielkopolski., woj. wielkopolskie), gdzie ukończył siedmioklasową szkołę podstawową. W latach 1964–1969 uczęszczał do Liceum Pedagogicznego w Krotoszynie, w którym w ciągu pięciu lat nauki oraz licznych praktyk zdobył nie tylko wszechstronną wiedzę, ale również solidne przygotowanie pedagogiczno-wychowawcze i metodyczne, które w późniejszym okresie życia bardzo ułatwiło mu start i pracę w roli nauczyciela akademickiego.

Po zdaniu matury w roku 1969 rozpoczął studia romanistyczne w UAM w Poznaniu. W ich trakcie, obok języka francuskiego, poznał jeszcze język hiszpański i portugalski, a podczas dwuletnich lektoratów – język angielski,

Fot. Renata Jakubczuk

• Prof. dr hab. Czesław Grzesiak

ski, niemiecki i łaćniński. Pracę magisterską pt. „Données et fonctions de l'espace dans les romans de Michel Butor” napisał pod kierunkiem dr Alberty Labudowej i w czerwcu 1974 r. zdał egzamin magisterski. Otrzymał dyplom z wynikiem bardzo dobrym oraz tytułem magistra filologii romańskiej.

Od 1 października 1974 r. związał się z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, podejmując pracę w Zakładzie Filologii Romańskiej w charakterze asystenta-stażysty. Będąc na stażu, zaliczył tzw. „pedagogizację”. W drugim roku pracy zdał egzamin z języka rumuńskiego oraz napisał dwa artykuły z zakresu typowo hiszpańskich gatunków literackich: *Género chico* i *Zarzuela*. Spełnił więc

wszystkie wymogi i od października 1976 r. awansował na stanowisko starszego asystenta. W tym samym czasie zaczął również zbierać bibliografię oraz materiały do rozprawy doktorskiej. Bardzo przydatny okazał się w tym względzie ośmiomiesięczny pobyt na stypendium w Strasburgu (od 4.11.1979 do 4.07.1980 r.), podczas którego uczęszczał na wykłady i seminaria dwóch profesorów: prof. Pierre'a Vernosa (z dziedziny teatru) i François Mansuy'iego (z dziedziny współczesnej powieści francuskiej). Rozprawę doktorską pt. *Le thème de la fuite et de la quête dans le Nouveau Roman* napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Falickiego. Jej publiczna obrona odbyła się 9 czerwca 1982 r. Od 1 lipca 1982 roku awansował na stanowisko adiunkta.

Po doktoracie Jego zainteresowania naukowe skupione były w dalszym ciągu na „nowej powieści francuskiej”. Równolegle interesował się metodyką nauczania języka francuskiego i literatury francuskiej. W tym zakresie w roku akademickim 1986–1987 odbył dziewięciomiesięczny staż naukowy w BELCU-u w Paryżu. Pobyt tam wykorzystał maksymalnie. W ramach stażu prowadził między innymi zajęcia z Denisem Bertrandem oraz wygłosił dwie prelekcje w ramach „atelier” semiotycznego; jest również współautorem książki EDAV-2 nt. zastosowania filmu video w nauczaniu języków obcych. Ponadto, uczęszczał na seminarium semiotyczne Greimasa oraz na wykłady i seminarium prof. Pierre'a Brunela na Sorbonie ze współczesnej powieści francuskiej.

Rozprawę habilitacyjną pt. *Les personages-écrivains aux prises avec l'écriture dans l'œuvre romanesque de Robert Pinget* (Lublin 2001, Wydawnictwo UMCS) ukończył w roku 2001. Kolokwium habilitacyjne odbyło się 16 maja 2001 r. Dzięki niemu uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa romańskiego. Od 1 maja 2005 r. pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego UMCS.

Dużą rolę w rozwoju naukowym prof. Czesława Grzesiaka odegrał

udział w licznych krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Łącznie wziął udział w 28 konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. W Lublinie zorganizował trzy międzynarodowe konferencje naukowe: w dniach 27–28 października 2003 r. pt. *Statut et fonctions des domestiques dans les littératures romanes* – dla uczczenia 30. rocznicy powstania filologii romańskiej na UMCS, w dniach 26–28 października 2005 r. pt. *Frères et/ou soeurs dans les littératures en langues romanes* oraz w dniach 26–28 października 2011 r. pt. *Personnes âgées dans la littérature française et francophone*.

Prof. dr hab. Czesław Grzesiak jest cenionym recenzentem publikacji naukowych. Przygotował ponad 40 recenzji artykułów i opracowań, 14 recenzji monografii naukowych, 8 doktoratów i 8 habilitacji. Współpracował również z zagranicznymi czasopismami naukowymi jako członek komitetu redakcyjnego „Romanica Olomoucensia” z Czech czy rumuńskich „Acta Iassyensia Comparationis”. Był promotorem trzech rozpraw doktorskich: Renaty Bizek-Tatary, Anny Maziarczyk oraz Alicji Ślusarskiej oraz około stu prac magisterskich i licencjackich.

W ramach działalności Lubelskiego Oddziału PTN wygłosił kilka odczytów z dziedziny literatury francuskiej – głównie dla nauczycieli języka francuskiego. Natomiast w ramach współpracy między zaprzyjaniem uniwersytetami wyjeżdżał również z wykładami do ośrodków zagranicznych: w październiku 1985 r. wygłosił trzy wykłady dla pracowników i studentów romanistyki Uniwersytetu w Jassach w Rumunii, zaś w dniach 10–28 kwietnia 1994 r. prowadził wykłady i seminaria (w sumie sześć) na poziomie studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich oraz jeden wykład dla studentów i pracowników całego Wydziału Humanistycznego w Uniwersytecie Nancy II we Francji. Ponownie do Nancy wrócił w roku 2002, gdzie w dniach 22–26 kwietnia miał cztery wykłady (na poziomie DEUG, licence i maîtrise).

W roku akademickim 1993/1994 pełnił funkcję kierownika Nauczycielskiego Kolegium Języka Francuskiego UMCS, doprowadzając do podpisania umowy o współpracy między UMCS a Szkołą Podstawową nr 6 w Lublinie w sprawie praktyk pedagogicznych dla studentów NKJF, zorganizowania pracowni komputerowej, nawiązania współpracy z Institut Universitaire de Formation des Maîtres w Maxéville we Francji, która przyczyniła się do wymiany grup studenckich.

Od 7 marca 2003 do 15 marca 2007 r. pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Filologii Romańskiej UMCS. Od 15 lutego 2004 r. do przejścia na emeryturę 30 września 2017 r. był kierownikiem Zakładu Literatur Romańskich.

Prof. dr hab. Czesław Grzesiak jest członkiem Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego oraz Akademickiego Towarzystwa Romanistów Polskich (ATRP) „Plejada”. W latach: 1976, 1978, 1979, 1982, 1986 i 2004 za swą pracę został uhonorowany nagrodą rektorską (III i II stopnia). W październiku 1990 r. otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi. Natomiast w październiku 2005 r. został uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Z okazji przejścia na emeryturę prof. Czesława Grzesiaka Jego Koledzy i Przyjaciele z wielu polskich i zagranicznych ośrodków naukowych przygotowali dedykowaną Mu Księgę Pamiątkową pt. *Ami(e)s et amitié(s) dans les littératures en langues romanes (Przyjaźń i przyjaciele w literaturach języków romańskich)* pod redakcją naukową Renaty Jakubczuk. Jak wielokrotnie podkreślano w czasie uroczystości, wybór tematyki Księgi nie był przypadkowy i doskonale oddaje charakter prof. Grzesiaka. Nie tylko koledzy romanści, ale również pracownicy innych ośrodków wspominali życzliwość, otwarte serce, chęć niesienia pomocy, ogromną empatię i ciepło prof. Grzesiaka – naszego przyjaciela Czesia.

Drogi Czesiu, najserdeczniejsze życzenia zdrowia, uśmiechu na co dzień, radości oraz dużo czasu i wiele sił i energii na realizację marzeń. *Ad multos annos!*

Renata Jakubczuk

„Bóg wybrańcom daje archiwisty szaty” – pamięci Jana i Sergiusza Riabininów

Przed kilkunastu laty, w jubileuszowym roku dwutysięcznym na łamach „Gazety Wyborczej” (dodatek lubelski) opublikowano cykl biografii zasłużonych dla Lublina osób. W tym zaszczytnym gronie znalazł się m.in. Jan Riabinin. Ten wybitny archiwista, historyk i wydawca źródeł doczekał się wielu opracowań, wspomnień i biografii¹.

Był bowiem człowiekiem niezwykłym – z urodzenia Rosjaninem, ale od pokolenia zamieszkałym w Lublinie, tu się urodził i tu brał ślub. Wyjechał do Rosji tylko dlatego, że jeszcze jako uczeń zaczął głuchnąć i z tego powodu rodzice wysłali go do Moskwy. Tam skończył studia i podjął pierwszą pracę jako wykładowca, ale przede wszystkim archiwista.

Polak z wyboru zapisał się złotymi zgłoskami w historii Lublina i chociaż wydawałoby się, że napisano o nim wszystko, to ciągle natrafić można na jakieś nieznane informacje. Te mniej znane przybliżył na przykład Zbigniew Józwicki, adiunkt w Zakładzie Fizjologii Roślin UMCS, artysta, grafik i przyjaciel Riabininów. We wspomnianym na wstępie cyklu napisał, że „Jan lubił kontakt z przyrodą. Niemal codziennie odbywał spacer do Ogrodu Saskiego, a każdego roku wyjeżdżał z rodziną do podlubelskiej wsi², gdzie na prostym stole pod drzewami rozkładał materiały archiwalne i przywoływał w pamięci dawne zdarzenia. Cenił sobie kontakt z drobnymi rzemieślnikami żydowskimi, których często zatrudniał przy remoncie swojej kamienicy. Dokonywał przekładów liryki rosyjskiej: Ady Czuma-szenko, Paula Dérouléde, Waltera Re-indereta, także Maksyma Gorkiego”³.

Dewizą, która przyświecała mu w życiu i pracy, były jego własne słowa, że „najważniejszą rzeczą w stosunku do rodzinnego miasta jest miłość”. Wyróżniał ją w badaniach naukowych dotyczących Lublina, zaczynając od spraw rzemiosła i cechów lubel-

skich, teatru, medycyny, sądownictwa, nazwisk i przezwisk, czarów i guseł, obyczajów, na nazwach ulic lubelskich kończąc. W wolnych chwilach delectował się poezją i sam niejednokrotnie chwycił za pióro, ale te literackie próbki pozostały w rękopisach⁴. To z wiersza *W archiwum* zaczerpnięto fragment wykorzystany w tytule:

*Bóg wybrańcom daje archiwisty szaty
By wskreszali pilnie zapomniane lata
Sercem się wczuwali w swoich przodków trudy
W ich bolenia, smutki, troski i utudy.*

Miłość do Lublina odziedziczyły także dzieci Jana Riabinina – córka Eudoksja⁵, a zwłaszcza syn Sergiusz, który do dokonań ojca dodał nie tylko własne osiągnięcia naukowe i literackie, ale wzbogacił zbiory Biblioteki UMCS, przekazując jej w 1951 r. księgozbiór, a miastu – rodzinną kamienicę przy ul. Złotej 3 (w 1996 r.). Mieści się tu od 2000 r. Muzeum Literackie im. Józefa Czechowicza.

W bieżącym roku, cicho i niepostrzeżenie, minęło 20 lat od śmierci Sergiusza Riabinina, docenta w Zakładzie Ochrony Przyrody UMCS i autora kilkunastu tomików fraszek zilustrowanych przez Zbigniewa Józwicka. Zamiast klasycznego opracowania biograficznego zdecydowano się na

Książki do dziejów Lublina przekazane Bibliotece Głównej¹

29 stycznia 1951 r. Sergiusz Riabinin przekazał do zbiorów biblioteki księgozbiór liczący 67 pozycji. Były to podręczniki, czasopisma i opracowania z dziedziny matematyki, fizyki i chemii wydane w Paryżu, Berlinie, Moskwie, Warszawie, Wiedniu, Lwowie i Petersburgu oraz publikacje dotyczące historii Lublina. Te ostatnie nadal są aktualne i stanowią bazę wyjściową dla badaczy dziejów naszego miasta.

1. *Materiały do historii miasta Lublina 1317–1795*, Lublin 1938.
2. *Dawne pałace na Korcach w Lublinie*, Lublin 1938.
3. *Proces sukcesorów rajcy lubelskiego Stanisława Lichońskiego z 1622 r.*, Lublin 1937 (nadb. z „Pamiętnika Lubelskiego”, t. 3).
4. *Lauda miejskie lubelskie XVII wieku*, Lublin 1935.
5. *Rada miejska lubelska w XVIII wieku*, Lublin 1931.
6. *Materiały do monografii Lublina*, Lublin 1928.
7. *Materiały do lubelskiego słownika aktowego*, Lublin 1934.
8. *Dawne księgi miejskie lubelskie*, b.m. i d.w.
9. *Murarze, malarze i rzeźbiarze lubelscy w XVII w.*, b.m. i d.w.

1 Archiwum UMCS, Biblioteka, sygn. B 9/55.

1 Zebrał je D. Magier, zob. tegoż, *Riabinin Jan (1876–1942)*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. 3, Warszawa 2017, s. 202–204.

2 Może wieś Długie, której poświęcił jeden z wierszy pt. *W Długiem*.

3 Z. Józwicki, *Cykl „Lublinianin stulecia”. Jan Riabinin 1878–1942*, „Gazeta Wyborcza” (dodatek lubelski), nr 76/2000, s. 3.

4 Kilka wierszy Jana Riabinina znalazło się w pracy magisterskiej D. Anusiewicz, *Jan Riabinin – sylwetka archiwisty i historyka*, obronionej na UMCS w roku 2009.

5 Urodzona w Mariupolu, po ukończeniu studiów romanistycznych osiadła w Gliwicach jako nauczycielka języka francuskiego. Wraz z mężem, Włodzimierzem Kisielowem, profesorem Politechniki Gliwickiej, zgodnie z ich wolą są pochowani w Lublinie, na cmentarzu prawosławnym przy ul. Lipowej. Ich syn Paweł Kisielow związał się z Politechniką Wrocławską.

przypomnienie swoistego „portretu malowanego słowem”, który powstał tuż po jego śmierci i został opublikowany (z pewnymi skrótami) w lubelskim dodatku „Niedzieli” (nr 34/1998). Jego autorką jest były pracownik Archiwum UMCS i były współpracownik Radia Centrum Joanna Piąt, która

też opublikowała obszerny biogram Sergiusza Riabinina w *Słowniku biograficznym miasta Lublina*⁶. Prezentowany niżej artykuł jest pełną wersją opracowania wymienionej autor-

ki, a jego wymowa jest głębsza niż przed laty, albowiem nie ma już wśród nas i Sergiusza i jego „najwierniejszego przyjaciela” – żony Danuty.
Anna Łosowska

.....
6 J. Piąt, *Riabinin Sergiusz (1918–1997)*, w: *Słownik biograficzny miasta Lublina*, t. 3, Lublin 2009, s. 247–249.

Portret z pamięci

Mówiono o nim: człowiek renesansu. Taki „biały kruk” w naszych czasach wąskich specjalizacji i pogoni za pieniądzem. Zafascynował mnie. Miał być bohaterem mojego reportażu, ale nie zdążyłam umówić się na spotkanie. Wiadomość o jego śmierci przekreśliła plany. Jednakże później dziwny traf zaczął stawiać na mojej drodze ludzi, którzy się z nim zetknęli. A potem dotarłam do osób mu najbliższych. I tak powstał Sergiusza Riabinina portret z pamięci.

Ptak ze złamanym skrzydłem

Ze Zbigniewem Józwickiem spotkałam się w Zakładzie Fizjologii Roślin na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UMCS, gdzie pracuje i gdzie przez lata on – przyrodnik i artysta-grafik – toczył długie rozmowy ze swoim przyjacielem i mistrzem – Sergiuszem Riabininem. Ten ostatni zajmował wówczas stanowisko docenta w ulokowanym po sąsiedzku Zakładzie Ochrony Przyrody, a przez szereg lat był także kierownikiem tego Zakładu.

„Wspominam czas, kiedy przygotowywałam tekę ekslibrisów dla pracowników UMCS – opowiada dr Zbigniew Józwick. Wiedziałem, że Riabinin jest tu nietuzinkową postacią, że poza pracą naukową pisze teksty. Drukowano je w prasie katolickiej i lubelskiej. Wiedziałem też, że ma różne trudności, zrobiłem więc ekslibris z ptakiem, który odlatuje. Do lepszego miejsca? Może do miejsca, w którym będzie doceniony i uznany. Ze złamanym skrzydłem, bo uważałem, że Riabininowi złamano jedno skrzydło i cały

• Danuta Riabininowa

• Sergiusz Riabinin

czas je przydeptywano, żeby bardziej bolało. Profesor ucieszył się szalenie, kiedy ten znak przyniosłem. Napisał do niego tekst i tak zaczęła się nasza wspólna przygoda – piszącego słowa i robiącego do nich rysunki. Profesor miał nadwyzwyczajną łatwość pisanie. Jak mówił, szereg jego tekstów powstało przy goleniu. Miał karteczki, na których od razu zapisywał myśli. Nasze rozmowy także go do tego pobudzały. Na drugi dzień przynosił wiersz albo notatkę i mówił: «Zbyszku, narysuj to». I ja oczywiście robiłem ilustracje. Mam ich całą grubą tekę, na której napisałem: *Teksty Sergiusza Riabinina, których nie zdążyłem zilustrować*. Ostatnio stwierdziłem, że wydaliśmy wspólnie około 15 książek, nawet nie wiedziałem, że tyle tego powstało.”

Prowadź święty Franciszku

Profesor był jednym z pierwszych uczonych, którzy zwrócili uwagę na humanistyczne aspekty ochrony przyrody, jeszcze wykładając na KUL pod koniec lat 50. Dziś niewiele o tym pamięta. On zobaczył wielkość św. Franciszka. Książka *Prowadź, święty Franciszku* to

była nasza wspólna książka. Jest z nią związana pewna historia. Otóż przechodziłem pewnego dnia przez plac uniwersytecki, gdy zatrzymał mnie jeden z pracowników UMCS i powiedział: „Słyszałem o panach w Wolnej Europie. Czy wy się nie boicie?”. Naszej książce poświęcono półgodzinną audycję, jednak my jej nie słyszeliśmy.

Brat ekumeniczny

Poezja religijna zjednała Sergiuszowi wielu przyjaciół. Choć, jak się okazało, drażniło to różne czynniki, bo „po co to pisać o takich sprawach, karierę sobie pan psuje” – pani Danuta, żona Sergiusza, cytuje czyjeś słowa z odrobiną ironii. Ja z zainteresowaniem przeglądam ofiarowany mi przed chwilą tomik pod znamienym tytułem *Ekumeniczne strofki wierzącego przyrodnika*. Dr Józwick mówi, że przez swoje teksty ekumeniczno-przyrodnicze Riabinin więcej zdziałał niż przez rozprawy naukowe. Ks. prof. W. Hryniewicz nazwał go „bratem ekumenicznym”. Miał bowiem niespotykany rodzaj wiary, był blisko prawosławia, bo w nim wyrastał, chodził do cerkwi każdej niedzieli, ale i do

kościół katolickiego. Płynęła w nim krew rosyjska, francuska i niemiecka, pulsując „całym chrześcijaństwem”. Chociaż nie miał ani kropli polskiej krwi, to daj nam, Boże, takich Polaków.

Nie pisz Pan fraszek!

Sergiusz Riabinin to autor nie tylko wierszy religijnych. Wielu zapamiętało jego cięty język fraszkopisa. Na spotkanie z dr. Józwikiem wybrałam się z tomikiem fraszek zilustrowanym przez moją rozmówcę. Na okładce [litera – przyp. Red.] *O* w gronostajowym kołnierzu... „Mamy przed sobą niecodzienną rzecz – mówi dr Józwik. Udało się ją wydrukować w 1993 r., dzięki ówczesnemu rektorowi UMCS, prof. E. Gąsiorowi. W tomiku są fraszki, w których Profesor (Riabinin) bardzo dowcipnie i celnie pisze o nauce i naukowcach. Tytuł może jednak zastanawiać. Otóż Profesor miał przygodę: w czasie pracy na UMCS zawsze pisał fraszki. Najczęściej na Radach Wydziału od razu robił riposty w formie czterowerszy lub dłuższych tekstów. To pewnie denerwowało wiele osób, a jednego z rektorów nawet bardzo, że powiedział dość mocnymi słowami «Nie pisz pan fraszek».” Zresztą o tym Riabinin też napisał fraszkę, zaczynając się od słów rektora. Czy fraszki mu zaszkodziły? Trudno powiedzieć.

To Riabinin nie był profesorem?

Żona Sergiusza mówi, że sprawa profesury męża jest do dziś niewyjaśnioną zagadką. Wprawdzie z 18 ośrodków naukowych, od wielu znanych i cenionych naukowców, przychodziły pozytywne recenzje, ale jakaś nieznaną siłą odrzucała to wszystko. „Mąż kochał swoją pracę. O sprawach praktycznych przypominali mu inni. Tak było z doktoratem i habilitacją. Tak było w Poznaniu, gdzie doktoryzował się i habilitował. Wydawało się, że jeśli w Lublinie będzie rozwijał się naukowo, wzbogacał swój dorobek, to naturalną kolejną rzeczą będzie jego profesura. Jednak stało się inaczej, ale wiele osób tytułowało męża profesorem. Ja nawet tak sobie myślałam, jak to będzie na klepsydrach napisane. Wielu się dziwiło: „To Sergiusz nie był profesorem?”. Ano nie był. Zresztą

się z tym nie krył. We fraszkach pisał, że jest tylko „docenciną”, niczym więcej. I pani Danuta recytuje: „Ta myśl wprost z nóg mnie ścina, żem ciągle tylko docencina, przez myśl tę jestem chory, żem nie wszedł w profesory”.

Najwierniejszy przyjaciel

Z panią Danutą umówiłam się w przytulnym mieszkaniu przy ul. Złotej 3 – rodzinnego gniazda kilku pokoleń Riabininów. „Na Złotej mąż spędził całe dzieciństwo i młodość. Młodość potem, już oboje, mieszkaliśmy tam przez kilkadziesiąt lat. Ja na Złotą trafiłam zupełnie przypadkowo. W czasie okupacji ktoś polecił męża jako nauczyciela muzyki, bo tak zaczynał zarabiać na życie. Przed wojną mąż był przez trzy lata w konserwatorium muzyki we Lwowie, podobno miał talent, i jednocześnie studiował biologię”. Tak więc przychodził pan na lekcje muzyki i „wsiąkł”. Oświadczyły były nietypowe – pani Danuta wyjmuje z koperty pożółkłą kartkę i czyta: „Nocą jasną od gwiazd zaprowadziłbym Cię na wierzchołki gór, szumiałyby nam potoki leśne. Pokazałbym Ci wioski uśpione w dolinach, wzięłbym Cię za rękę i ukłęklibyśmy obok siebie. Bóg by nas ciszą błogostawił. Pójdź ze mną”. Pobraliśmy się. Już po ślubie mąż stwierdził, że chyba gram kiepsko. Żartobliwie mówiłam, że obawiał się konkurencji. Za to sam grał na moje życzenie. Fortepian był jednym z naszych pierwszych poważnych sprawunków.

Pani Danuta opowiadała też o dużym poczuciu humoru Sergiusza. Jego

mama mawiała, że nie wie, kiedy żartuje, a kiedy mówi poważnie. Z drugiej strony miał naturę skłoną do kontemplacji. Bardzo lubił siedzieć w ciszy i dumać, przelewał to potem na papier. Był przy tym bardzo „porządniczy”. Miał długi stół, przy którym pracował. Wieczorem wszystko składał w rozmaite teczki, obwiązywał sznureczkiem, chociaż następnego dnia miał wszystko od nowa rozkładać. Jednak lubił mieć „porządyczek”. Na dowód tego pani Danuta wyjmuje dwa pliki wierszy męża. Wszystko równo ułożone, dokładnie opisane, spięte gumkami. Podobno Profesor miał ten nawyk jako syn znanego lubelskiego archiwisty, kustosa Archiwum Państwowego, Jana Riabinina.

Obie próbujemy podsumować, kim i jaki był Sergiusz Riabinin. Nauka, poezja, muzyka... We wszystkim był sobą, często zbyt otwarty, nawet na swoją niekorzyść. Za grosz nie był dyplomata. Jeśli chciało się go obrazić, to tylko zarzucając kłamstwo. Żonie zaimponował tym, że umiał zapominać o doznanych krzywdach. Byli dobranym małżeństwem: on impulsywny, nawet nerwowy, ona spokojna. Od początku zgadzali się w najważniejszych sprawach. Dla pani Danuty mąż był najwierniejszym przyjacielem.

Biały kruk

Dr Józwik nazwał go „Bibliofilem Wielkiej Księgi Przyrody”. Był kawalerem Orderu Białego Kruka ze Słonecznikiem, lubelskiego odznaczenia bibliofilskiego. Zapytany o najkrótszą charakterystykę przyjaciela powiedział: „Ja o tym napisałem: «Rozmiłowany w uschłych badyłach, ptakach i ludziach». A jeszcze bym dodał «i w krzyżach przydrożnych». To był niebywały człowiek”.

Nigdy go nie spotkałam, nie zdążyłam porozmawiać. On jednak nadal żyje w tym, co po sobie pozostawił, w Zakładzie Ochrony Przyrody UMCS, w efektach swojej pracy naukowej, w refleksjach, wierszach, złożliwych fraszkach. Trwa w tych, którzy z nim obcowali. Uczony i przyrodnik o wielkiej pasji badacza. Nauczyciel z powołania. Skrupulatny syn archiwisty o nieujarzmionej duszy artysty.

Joanna Piłat

Międzynarodowa konferencja „3rd Trends in Interdisciplinary Studies: Understanding Social Cognition” z udziałem Daniela Dennetta

W dniach 20–22 października 2017 r. odbyła się konferencja „3rd Trends in Interdisciplinary Studies: Understanding Social Cognition”, zorganizowana przez czasopismo naukowe „Avant. Journal for Interdisciplinary Studies” oraz Wydział Filozofii i Socjologii UMCS. Ponadto, spotkanie uzyskało wsparcie organizacyjne i/lub finansowe ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Grant DUN), Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Ośrodka Badań Filozoficznych, Villanova University (USA), Polskiej Akademii Nauk, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie oraz Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych.

Tematyka tegorocznej konferencji skupiała się wokół zagadnień związanych ze społecznymi aspektami poznania, obejmującymi problematykę intersubiektywności, wzajemnego rozumienia intencji, kolektywnej intencjonalności, ontologii społecznej oraz poznania technologicznego i społecznie wspomaganego. Interdyscyplinarny charakter zdecydował o uwzględnieniu różnych perspektyw badawczych, poczynając od neuronauk i psychologii ewolucyjnej, poprzez psychologię rozwojową, antropologię i lingwistykę, aż po psychologię społeczną, socjologię i filozofię.

Konferencję uświetnili swoją obecnością znamienici goście z wiodących ośrodków akademickich. Na zaproszenie organizatorów wykład inauguracyjny pt. „Is consciousness an illusion?” wygłosił światowej sławy kognitywista i badacz świadomości Daniel Dennett. Po wykładzie prof. D. Dennett wziął udział w dwóch debatach. Pierwsza, poprowadzona przez prof.

• Daniel Dennett

Marcina Miłkoskiego (PAN), dotyczyła najnowszej książki filozofa *Od Bakterii do Bacha* (Kraków 2017). Druga miała charakter popularnonaukowy i odbyła z udziałem szerszej publiczności, po projekcji filmu dokumentalnego pt. *Czy homary mają wolną wolę*. Projekcja była częścią sześciocyfrowego cyklu filmów popularnonaukowych pt. *Pionierzy* w reżyserii Karola Jałochowskiego („Polityka”). Kolejne odcinki cyklu można zobaczyć do końca bieżącego roku w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie (cykl współorganizowany jest przez CSK, tygodnik „Polityka” i Wydziały Matematyki Fizyki i Informatyki oraz Filozofii i Socjologii UMCS).

Ponadto, swoje wykłady podczas spotkania prezentowali także: Morana Alač (Uniwersytet Kalifornijski w San Diego, USA), Him Cheung (Uniwersytet Chiński w Hongkongu), Stephen Cowley (Uniwersytet Południowej Danii), Arkadiusz Gut (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Robert

Rupert (Uniwersytet w Colorado Boulder, USA), Judith Simon (Uniwersytet w Hamburgu), Robert Wilson (Uniwersytet Alberta, Kanada) i Francisco Pons (Uniwersytet w Oslo).

Podczas konferencji referaty wygłosiło 80 prelegentów z Polski i zagranicy. Organizatorzy mieli przyjemność gościć badaczy z kilkunastu krajów. W programie można wskazać kilka zwartych tematycznie sekcji badawczych skupionych wokół problematyki sposobów rozpoznawania intencji partnerów w interakcjach społecznych (sesje kierowane przez A. Guta, KUL), rodzajów społecznego i technologicznego usytuowania procesów poznawczych (sesje kierowane przez G. Theinera, Villanova Univ.), etnografii poznawczej (sesja kierowana przez M. Zaroda, UW) oraz problematyki podejmowania decyzji (sesja kierowana przez A. Kapustę i M. Hetmańskiego, UMCS). Dokładny program konferencji oraz szersze informacje dotyczące wybranych autorów i organizatorów znaleźć można na stronie internetowej: avant.edu.pl/trends3.

Patronat honorowy nad konferencją roztoczyli: Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Centrum Nauki Kopernik i Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych. Patronami medialnymi były: Copernicus Centre Press, „Polityka”, „Charaktery”, „Psychologia społeczna” i „Avant Journal”.

Marcin Rządeczka, Marcin Trybulec

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

„Archiwistyka bez granic”

VII Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich w Kielcach

W dniach 20–21 września 2017 r. w gmachu Politechniki Świętokrzyskiej odbył się VII Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich, zorganizowany przez Stowarzyszenie Archiwistów Polskich we współpracy z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Zjazd zgromadził ponad 700 uczestników, którzy obradowali w 25 panelach tematycznych. Ogółem przedstawiono ponad 100 referatów.

Archiwum autorów

Powszechny Zjazd Archiwistów Polskich pierwszy raz zorganizowany został w 1986 r. w Przemyślu i odbywa się regularnie co pięć lat. Gromadzi archiwistów, historyków, przedstawicieli środowisk akademickich, kościelnych, stanowiąc pole wymiany doświadczeń.

W bogatym programie warsztatów i paneli tematycznych poruszono liczne problemy występujące w codziennej pracy archiwisty. Obejmowały one zagadnienia prawne, edukacyjne, kwestie elektronicznego zarządzania dokumentacją i digitalizacji archiwaliów, a także badania genealogiczne i zyskujące w ostatnich latach popularność archiwa rodzinne. Panele konserwatorskie poruszały tematy zabezpieczenia i przechowywania akt, a także architektonicznego przystosowania do tego celu obiektów archiwalnych.

Ze względów programowych Archiwum UMCS uczestniczyło w kilku panelach, dotyczących m.in. zarządzania dokumentacją współczesną, public relations, roli nauk pomocni-

czych w pracy archiwisty oraz „Kulturowej roli archiwów regionalnych i lokalnych”, gdzie jednym z referatów była Kierownik Archiwum i Muzeum UMCS – dr hab. Anna Łosowska.

Panel „Archiwa instytucji nauki i kultury ponad granicami”, moderowany przez Barbarę Brandt-Golecką z Archiwum Politechniki Wrocławskiej oraz Monikę Marcinkowską z Archiwum Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zaprezentował trzy interesujące referaty dotyczące codziennej pracy archiwów instytucji naukowych i kulturalnych.

Popołudniowe obrady plenarne, zainaugurowane wystąpieniem Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych dr. Wojciecha Woźniaka, dotyczyły nowych wyzwań, jakie stawiane są obecnie polskiej archiwistyce, problemom kształcenia archiwistów, stosunkowi UNESCO do ochrony dziedzictwa kulturowego i archiwów, zagadnieniu interdyscyplinarności archiwistyki, archiwów kościelnych oraz działalności Europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych do spraw Akt Tajnych Służb.

Obrady uświetnili zaproszeni goście, m.in. Dyrektor Departamentu

Mecenatu Państwa MKiDN Mateusz Adamkowski; Biskup Ordynariusz Diecezji Kieleckiej ks. dr Jan Piotrowski; Prezydent Miasta Kielce Wojciech Lubawski; Dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk; Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego Jan Maćkowiak.

Wśród prelegentów pojawili się reprezentanci różnych dziedzin nauki, nie tylko z kraju, ale i z zagranicy. Uczestnikami obrad plenarnych i paneli byli przedstawiciele m.in. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytutu Pamięci Narodowej, Ośrodka „Karta”, archiwów kościelnych oraz archiwów społecznych, a z zagranicy – Uralskiego Uniwersytetu Federalnego w Jekaterynburgu i Univerzita Hradec Králové, Qatar Foundation.

Obradom towarzyszyły wystawy „Znane i mniej znane Ziemi Kieleckiej” oraz „Wiśła w dokumencie archiwalnym”. Dzięki uprzejmości władz miasta i organizatorów Zjazdu, uczestnicy mogli bezpłatnie zwiedzać liczne muzea i instytucje kultury.

Anna Dubis
Anna Romanowska

• Od lewej: prof. Jolanta Rzymowska i dr hab. Marta Fiołka

gatunek stosunkowo mało przebadany w porównaniu do innych gatunków dżdżownic. Liczba publikacji na jego temat jest niewielka.

Na czym polegały badania zwieńczone przyznaniem patentu na wynalazek pt. „Płyn celomatyczny dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w leczeniu raka płuc” i jak długo trwały? Skąd wziął się pomysł na te badania? Jak to się wszystko zaczęło?

Badania nad aktywnością przeciwnowotworową płynu celomatycznego dżdżownicy *D. veneta* trwają ponad pięć lat, jednak badania nad jego aktywnością przeciwbakteryjną rozpoczęłam już w 2004 r. W roku 2006 w mojej rozprawie doktorskiej pojawiły się pierwsze wyniki analiz płynu celomatycznego. Po uzyskaniu przeze mnie stopnia doktora doświadczenia w tym kierunku były konty-

Fot. Barncse Profil

Patent na wynalazek do zastosowania w leczeniu raka płuc

Rozmowa z dr hab. Martą Fiołką

Naukowcy z UMCS oraz Uniwersytetu Medycznego w Lublinie – dr hab. Marta Fiołka, prof. Jolanta Rzymowska i dr Przemysław Kołodziej wspólnie opracowali preparat z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta*, który niszczy w badaniach *in vitro* komórki raka płuc A549 w 75–80%. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o udzieleniu patentu na wynalazek pt. „Płyn celomatyczny dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w leczeniu raka płuc”. O tym wynalazku można przeczytać w wywiadzie z dr hab. Martą Fiołką z Wydziału Biologii i Biotechnologii.

Ewa Kawałko-Marczuk: Co kryje się pod nazwą *Dendrobaena veneta*?

Dr hab. Marta Fiołka: *Dendrobaena veneta* to nazwa gatunku dżdżownic, które służyły nam jako organizm modelowy w badaniach laboratoryjnych. Są to dżdżownice głównie hodow-

lane, średniej wielkości, w kolorze różowo-szarym, o masie ok. 1,5 g. W krajach europejskich mogą występować w warunkach naturalnych, w glebach leśnych i ogrodowych bogatych w materię organiczną, jednak głównie dżdżownice te znane są jako przynęta na ryby. *D. veneta* to

nuowane, a w 2012 r. ukazała się publikacja w czasopiśmie „Journal of Invertebrate Pathology”.

W badaniach tych stymulowałam odpowiedź immunologiczną dżdżownic przy zastosowaniu bakterii niechorobotwórczych *Escherichia coli*. W wyniku tej stymulacji obserwowałam wzrost aktywności przeciwbakteryjnej typu lizozymu płynu celomatycznego. Po kilku latach ten sam schemat zastosowaliśmy, aby otrzymać podwyższoną odpowiedź przeciwnowotworową skierowaną przeciw komórkom linii HeLa, raka jajnika i raka płuca. Doświadczenie powiodło się, uzyskaliśmy istotnie podwyższoną aktywność przeciwnowotworową w każdym przypadku, jednak toksyczność płynu celoma-

tycznego wobec komórek prawidłowych była bardzo wysoka i sięgała ok. 90%.

Od 2006 r. równolegle prowadzone były badania nad symbiotycznymi bakteriami izolowanymi z przewodu pokarmowego dżdżownicy *D. veneta* oraz związkami przeciwpłatkowymi, przeciwgrzybowymi i przeciwnowotworowymi otrzymanymi z metabolitów tych bakterii. Badania zakończyły się otrzymaniem czterech patentów i kilkoma publikacjami w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Dwa patenty dotyczyły sposobu izolacji dwóch gatunków bakterii wytwarzających związki przeciwpłatkowe *Raoultella ornithinolytica* oraz *Bacillus pumilus* (patenty udzielone w 2012 i 2014 r.). Kolejne dwa dotyczyły kompleksów otrzymanych z bakterii *Raoultella ornithinolytica*. Były to związki o aktywności skierowanej na raka szyki macicy oraz o działaniu przeciwpłatkowym (patenty udzielone w 2015 i 2017 r.). Pozytkiwanie związków z metabolitów bakterii jest trudne i otrzymanie większej ilości tych związków do szerszych badań wymaga zaangażowania firmy biotechnologicznej. Być może to się w przyszłości uda.

Postanowiłam jednak przetestować dokładnie płyn celomatyczny, który mogę pozyskać sama i to w całkiem zadowalającej ilości, pozwalającej na większą liczbę analiz niż w przypadku kompleksów otrzymanych z metabolitów bakterii. Wymaga to jednak ciągłej pracy przy utrzymaniu hodowli zwierząt w takich samych warunkach, żeby zapewnić powtarzalność wyników. Tak więc hoduję dżdżownice już ponad 13 lat. Jest to absorbujące zajęcie, biorąc pod uwagę, że hodowlę prowadzę sama.

Badania nad płynem celomatycznym ewoluowały. Kolejnym etapem było frakcjonowanie płynu celomatycznego pod względem masy cząsteczkowej różnymi metodami. Cytotoksyczność na komórki prawidłowe była wciąż notowana, a aktywność na różne linie komórek nowotworowych była niższa niż w przypadku

nierozdzielonego na frakcje płynu celomatycznego.

Kolejnym etapem była analiza działania płynu celomatycznego po inkubacji w różnych warunkach termicznych i przy różnym stężeniu białka na komórki nowotworowe oraz prawidłowe i dopiero ten cykl doświadczeń zakończył się sukcesem. Znaleźliśmy temperaturę inkubacji i stężenie białka, tj. warunki, które pozwolily nam otrzymać preparat o działaniu selektywnym, tylko na komórki nowotworowe raka płuca A549, i zgłosić go do ochrony patentowej w lutym 2015 r.

12 września 2017 r. została udzielona decyzja o przyznaniu patentu na wynalazek „Płyn celomatyczny dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania w leczeniu raka płuc”.

W badaniach brali udział naukowcy z UMCS i Uniwersytetu Medycznego. Czy mogłaby Pani przedstawić Czytelnikom ten zespół?

Badania prowadziłam głównie z Panią prof. dr hab. Jolantą Rzymowską z Katedry i Zakładu Biologii z Genetyką Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, która oceniała cytotoksyczność preparatów z płynu celomatycznego i wykonała anali-

zy molekularne. Na pewnym etapie doświadczeń w badaniach uczestniczyli ze strony UMCS: dr Monika Hułas-Stasiak i dr hab. Krzysztof Grzywnowicz, prof. nadzw. UMCS, zaś ze strony Uniwersytetu Medycznego: dr Przemysław Kołodziej oraz mgr Sylwia Bilka – absolwentka Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS. Pewne analizy chemiczne były też wykonywane w Laboratorium Analitycznym Wydziału Chemii UMCS.

W ciągu ostatnich miesięcy do badań włączyło się jeszcze kilku specjalistów, dzięki którym możliwa jest dokładniejsza charakterystyka analizowanego preparatu z płynu jamy ciała dżdżownic *D. veneta*.

Jakie to uczucie, gdy uzyskuje się takie wyniki w badaniach naukowych i otrzymuje patent na swój wynalazek? Czy czuje się przełomowość tego wydarzenia?

Z otrzymanych wyników jesteśmy bardzo zadowoleni, chociaż mamy świadomość, że to dopiero pierwszy etap badań, tych w warunkach laboratoryjnych. Fakt, że otrzymaliśmy patent bardzo nas cieszy, bo tylko na nowe rozwiązania w skali światowej, posiadające tzw. poziom wynalazczy udziela się patentów, ale

Fot. Bartosz Profil

jeszcze nie czujemy, że to przełomowe wydarzenie. To piąty udzielony patent dotyczący badań na dżdżownicach, który otrzymał nasz Uniwersytet. Zatem to kolejny etap poszukiwań, który zakończył się nowym rozwiązaniem. Bez tych wcześniejszych czterech patentów pewnie nie byłoby piątego. To jest ciąg zdarzeń ściśle ze sobą powiązanych.

Uzyskane patenty to rezultat pracy nie tylko twórców wynalazków, ale również zaangażowania w samą strategię patentowania rzecznika patentowego UMCS. Pani rzecznik z wielkim profesjonalizmem przygotowywała zgłoszenia wynalazków, a Urząd Patentowy RP nie miał żadnych zastrzeżeń do opracowanej dokumentacji. Miało to wpływ na szybkość procedury udzielania patentów.

Na pewno ten ostatni to wynalazek najważniejszy dla nas, bo dotyczy raka płuca, który jest główną przyczyną zgonów spowodowanych nowotworami na całym świecie. Jest on też dla nas znaczący z tego powodu, że opracowany preparat działa selektywnie w 75–80% na komórki niedrobnokomórkowego raka płuca A549, natomiast nie działa uszkadzająco na komórki prawidłowe – nabłonkowe drzewa oskrzelowego. Takiego dobrego wyniku

w żadnych wcześniej prowadzonych badaniach nie udało się nam otrzytać. Pamiętajmy jednak, że to etap badań poza organizmem i do wyników trzeba pochodzić z umiarkowanym optymizmem. Ale optymizm też jest do dalszych działań potrzebny, bo przed nami trudne wyzwanie – badania na myszach laboratoryjnych, a dopiero w razie uzyskania pozytywnych wyników analiz *in vivo* można będzie myśleć o współpracy z onkologami i badaniach z udziałem pacjentów.

Jakie są dalsze plany związane z tymi badaniami?

Kolejnym krokiem w badaniach jest dokładna charakterystyka chemiczna preparatu i takie działania już są podejmowane. Niezbędne są też dalsze badania molekularne wyjaśniające mechanizm działania na komórki nowotworowe. Koniecznością jest również zwiększenie hodowli dżdżownic do takiej, aby można było uzyskać wystarczającą ilość preparatu do badań na zwierzętach. Warunki powinny być ściśle kontrolowane, więc musimy poprowadzić hodowlę w Instytucie Biologii i Biochemii. Profesjonalne przedsiębiorstwo ze Słupska, z którym współpracujemy, zaopatruje nas w kokony dżdżownic, dzięki czemu możemy rozwinąć hodowlę.

Doświadczenia na myszach są już zaplanowane przez inną wyspecjalizowaną w tym kierunku jednostkę badawczą, a projekt tych badań został już złożony do NCN. Trzeba teraz sprawdzić, czy preparat aplikowany zwierzętom nie spowoduje żadnych negatywnych reakcji w ich organizmie.

Czy można już określić, przewidywać, kiedy preparat mógłby zostać wdrożony i stosowany w leczeniu ludzi?

Myszę, że na razie nie możemy tego przewidzieć. Musimy poczekać na wyniki badań na myszach i w przypadku uzyskania pozytywnych rezultatów będzie można dalej planować i myśleć o badaniach przedklinicznych. Przy pomyślnym przebiegu wszystkich etapów badawczych jest to okres kilku lat.

Statystyki mówią, że tylko ok. 1% wynalazków, na które udzielono patenty, zostaje wdrożonych. Mamy jednak nadzieję, że pomimo że jest to piąty nasz wynalazek, uda nam się go rozwinąć w zadowalającym stopniu. Oczywiście zależy to od bardzo wielu czynników takich jak: współpraca specjalistów z różnych dziedzin, fundusze na badania oraz sprzyjające warunki na każdym etapie doświadczenia. ●

Pracownicy CJKP na konferencji glottodydaktycznej w Opolu

W dn. 18–20 października 2017 r. na Uniwersytecie Opolskim odbyła się konferencja „Bariery i pomosty w kulturze i języku”, połączona z obchodami jubileuszu 20 lat działalności Stowarzyszenia „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego.

Jednym ze współorganizatorów konferencji było Stowarzyszenie Współpracy Polska–Wschód, którego władze odznaczyły Stowarzyszenie „Bristol” oraz wieloletniego Dyrektora CJKP prof. dr. hab. Jana Mazura medalami Mickiewicz–Puszkina, a także dyplomami uznania za zasługi w popularyzacji języka polskiego i wsparcie Polaków na Wschodzie.

Na konferencji występowali pracownicy CJKP UMCS: dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. UMCS (Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia),

dr hab. Agata Małyska, dr Grażyna Przechodzka (Przewodnicząca Sądu Koleżeńskiego Stowarzyszenia), dr Anna Butcher, dr Anna Trębska-Kerntopf (która wygłosiła referat przygotowany wraz z dr Danielą Kołodziej) oraz dr Bartłomiej Maliszewski. W spotkaniu uczestniczyło ponad 100 osób z różnych krajów Europy. Podczas obrad podsumowano dotychczasową działalność Stowarzyszenia „Bristol” i omawiano bieżące problemy z dziedziny nauczania języka polskiego jako obcego.

Bartłomiej Maliszewski

Archiwum autorów

Archiwum autorów

Archiwum autorów

8. Forum Matematyków Polskich

W dniach 18–22 września 2017 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa – 8. Forum Matematyków Polskich, współorganizowane przez Polskie Towarzystwo Matematyczne (PTM) oraz Instytut Matematyki UMCS. Poprzednie edycje tego wydarzenia miały miejsce m.in. w Warszawie, Krakowie, Olsztynie, Rzeszowie i Łodzi. W Lublinie konferencja ta gościła po raz pierwszy, a jej lokalizacja została świadomie wybrana z okazji jubileuszu 700-lecia miasta Lublina.

Forum jest okazją do cyklicznych spotkań matematyków pracujących zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami, zajmujących się różnorodną tematyką naukową, a więc impreza ta sprzyja wymianie myśli oraz dyskusjom o aktualnych zadaniach matematyki współczesnej. Kolejne edycje stwarzają okazję do debat o problemach nurtujących środowisko matematyczne w Polsce oraz do spotkań towarzyskich w gronie znajomych matematyków.

Na uroczystości otwarcia wręczone zostały doroczne nagrody i wyróżnienia przyznawane przez PTM. Tegorocznymi laureatami zostali m.in. prof. Adrian Langer (Uniwersytet Warszawski), prof. Piotr Zgliczyński (Uniwersytet Jagielloński), prof. Lech Maligranda (Lulea University of Technology, Szwecja) oraz dr Jakub Konieczny (University of Oxford).

Gościem specjalnym tegorocznej edycji forum był prof. Efim Zelmanov z University of California w San Diego (USA). W roku 1994 został on wyróżniony Medalem Fieldsa, który wśród nagród i wyróżnień matematycznych uznawany jest za odpowiednik Nagrody Nobla. Profesor E. Zelmanov wygłosił na otwarciu konferencji wykład plenarny poświęcony asymptotycznej teorii grup skończonych. Był to pierwszy wykład matematyka tej rangi we wschodniej części naszego kraju. W konferencji wzięło udział 150 uczestników z wielu ośrodków matematycznych w kraju i zagranicą. Wygłosili oni 10 wykładów plenarnych oraz około 90 odczytów w 11 sesjach tematycznych.

Tradycyjnie już jeden z dni Forum poświęcony był popularyzacji matematyki. 20 września 2017 r. miał miejsce cykl wykładów i za-

jęć warsztatowych pt. „Matematyka dla każdego”, kierowany do uczniów szkół Lublina oraz województwa lubelskiego. Projekt dofinansowywany został przez Fundację mBanku, a jego uczestnicy zapoznali się m.in. z różnymi niespotykanymi zastosowaniami matematyki w innych naukach oraz w życiu codziennym, poznali związki matematyki z muzyką czy brali udział w grach matematycznych. Uczestnicy projektu mogli również zapoznać się z prezentacjami finalistów Konkursu Prac Uczniowskich z Matematyki im. Pawła Domańskiego, organizowanego przez redakcję miesięcznika „Delta” oraz wziąć udział w uroczystości wręczenia nagród przyznanych w konkursie.

Oprócz wykładów i dyskusji matematycznych, uczestnicy 8. Forum mieli również bogaty program imprez towarzyszących, takich jak przyjęcie w Ogrodzie Botanicznym UMCS, wycieczka po Starym Mieście połączona ze zwiedzaniem Zamku Lubelskiego oraz uroczysta kolacja konferencyjna. Z uwagi na liczne pozytywne wrażenia goście deklarowali chęć powrotu do naszego Uniwersytetu i do Lublina.

*Monika Budzyńska, Komitet Organizacyjny 8. Forum PTM
Mariusz Bieniek, Dyrektor Instytutu Matematyki UMCS*

XVIII Kongres FIEALC w Belgradzie

W dniach 25–28 lipca 2017 r. w Belgradzie miał miejsce XVIII Kongres Międzynarodowej Federacji Studiów nad Ameryką Łacińską i Karaibami (FIEALC). Organizacja ta powstała w 1978 r. w Meksyku podczas międzynarodowego sympozjum, na którym spotkali się przedstawiciele instytucji specjalizujących się w badaniach nad Ameryką Łacińską z regionu, a także z Europy i Stanów Zjednoczonych. Podjęto wówczas decyzję o powołaniu do życia stowarzyszeń skupiających badaczy latynoamerykańskich: SOLAR (*Sociedad Latinoamericana de Estudios sobre América Latina y el Caribe*) i FIEALC (*Federación Internacional de Estudios sobre América Latina y el Caribe*), z siedzibą w Narodowym Uniwersytecie Autonomicznym Meksyku (UNAM). Pierwszy Kongres FIEALC odbył się w Wenezueli w 1983 r. przy okazji obchodów dwustulecia urodzin Simona Bolívara. Kolejne miały miejsce w Hiszpanii, Nowym Jorku i Paryżu. W 1993 r. Andrzej Dembiczy (przewodniczący FIEALC w l. 1993–1995), jeden z pierwszych polskich latynoamerykanistów, podjął inicjatywę zorganizowania takiego spotkania w Warszawie. Obecnie FIEALC skupia 130 instytucji i centrów badawczych z całego świata.

Celem organizatorów XVIII Kongresu FIEALC w Belgradzie było przyczynienie się zarówno do wzmocnienia obecności tej organizacji w Europie, jak i rozwoju badań latynoamerykanistycznych w Serbii. Inspiracją dla dziekana Wydziału Geoeconomii Uniwersytetu Megatrend prof. Slobodana Pajovića, który zgłosił kandydaturę swojego uniwersytetu do organizacji Kongresu, była działalność Leopolda Zea, wieloletniego dyrektora generalnego FIEALC (1982–2004) i jednego z najwybitniejszych filozofów latynoamerykańskich. W swoich rozważaniach naukowych L. Zea podkreślał, że perspektywa historyczna i dążenie do zrozumienia przeszłości pozwoli dotrzeć do istoty teraźniejszości i prognozowania przyszłości Ameryki Łacińskiej. Dlatego tak ważne, według niego, było wypracowanie odpowiedniej metody naukowej, która miałaby zastosowanie w badaniach nad specyficznymi modelami politycznymi, społeczno-ekonomicznymi i kulturowymi właściwymi dla Ameryki Łacińskiej i jej autentycznej tożsamości. Celem organizatorów było więc stworzenie w środowisku międzynarodowym wielodyscyplinarnego forum dialogu na temat wyzwań, jakie stoją przed Ameryką Łacińską w XXI w.

Głównym organizatorem tegorocznego Kongresu był Zakład Studiów nad Ameryką Łacińską i Karaibami (DEALC), który funkcjonuje w ramach Wydziału Geoeconomii na Uniwersytecie Megatrend („John Naisbitt”) w Belgradzie. Tematem przewodnim spotkania pt. „Ameryka Łacińska i świat XXI wieku: percepcje, interpretacje i interakcje” była refleksja na temat stosunków pomiędzy Ameryką Łacińską i współczesnym światem, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji tego regionu na arenie międzynarodowej.

Uczestnicy poszczególnych paneli przedstawiali tę kwestię z różnych perspektyw, właściwych dla ich odmiennych dyscyplin naukowych. Organizatorzy wyodrębnili dziewięć głównych grup tematycznych: Globalizacja i stosunki polityczno-ekonomiczne Ameryki Łacińskiej i Karaibów z pozostałymi regionami świata; Myśl polityczna i filozoficzna; Rozwój gospodarczy Ameryki Łacińskiej i Karaibów w dobie globalizacji; Procesy integracyjne w obrębie Ameryki Łacińskiej i Karaibów i w stosunkach z pozostałymi regionami świata; Historia i społeczeństwo Ameryki Łacińskiej i Karaibów widziane z perspektyw regionalnych; Język, lingwistyka, literatura, sztuka i kultura; Międzykulturowość w procesach formowania się tożsamości Ameryki Łacińskiej i Karaibów; Era cyfryzacji:

wiedza i informacja jako czynniki rozwoju i integracji; Migracje globalne i ich wpływ na procesy społeczno-polityczne, gospodarkę, kulturę i religię. Ze względu na dużą liczbę uczestników, w ramach wymienionych powyżej grup tematycznych wyodrębniono panele służące przedstawieniu referatów i prowadzeniu dyskusji nad konkretnymi, węższymi zagadnieniami.

Uczestnikami obrad byli naukowcy z bardzo wielu ośrodków naukowych, z różnych rejonów świata. Polskie środowisko naukowe reprezentowali przedstawiciele: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Łódzkiego. Z ramienia UMCS w Kongresie udział wzięty prof. Katarzyna Krzywicka i doktorantka mgr Maria Ochab z Zakładu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii. Wystąpiły jako prelegentki w dwóch panelach koordynowanych przez prof. K. Krzywicką. Pierwszy dotyczył wyzwań związanych z integracją regionalną w obliczu procesów globalizacyjnych. Prof. K. Krzywicka w referacie pt. „Rola Wenezueli w strefie wolnego handlu Mercosur: pomiędzy pragmatyzmem a ideologią” dokonała analizy czynników normatywnych i politycznych związanych z procesem przystąpienia Wenezueli do Rynku Południa. Referat

mgr M. Ochab dotyczył działalności Organizacji Państw Iberoamerykańskich (OEI) w zakresie propagowania i poszerzenia świadomości iberoamerykańskiej tożsamości kulturowej, a także promowania i realizowania projektów w ramach współpracy horyzontalnej wspierających integrację gospodarczą, polityczną i kulturalną pomiędzy państwami członkowskimi.

Drugi panel, zorganizowany z inicjatywy prof. K. Krzywickiej i koordynowany przez nią i prof. Marię de Monserrat Llairò z Argentyny, był poświęcony wydawaniu czasopism naukowych na temat Ameryki Łacińskiej w państwach latynoamerykańskich i w Europie. Przedstawiciele redakcji czasopism naukowych omawiali kwestie związane z rozwojem działalności wydawniczej, widocznością w krajowych i międzynarodowych bazach danych, cytawalnością i efektywnym udostępnianiem treści czasopism naukowych. Prof. K. Krzywicka omówiła swoje doświadczenia związane z powstałym z jej inicjatywy czasopismem „Anuario Latinoamericano – Ciencias Políticas y Relaciones Internacionales”, wydawanym od 2014 r. na Wydziale Politologii UMCS. Jako redaktor naczelna tego periodyku przedstawiła jego profil i zachęciła obecnych do współpracy w charakterze autorów, recenzentów i czytelników. Zaprezentowała

również inną swoją inicjatywę – wydaną w językach hiszpańskim i polskim serię wydawniczą „Studia Iberoamerykańskie UMCS”. Mgr M. Ochab, która w zespole redakcyjnym „Anuario Latinoamericano” pełni funkcję koordynatorki lingwistycznej, tłumaczki i korektorki (czasopismo publikuje artykuły w języku hiszpańskim, angielskim i portugalskim), wygłosiła referat dotyczący poprawności językowej jako jednego z istotnych elementów mających wpływ na jakość publikacji naukowych.

W ramach Kongresu została zainaugurowana wystawa na temat życia i dzieła prof. Andrzeja Dembicza, który był założycielem i dyrektorem Centrum Studiów Latynoamerykańskich UW w latach 1988–2009.

Relację z Kongresu FIEALC w Belgradzie można zakończyć wzmianką o jego randze i oprawie artystycznej. Przewodniczącym komitetu organizacyjnego był dziekan prof. S. Pajović, natomiast honorowym przewodniczącym był Ricardo Fernando Fernández, ambasador Republiki Argentyny, a zarazem przewodniczący Latynoamerykańskiej Grupy Ambasadorów i Szefów Misji Dyplomatycznych (GRULA). Dzięki temu w przygotowanie wydarzenia zaangażowane były ambasady państw z Ameryki Łacińskiej, które zaprezentowały „Galę Kultury Latynoamerykańskiej” i „Dzień Paragwaju” z udziałem

ministra kultury Republiki Paragwaju Fernando Griffitha Torio. Wygłosił on wykład na temat polityki kulturalnej w swoim kraju. Wystąpienia mieli także wiceprezydent Boliwii Álvaro García Linera oraz były minister spraw zagranicznych Chile prof. dr. Alberto Van Klaveren, który wygłosił wykład na temat regionalizmu w Ameryce Łacińskiej. Serbscy organizatorzy Kongresu zadbałi o lokalną oprawę artystyczną tego wydarzenia w postaci występów zespołu folklorystycznego prezentującego tradycyjne serbskie tańce ludowe.

Podsumowując, należy zauważyć, że dzięki udziałowi w spotkaniu prof. Katarzyny Krzywickiej i jej doktorantki Marii Ochab było możliwe przedstawienie na forum międzynarodowym aktywnej działalności naukowej i wydawniczej z zakresu badań latynoamerykańskich prowadzonych w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych UMCS. W środkowo-wschodniej części Europy nie ma zbyt wielu ośrodków zajmujących się tym obszarem badań, więc tym bardziej cenne jest nawiązywanie nowych kontaktów oraz propagowanie własnej działalności naukowej i wydawniczej. Otwiera to nowe perspektywy na umiędzynarodowienie badań, wymianę wiedzy oraz doświadczeń pomiędzy naszym Uniwersytem i zagranicznymi ośrodkami akademickimi.

Maria Ochab

Wyjazd studyjny do Parlamentu Europejskiego

W dniu 12 września 2017 r. pracownicy Wydziału Politologii UMCS: dr Ewelina Podgajna (Zakład Myśli Politycznej), dr Eleonora Kirwiel (Zakład Myśli Politycznej) i dr Joanna Sanecka-Tyczyńska (Zakład Teorii Polityki i Metodologii Politologii) oraz prof. dr hab. Barbara Wagner (UW), prof. dr hab. Arkadiusz Indraszczyk (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach) i dr Suzana Lecek (Croatian Institute of History, Slavonski Brod, Croatia) odwiedzili Parlament Europejski w Brukseli w ra-

mach wyjazdu studyjnego. Wizyta była możliwa dzięki zaproszeniu dr. Czesława Siekierskiego, posła do Parlamentu Europejskiego, przewodniczącego Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Celem wyjazdu było poszerzenie wiedzy i doświadczeń odnoszących się do funkcjonowania Parlamentu Europejskiego. Jednym z elementów wizyty był udział w wykładzie mgr. Andrzeja Szkotaka na temat funkcjonowania instytucji UE, w którym opowiedział m.in. o tym, jak wygląda dzień pracy europosła, rola tłumaczy i pracowników ad-

ministracyjnych oraz jaki jest podział i znaczenie poszczególnych ugrupowań w PE. Słuchacze mogli poznać także sposób aplikowania na dane stanowisko pracy w PE oraz przebieg rekrutacji.

Zdobyta wiedza może posłużyć do realizacji projektów naukowo-badawczych, jak również przekazywania jej w procesie kształcenia. Wyjazd studyjny pozwolił także poznać z bliska stolicę Unii Europejskiej, obejmował bowiem zwiedzanie Brukseli z przewodnikiem.

*Ewelina Podgajna
Zakład Myśli Politycznej*

Konferencja Katedr Finansów KKF 2017 „Finanse dla rozwoju”

W dniach 18–20 września 2017 r. w Lubelskim Centrum Konferencyjnym odbyła się jedna z najbardziej prestiżowych ogólnopolskich konferencji naukowych w dziedzinie nauk ekonomicznych – Konferencja Katedr Finansów KKF 2017 „Finanse dla rozwoju”. Przedsięwzięcie to skupia przedstawicieli wiodących ośrodków naukowych i praktyków z całego kraju zajmujących się problematyką finansów. Powierzenie jego organizacji Wydziałowi Ekonomicznemu UMCS jest wyrazem uznania dla jego rozwoju i pozycji naukowej. Wydział znalazł się w ekskluzywnym gronie 10 jednostek, które w cyklu rocznym organizują te spotkania. W przygotowanie konferencji zaangażowani byli pracownicy Katedry Bankowości, Katedry Finansów Publicznych, Zakładu Finansów Podmiotów Gospodarczych, Zakładu Rynków Finansowych oraz Zakładu Ubezpieczeń.

• Prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk

Konferencja została włączona do programu obchodów Wielkiego Jubileuszu 700-lecia lokacji miasta Lublin na prawie magdeburskim. Patronat nad nią objęli: Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Komitet Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk oraz Polskie Stowarzyszenie Finansów i Bankowości. Patronami honorowymi konferencji byli: Marszałek Województwa Lubelskiego oraz Prezydent Lublina, który wziął udział w jej otwarciu. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentował Prorektor ds. Ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. nadzw., który w ramach przywitania uczestników odwołał się do jubileuszu 150. rocznicy urodzin Patronki Uczelni. Partnerem przedsięwzięcia był także Warszawski Instytut Bankowości, a sponsorami były Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i Raiffeisen Polbank.

O znaczeniu konferencji świadczy udział w niej prawie 300 uczestników z 36 uczelni, zgłoszenie 176 referatów, uczestnictwo w obradach przedstawicieli 16 instytucji, w tym Narodowego Banku Polskiego, Rady Polityki Pieniężnej, Związku Banków

• Prof. Jerzy Węćławski

Fot. Bartosz Pohl

Polskich, Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego i banków komercyjnych. W jej ramach odbyły się posiedzenia i sesje przygotowane przez Komitet Nauk o Finansach Polskiej Akademii Nauk oraz Polskie Stowarzyszenie Finansów i Bankowości.

Organizatorzy konferencji, tworząc jej koncepcję, na co wskazał prof. Jerzy Węćławski, dokonując jej otwarcia, odwołali się do następujących kluczowych zagadnień:

- pozytywnych wskaźników wzrostu gospodarki amerykańskiej oraz przyspieszenia, po długim okresie destabilizacji spowodowanej kryzysem, wzrostu gospodarczego w strefie euro;
- wejścia w fazę praktycznej weryfikacji nowych regulacji normatyw-

nych i rozwiązań instytucjonalnych na rynku finansowym, nakierowanych na stabilizację i bezpieczeństwo tego rynku;

- dobrej koniunktury gospodarczej w naszym kraju znajdującej wyraz we wzroście gospodarczym i spadającym bezrobociu, ale z drugiej strony wyzwania, jakimi są zbyt małe wydatki na inwestycje prywatne, niski poziom konkurencyjności czy obawy o powrót inflacji.

W tak zarysowanej sytuacji uczestnicy mieli za zadanie wskazać, jak sfera finansów może przyczynić się do utrzymania stabilnego i zrównoważonego rozwoju gospodarki realnej.

Część merytoryczną spotkania otwierał, prowadzony przez dr hab. Jolantę Szołno-Koguc, prof. nadzw., panel dyskusyjny pt. „Finanse dla rozwoju – źródła finansowania, współpraca interesariuszy, innowacje”. Jego uczestnikami byli wybitni przedstawiciele nauk o finansach oraz praktycy: prof. dr hab. Krzysztof Jajuga z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, specjalista z zakresu ryzyka finansowego, prof. dr hab. Teresa Lubińska z Uniwersytetu Szczecińskiego (b. minister finansów), specjalizuje

jąca się w zakresie finansów publicznych, Krzysztof Pietraszkiewicz, Prezes Związku Banków Polskich, Wojciech Bielak, Dyrektor ING Bank SA oraz Prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk.

Przedmiotem dyskusji były w szczególności kwestie: znaczenia czynnika finansowego w rozwoju gospodarczym, wpływ struktury sektora ban-

Fot. Bartosz Profil

• Prorektor prof. Arkadiusz Bereza

Fot. Bartosz Profil

w zakresie finansów za rok 2016. Jej laureetem został dr hab. Krzysztof Waliszewski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu za pracę „Model doradztwa w obszarze finansów osobistych w Polsce na tle doświadczeń międzynarodowych”.

Dalsze obrady przebiegały w sesjach tematycznych, które były poświęcone metodyce badań w ekonomii i finansach, bankowości centralnej, bankowości komercyjnej, rynkowi finansowemu, rynkowi usług finansowych, rynkowi kapitałowemu, finansom publicznym, podatkom, fi-

nansom samorządowym, ubezpieczeniom, finansom przedsiębiorstw. Zorganizowana została także sesja posterowa, na której swoje opracowania prezentowali zarówno pracownicy naukowcy, jak i członkowie Studenckiego Koła Naukowego Finansistów UMCS. W trakcie trzydniowego spotkania dokonano prezentacji wyników badań naukowych, jakie prowadzone są w Polsce i na świecie w dziedzinie finansów, i przeprowadzono wiele dyskusji. Przygotowane referaty będą sukcesywnie publikowane w czasopiśmie ogólnokrajowym i uczelnianym.

Należy podkreślić, że uczestnicy konferencji powszechnie przekazywali wyrazy uznania dla jej wysokiego poziomu merytorycznego i bardzo dobrej organizacji, w tym zastosowanych innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych, które zostaną przyjęte podczas ich kolejnych edycji.

Jerzy Węclawski

kowego na finansowanie na szczeblu regionalnym, znaczenia instytucji otoczenia okołobankowego we wspieraniu przedsiębiorczości, dostęp przedsiębiorstw do kapitału finansowego, finansowanie przez samorząd miasta infrastruktury niezbędnej dla rozwoju gospodarczego, możliwości skorzystania w Lublinie z dobrych praktyk rozwiniętych ośrodków gospodarczych, problemy przedsiębiorców we współpracy z otoczeniem i działania miasta w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki.

Zwieńczeniem pierwszego dnia obrad była sesja plenarna z udziałem członka Rady Polityki Pieniężnej oraz grona profesorów poświęcona zagadnieniom strategii celu inflacyjnego banku centralnego, wpływu kapitału zagranicznego na stabilność finansową i rozwój gospodarczy, wpływu polityki makroostrożnościowej na kredytowanie gospodarki, znaczenia integracji polskiego rynku kapitałowego z rynkami zagranicznymi dla wzrostu gospodarczego.

Zgodnie z wieloletnią tradycją w trakcie konferencji została wręczona Nagroda Prezesa Polskiej Akademii Nauk za wybitne osiągnięcie

Fot. Bartosz Profil

Fot. Bartosz Profil

Pomiędzy językami a kulturą

W dniach 14–15 września 2017 r. w Ventspils University College (Łotwa) odbywała się międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja „Bridging languages and culture”. W jej trakcie naukowcy – lingwiści, medjoznawcy i dydaktycy zastanawiali się m.in. nad efektywnym pokonywaniem barier w nauczaniu języków obcych (szczególnie angielskiego i niemieckiego) oraz nad nowoczesnym kształceniem profesjonalnych tłumaczy. Zainteresowano się również np. nagłówkami gazet w krajach Europy Zachodniej i państwach bałtyckich. Naukowcy m.in. z Wielkiej Brytanii, Chin, RPA, Turcji, Polski, Estonii, Litwy, Niemiec, Francji, Hiszpanii przedstawiali swoje badania i refleksje praktyczne związane z nauczaniem w językach obcych. Ciekawym elementem spotkania było prowadzenie obrad (także w sekcjach) w formule dwujęzycznej – angielskiej i niemieckiej.

W trakcie konferencji zastanawiano się m.in. nad specyfiką modeli komunikowania w społeczeństwach wielokulturowych, globalizacją języka angielskiego i jego wpływu na kulturę innych państw, a także wyzwaniem stojącymi przed tłumaczami na całym świecie. Analizowano również przypadki międzykulturowej manipulacji w zakresie tłumaczenia tekstów społeczno-politycznych (szczególnie z języka angielskiego). Zainteresowanie wzbudziło zagadnienie nauczania w językach obcych studentów pochodzących z różnych krajów (zazwyczaj korzystających z programu Erasmus+). Efektywność dydaktyki w takim przypadku może być dyskusyjna, jednak wiele zależy od umiejętności nauczyciela i dopasowania metod kształcenia do konkretnej grupy odbiorców (ewentualnie odpowiedniego podziału grup studenckich).

Ważnym elementem konferencji stało się przedstawienie badań dotyczących negatywnych stron klasycznego uczenia się języków obcych, a w szczególności języka angielskiego. Podkreślano, że presja, z którą muszą zmagać się młodzi ludzie, jest bardzo duża. W trakcie prezentacji, testów, dialogów na forum grupy bardzo trudno opanować stres. Kluczowe w efektywnym nauczaniu języków jest więc odpowiednie nastawienie wykładow-

ców na dobrą komunikację, zniwelowanie do minimum studenckich obaw i zmotywowanie do pracy (bardzo często w formie nauki przez zabawę). W trakcie nauczania języka obcego studenci muszą opanować wiele elementów gramatycznych, fonetycznych itd., co nie sprzyja płynnemu przyswajaniu słownictwa w pierwszych latach nauki. W tym kontekście dobrym pomysłem staje się coraz częściej spotykane nauczanie innych przedmiotów w języku angielskim oraz wykorzystywanie nowych metod kształcenia i sprawdzania wiedzy w sposób bezstresowy. Także efekty kształcenia będą lepsze, jeżeli sposoby motywacji studentów będą bardziej przyjazne dla uczących się. Trzeba przy tym bardziej zindywidualizować proces kształcenia (np. w formie projektowej), by dopasować wymagania i ewaluację pracy do osobowości studentów.

Uczestnicy konferencji podkreślali, że angielski jest najpopularniejszym językiem na świecie, nauczany w ponad stu krajach. Stąd wynika potrzeba określenia strategii efektywnego uczenia tego języka oraz śledzenia tendencji dydaktycznych w skali Europy i świata. Zastanawiano się także nad skutecznością metod nauczania przy mieszaniu grup z różnych kręgów kulturowych. Zaprezentowane badania pokazują, że wielokulturowość wpływa na zwiększenie

efektywności nauczania, studenci używają języka angielskiego także w komunikacji nieformalnej. Różnice kulturowe oznaczają więc bardzo często podwyższenie jakości nauczania języków obcych, szczególnie właśnie angielskiego.

Wraz z rozwojem technologii komputerowych, wprowadzeniem nowych środków transferu danych i rosnącą częstotliwością przekazywania informacji liczba kompetencji, jakie mają posiadać młodzi ludzie po ukończeniu studiów, stale się zmienia. Wymaga się od nich posiadania coraz to nowych umiejętności, biorąc pod uwagę wymagania potencjalnego, przyszłego pracodawcy, potrzeby rynku, samych studentów i niezbędne minima programowe. W trakcie konferencji turkcy edukatorzy i lingwiści przedstawili podstawowy zakres umiejętności informatycznych, jakie powinni posiadać studenci w wielojęzycznej i wielokulturowej grupie. Podstawą okazały się programy służące do profesjonalnych tłumaczeń językowych, które – także w formie zabawy – likwidują potencjalne bariery wśród młodych ludzi uczących się za granicą. Jako ważne określono także programy służące efektywnemu powtarzaniu trudniejszych zagadnień czy słówek (np. aplikacje do tworzenia chmur wyrazów).

Bardzo przydatne w nauce języków obcych, a także w trakcie prowadzenia zajęć specjalistycznych, najczęściej w języku angielskim, są nowe metody kształcenia oparte na aplikacjach internetowych i e-learningu. By utrzymać uwagę młodych ludzi, konieczne jest wdrożenie atrakcyjnych programów, gier, interaktywnych krzyżówek czy quizów.

W trakcie konferencji dr hab. Lidia Pokrzycka, prof. nadzw. pokazała przykłady i efekty kształcenia metodami bezstresowymi, które cieszyły się zainteresowaniem samych studentów Ventspils University College. Podczas dyskusji nad nowymi metodami pracy dydaktycznej to właśnie młodzi ludzie zadawali najwięcej pytań, a uczestnicy konferencji – już w kluarach – dopytywali o ewentualne trudności techniczne związane z wdrażaniem nowych metod nauczania.

Lidia Pokrzycka

Od lewej: Yuri Oganessian, Michał Kowal i Michał Warda

3rd Symposium on Super Heavy Elements SHE2017

W dniach 10–14 września 2017 r. Kazimierz Dolny zamienił się w światową mekkę nauki wielkiego formatu. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej wspólnie z Narodowym Centrum Badań Jądrowych, Uniwersytetem Warszawskim oraz Zjednoczonym Instytutem Badań Jądrowych z Dubnej w Rosji zorganizował tam międzynarodową konferencję 3rd Symposium on Super Heavy Elements SHE2017 „Challenges in the studies of super-heavy nuclei and atoms”. Była ona trzecim z serii spotkań, które w latach 2013 i 2015 odbyły się w College Station w Teksasie. Wydarzenie przyciągnęło do Kazimierza Dolnego czołowych fizyków i chemików zajmujących się produkcją oraz badaniem najcięższych pierwiastków. Tegorocznemu spotkaniu towarzyszyła celebracja nadania w ubiegłym roku nazw czterem nowym pierwiastkom: 113 – nihonium, 115 – moskowium, 117 – tennessin i 118 – oganesson.

Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył dr hab. Michał Warda, prof. nadzw. wraz z dr. hab. Michałem Kowalem, prof. NCBJ oraz prof. Sergiejem Dmitriewem z Dubnej. Na czele Komitetu Naukowego stał zaś

prof. Yuri Oganessian – jeden ze światowych liderów w dziedzinie syntezy jąder superciężkich. Jego imieniem nazwano najcięższy znany obecnie pierwiastek.

W symposium wzięło udział 110 naukowców, w tym ponad 80 osób z zagranicy od Stanów Zjednoczonych i Kanady, poprzez Europę Zachodnią i Rosję, aż po Japonię, Australię i Nową Zelandię. Reprezentowali oni najważniejsze światowe ośrodki badań nad pierwiastkami superciężkimi. W ciągu trzech dni obrad wygłoszonych zostało go wykładów zarówno podczas sesji plenarnych, jak i równoległych.

Obradom towarzyszyły dyskusje nad najważniejszymi aspektami badań. Ile maksymalnie protonów lub neutronów może zawierać jądro atomowe i gdzie leży granica układu okresowego pierwiastków oraz tablicy nuklidów? Jakie są najlepsze metody syntezy najcięższych jąder? Jak spójnie opisać strukturę i mechanizmy rozpadów tych jąder? Jakie właściwości mają atomy najcięższych pierwiastków? I wreszcie, jaką strategię należy obrać w dalszych badaniach, by z sukcesem zsyntetyzować kolejne izotopy?

W trakcie konferencji prof. Witold Nazarewicz z Michigan State Univer-

sity odebrał nagrodę Flerowa przyznaną przez Zjednoczony Instytut Badań Jądrowych w Dubnej. Specjalne wyróżnienie trafiło również do prof. Jamesa Roberto z Oak Ridge National Laboratory oraz prof. Vladimira Utyonkova z Dubnej.

Popularyzację tematyki poruszanej na konferencji zapewnił artykuł *Gdzie się kończy układ okresowy. Ile nowych pierwiastków ludzie mogą stworzyć?* autorstwa dr. hab. Michała Wardy, prof. nadzw. i mgr Anny Zdeb, zamieszczony w portalu wyborcza.pl/nauka (<http://wyborcza.pl/7,75400,22342446,gdzie-sie-konczy-uklad-okresowy-ile-nowych-pierwiastkow-mozna.html>).

Symposium było znakomitą okazją do integracji środowiska naukowców zajmujących się tematyką pierwiastków superciężkich. Liczne dyskusje prowadzone w kularach sprzyjały swobodnej wymianie myśli oraz zacieśnieniu lub inicjowaniu współpracy pomiędzy wieloma grupami. Jakże zaskakujące odkrycia czekają nas w najbliższym czasie? Dowiemy się o tym już za dwa lata na kolejnej konferencji z tej serii, która odbędzie się w Japonii.

Michał Warda

Od lewej:
S. Dmitriew,
W. Nazarewicz,
Y. Oganessian,
V. Utyonkov
i J. Roberto
podczas uroczystości wręczenia
nagród Flerowa

• Otwarcie wystawy

Fot. Sebastian Orlowski/Muzeum Zamojskie

Piąte seminarium o Grodach Czerwieńskich

W dniach 20–22 września 2017 r. odbyło się kolejne seminarium naukowe poświęcone problematyce Grodów Czerwieńskich, zorganizowane w ramach cyklu zainicjowanego w 2013 r. Konferencja pt. „Przemieństwo z wiatrem? Wczesnośredniowieczne ośrodki centralne na dzisiejszych obszarach peryferyjnych. Między nauką, ochroną i rewitalizacją” została przygotowana przez Instytut Archeologii UMCS, Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Geisteswissenschaftliche Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas w Lipsku oraz Muzeum Zamojskie w Zamościu, gdzie odbyły się zasadnicze obrady.

W spotkaniu uczestniczyli badacze reprezentujący ośrodki naukowe Polski, Niemiec, Ukrainy, Czech, Słowacji, Serbii, Bułgarii, Danii i Białorusi oraz placówki muzealne z Zamościa, Hrubieszowa, Tomaszowa Lubelskiego, a także wielu zaproszonych gości z regionu, w tym przedstawiciele samorządów.

Konferencji towarzyszyło otwarcie wystawy w Muzeum Zamojskim pt. „Czerwień – gród między Wschodem a Zachodem. Skarby Grodów Czerwieńskich”, pokazującej wybór najcenniejszych zabytków ilustrujących aspekty życia codziennego, rzemiosła, handlu, kultu, sztuki wojennej i piśmiennictwa mieszkańców dawnego grodu Czerwień (obecnie wieś Czerwno, gm. Tyszowce, pow. tomaszowski) w okresie X–XIII w. oraz prezentacja dwutomowego opracowania *Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy w Czerwnie w świetle wyników badań dawnych (do 2010)*. Podstawy źródłowe pod redakcją dr. hab. Marka Florka (IA UMCS) i dr. hab. Marcina Wołoszyna, prof. UR (GWZO Lipsk, IA UR). Uroczysto wręczono egzemplarz książki doc. dr. Janowi Gurbie, byłemu kierownikowi Katedry Archeologii UMCS, który zajmując się m.in.

problematyką osadnictwa wczesnośredniowiecznego wschodniej Lubelszczyzny, podjął w latach 70. XX w. z ramienia lubelskiego ośrodka archeologicznego systematyczne badania kompleksu osadniczego Czerwna–Czerwień.

Jednym z punktów seminarium było również posiedzenie Międzyuczelnianego Naukowego Centrum Badawczego FILIOQUE – jednostki utworzonej w 2017 r. przez Instytut Archeologii z UMCS i UR, afiliowanej przy UMCS, której głównym zadaniem jest prowadzenie, wspieranie i koordynowanie prac naukowych nad pograniczem polsko-ruskim we wczesnym średniowieczu. W trakcie spotkania Rady Naukowej MNCB dr. hab. Marek Florek zreferował stan aktualny prac, możliwości ochrony i koncepcję utworzenia skansenu archeologicznego obejmującego zespoły osadnicze w Czerwnie i Gródku nad Bugiem (dawny gród Wołyń).

W ostatnim dniu seminarium uczestnicy odbyli wycieczkę terenową, w czasie której odwiedzili m.in. obiekty archeologiczne będące tematem obrad – grodziska w Czerwnie i Gródku oraz skansen „Wioska Gotów” w Masłomęczu. Podsumowanie obrad seminarium i prezentacja planów naukowych dotyczących kontynuacji badań Grodów Czerwieńskich miała miejsce w Ośrodku Kultury Regionalnej „Królewski Kąt” w pałacu w Czumowie.

Wystawa i publikacja stanowią ukoronowanie kilkuletnich prac zespołu realizującego grant „Złote jabłko polskiej archeologii. Zespoły grodowe w Czerwnie i Gródku (Grody Czerwieńskie) – chronologia i funkcja w świetle badań dawnych i weryfikacyjnych”. W ramach tego projektu opracowano i opublikowano wyniki kilkudziesięcioletnich badań archeologicznych, przeprowadzono konserwację najcenniejszych zabytków oraz zorganizowano ich prezentację w kilkunastu ośrodkach naukowych i muzeach, m.in. w Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Rzeszowie i Tarnowie.

Urszula Kurzątkowska

Fot. Sebastian Orlowski/Muzeum Zamojskie

Konferencja „Nauki społeczne wobec zmiany”

W dniach 14–15 września 2017 r. na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Nauki społeczne wobec zmiany”, zorganizowana przez Zakład Socjologii Zmiany Społecznej oraz Zakład Socjologii Ogólnej i Badań nad Migracjami Instytutu Socjologii UMCS. Patronat nad nią objęli Polska Akademia Nauk oraz Prezydent Miasta Lublin.

Wśród szczegółowych obszarów badawczych, jakie zaproponowano uczestnikom, znalazły się zagadnienia związane z zaangażowaniem i użytecznością badań naukowych, rolą przeszłości w badaniu współczesnych zmian społecznych, przemianami społeczeństwa polskiego w kontekście państw postkomunistycznych, ciągłości i zmiany w różnych perspektywach teoretycznych, przemianami ośrodków miejskich, wpływem nowych technologii, w tym mediów społecznościowych, na zmiany społeczne, rolę wiedzy naukowej w kontekście innowacji społecznych oraz przemianami tożsamości w Europie Środkowo-Wschodniej.

W konferencji udział wzięło 35 uczestników. Wśród nich znaleźli się przedstawiciele wpływowych ośrodków naukowych polskich (m.in. z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz zagranicznych (z Uniwersytetu Narodowego im. M.P. Drahomirnowa w Kijowie).

Konferencja rozpoczęła się od dwóch sesji plenarnych. W pierwszej z nich referaty wygłosili goście specjalni – dr. hab. Tomasz Zarycki, prof. UW oraz dr. hab. Arkadiusz Jabłoński, prof. KUL. Pierwszy wykład dotyczył kwestii ciągłości i zmiany

w historii Polski XX w., drugi natomiast zagadnienia morfogenetycznej analizy wpływu wiedzy na zmiany społeczne. Tematem drugiej sesji była relacja między nauką a zmianą społeczną. Wzięło w niej udział ośmioro prelegentów.

Wystąpienia pozostałych uczestników zostały zgrupowane w pięć bloków tematycznych, które odzwierciedlały złożoność uwarunkowań współcześnie zachodzących zmian społecznych oraz szeroki zakres refleksji podejmowanej na ich temat. W pierwszej grupie podjęto problematykę przemian tożsamości zbiorowych w Europie Środkowo-Wschodniej, druga grupa skupiła badaczy zajmujących się relacją między rozwojem nowych technologii a przemianami tkanki społecznej, natomiast grupa trzecia obradowała na temat problemów społecznych będących wynikiem przyspieszonych zmian.

Drugiego dnia konferencji odbyły się obrady dwóch grup tematycznych. Pierwsza z nich podejmowała problematykę relacji pomiędzy wiedzą naukową, innowacjami i zmianą społeczną, natomiast druga – zagadnienia związane z monitorowaniem i zarządzaniem zmianą.

Wydarzeniem kończącym konferencję była debata pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk na temat laboratoriów społecznych będących nową formą współpracy na rzecz zmiany społecznej i innowacji. W debacie udział wzięli przedstawiciele środowiska naukowego (dr Aleksan-

Fot. Krzysztof Topinar

Fot. Krzysztof Topinar

• Debata na temat laboratoriów społecznych

dra Kołtun, UMCS, mgr Andrzej Stawicki, UMCS), przedstawiciele Urzędu Miasta Lublin (dr Mariusz Sagan, Dyrektor Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów) oraz członkowie organizacji działających na zasadzie laboratoriów społecznych z Polski (mgr Aleksandra Gołdys, Centrum Wyzwań Społecznych UW) oraz z Holandii (Erna Bosschart i Arjan Biemans, reprezentujący organizację Social Innovation Accelerator in Cities, którzy wzięli udział w dyskusji online). Celem debaty była próba wypracowania rekomendacji, które posłużą utworzeniu laboratorium społecznego w Lublinie.

Na zakończenie spotkania dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak wręczyła wyróżnienia Polskiej Akademii Nauk dla najlepszych wystąpień młodych naukowców, a następnie zamknęła konferencję.

Andrzej Stawicki

• Sesja referatowa

Fot. Sebastian Bernat

XXIII Interdyscyplinarne Seminarium Krajobrazowe „Krajobraz a zdrowie i jakość życia”

Związki między krajobrazem a zdrowiem i jakością życia są w ostatnim czasie coraz intensywniej akcentowane. Jednak już ponad 30 lat temu prof. K.H. Wojciechowski (1986) pisał, że walory estetyczne krajobrazu są bardzo istotnym składnikiem odczuwalnej w każdej chwili „jakości życia” oraz czynnikiem odgrywającym istotną rolę w procesie kształtowania wielu istotnych cech duchowych jednostki ludzkiej. Bogactwo pozytywnych doznań płynących z doświadczania krajobrazu wzboga-

ca psychikę człowieka, pozwala zapomnieć o troskach codzienności i może stanowić źródło relaksu, a to wzmacnia pasję poznawczą i twórczą oraz radość życia. Wszechobecna brzydota, chaos, zaścimczenie i zdewastowanie otoczenia często skutkuje ubóstwem życia psychicznego, niejednokrotnie prowadzi do przemocy i agresji lub apatii. Wśród wartości krajobrazu kulturowego wyróżniana jest także wartość terapeutyczna, wynikająca z pozytywnego wpływu harmonijnego krajobrazu na psychi-

kę człowieka. Krajobraz ułatwia regenerację fizyczną i duchową, wpływa na poprawę samopoczucia i redukuje poziom stresu. Pamiętać również należy, że satysfakcja z życia w harmonijnym krajobrazie może być istotnym czynnikiem kształtującym pozytywne relacje między ludźmi.

W dniach 21–22 września 2017 r. w Lublinie i Nałęczowie odbyło się XXIII Interdyscyplinarne Seminarium Krajobrazowe. Tematem tegorocznego spotkania było hasło „Krajobraz a zdrowie i jakość życia”, zaś celem – dyskusja na temat relacji krajobraz–zdrowie–jakość życia. Głównymi organizatorami seminarium były Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS oraz Komisja Krajobrazu Kulturowego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Do organizacji włączyły się także Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Studenckie Koło Naukowe Planistów UMCS „SmartCity”.

Seminarium honorowym patronatem objęli: Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski oraz Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk. Z uwagi na interdyscyplinarny charakter seminarium, w skład Komitetu Naukowego weszli przedstawiciele różnych dziedzin nauki i ośrodków naukowych z Polski: dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ (przewodnicząca), prof. dr hab. Marian Harasimiuk, dr hab. inż. Józef Hernik, prof. UR, dr hab. Agnieszka Jaszczak, prof. dr hab. Bogusław M. Kaszewski, prof. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym, ks. dr hab. Jacek Łapiński, prof. KUL, prof. dr hab. Jerzy Nawrocki, prof. dr hab. inż. arch. Krystyna Pawłowska, dr hab. Irena Agnieszka Pidek, prof. UMCS, dr hab. Adam Senetra, prof. UWM, dr hab. Ewa Skowronek, prof. UMCS, prof. dr hab. Krzysztof H. Wojciechowski. Komitet Organizacyjny XXI Seminarium tworzyli: dr hab. Sebastian Bernat (przewodniczący), dr Wioletta Kałamucka, dr Marcin Koziół, dr Małgorzata Stanicka, dr Marta Ziótek, mgr inż. arch. Anna Sawicka, mgr Paweł Czubla.

• Spacer po Lublinie

Fot. Anna Świdła

W spotkaniu uczestniczyło 55 osób reprezentujących różne ośrodki naukowe takie jak: Chełm, Częstochowa, Kraków, Lublin, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Sosnowiec, Szczecin, Toruń, Warszawa oraz różne specjalności badawcze: od nauk przyrodniczych, poprzez nauki humanistyczne i społeczne, aż po nauki o zdrowiu. Obecni byli także przedstawiciele instytucji krajowych, wojewódzkich i miejskich, m.in. Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Zorganizowano dwie sesje referatowe i sesję posterową, podczas których wygłoszono 14 referatów oraz zaprezentowano 15 posterów dotyczących m.in. horticoterapii, kształtowania komfortu krajobrazu w uzdrowiskach, przyjazności krajobrazów lokalnych Lublina do życia jego mieszkańców, terapeutycznego potencjału terenów wiejskich. Uzupełnieniem części kameralnej seminarium były sesje terenowe w Lublinie i Nałęczowie prowadzone przez

dr. hab. Jana Rodzika, prof. UMCS, dr Martę Ziółek i mgr inż. arch. Annę Sawicką. Ważnym obiektem zwiedzanym w czasie tej części seminarium był Ogród Botaniczny UMCS, z którego historią i aktualnymi kolekcjami roślinnymi zapoznał uczestników mgr Błażej Maciorowski.

XXIII Interdyscyplinarne Seminarium Krajobrazowe było już piątym zorganizowanym przez Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS, w którego organizacji wiodącą rolę odgrywali pracownicy Zakładu Ochrony Środowiska. Zaangażowanie tej niewielkiej jednostki wydziałowej to odpowiedź na zachętę pierwszego jej kierownika prof. K.H. Wojciechowskiego: „...jeśli badania geograficzne mają rozwijać się tak, aby nie pozostawać w tyle za rozwojem cywilizacyjno-społecznym, to nie można rezygnować z prób działania na terenach pogranicza wielu dyscyplin badawczych”.

Fot. Sebastian Bernat

• Sesja terenowa w Ogrodzie Botanicznym UMCS

Mam nadzieję, że tegoroczne seminarium będzie inspiracją do podejmowania interdyscyplinarnych projektów badawczych i przyczyni się do rozwoju harmonijnych krajobrazów dla zdrowia i wyższej jakości życia społeczeństwa.

Sebastian Bernat

Antymateria w Lublinie

• Zdjęcie grupowe uczestników PPC12 „pod Maryską”

Każde środowisko naukowe ma konferencje, które gromadzą najlepszych specjalistów w dziedzinie i udział w nich uważany jest za bardzo prestiżowy. Dla anihilistów, czyli naukowców wykorzystujących zjawisko anihilacji

pozytonu (najbardziej znanej cząstki antymaterii) w swoich badaniach, są to ICPA (International Conference on Positron Annihilation) i PPC (Positron and Positronium Chemistry) – obydwie cykliczne, organizowane co trzy lata. Konferencje mają

wybirane przez środowisko Komitetu Naukowe, które decydują m.in. o tym, gdzie odbędzie się następna. Do tej pory chyba nie zdarzyło się, żeby dwukrotnie była organizowana w tym samym ośrodku. I właśnie ta druga – PPC 12 odbywała się w dniach 20 sierpnia – 1 września na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki, a zorganizowana została przez pracowników Zakładu Metod Jądrowych (www.ppc12.umcs.pl).

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był dr hab. Radosław Zaleski (zresztą również członek Komitetu Naukowego), a sekretarzem naukowym – dr Bożena Zgardzińska. Konferencja odbywała się pod patronatem honorowym władz Uczelni: Rektora Stanisława Michałowskiego, Prorektora ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej Radosława Dobrowolskiego oraz Dziekana Wydziału Zbigniewa Korczaka. Ze strony władz Lublina i Lubelszczyzny konferencję objęli swoim patronatem Prezydent Miasta Krzysztof Żuk, Wojewoda

Fot. Marek Pietrow

• Obrady okrągłego stołu

Lubelski Przemysław Czarnek oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Sławomir Sosnowski. Materiały konferencyjne zostaną opublikowane w specjalnym tematycznym tomie wydawnictwa „Acta Physica Polonica A”, należącym do czasopism indeksowanych przez JCR.

W konferencji uczestniczyło 101 osób z kilkunastu krajów. Zaprezentowanych zostało ponad 50 wykładów, a na sesji plakatowej – ponad 60 posterów. Co ciekawe, drugą najliczniejszą grupą narodowościową po Polakach byli Japończycy (15 osób). Niektórzy goście zagraniczni byli już trzeci bądź czwarty raz w Lublinie, gdyż nasz Zakład organizuje również inną międzynarodową konferencję – Polish Seminar on Positron Annihilation – i jak powtarzają – zawsze przyjeżdżają z przyjemnością. Zauważyli nawet, że miało się rozwija.

Konferencje specjalistyczne, gromadzące umiarkowaną liczbę uczestników, cieszą się w środowisku na-

• Wręczenie nagród za najlepszy poster ufundowanych przez prof. Tomasza Goworka (na pierwszym planie)

ukowym największym uznaniem. Przyjeżdżają na nie osoby pracujące w tej samej dziedzinie, specjaliści, z którymi można prowadzić dyskusje na wysokim poziomie zaawansowania, wpływające zarówno na rozwój dziedziny, jak i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów. I tak było również w czasie tego spotkania. Może warto wspomnieć, że jeden z wykładów, przedstawiony przez prof. Giovanniego Consolatiego z Mediolanu, dotyczył jednego z budzących emocje eksperymentów prowadzonych obecnie w CERN-ie, a dotyczącego utworzenia pełnego atomu zbudowanego w całości z antymaterii – antywodoru. W centrum takiego atomu znajduje się antyproton, a na orbicie krąży nie elektron, a pozyton. Innym interesującym tematem przedstawionym na PPC-12 był J-PET – innowacyjny tomograf pozytonowy konstruowany na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Powierzenie organizacji takiej konferencji jak PPC ośrodkowi lubelskiemu jest dowodem na zauważalną pozycję naukową Zakładu w międzynarodowym środowisku. Badania technikami anihilacyjnymi rozpoczął 40 lat temu senior grupy lubelskiej

prof. Tomasz Goworek. Od tamtej pory pracownicy Zakładu prowadzą w szerokiej współpracy międzynarodowej badania nad wykorzystaniem zjawiska anihilacji pozytonów do badania różnego typu materiałów: porowatych, organicznych, nanocząstek, a ostatnio nawet materiałów biologicznych – ludzkich tkanek nowotworowych. Jesteśmy autorami jednego z najbardziej popularnych i cytowanych modeli, który pozwala określać submikroskopowe własności materii na podstawie wyników badań anihilacyjnych. W czasie konferencji pracownicy Zakładu pełnili nie tylko rolę organizatorów, przedstawili również wyniki swoich badań w kilku referatach i na plakatach.

Jako imprezy towarzyszące konferencji zorganizowane zostały dwie wystawy. Pierwsza, przygotowana przez prof. T. Goworka we współpracy z dr B. Zgardzińską, poświę-

• Wernisaż wystawy malarstwa Kingi Kolo-uszek w auli Instytutu Informatyki

cona Patronce UMCS – Marii Skłodowskiej-Curie, przedstawia te mniej znane fakty z życia Patronki. Wystawa jest ilustrowana również niepublikowanymi wcześniej zdjęciami, udoświadczonymi przez archiwa specjalnie do jej przygotowania. Wystawę *nota bene* można nadal obejrzeć – wystawiona jest w hallu głównym na parterze Instytutu Fizyki.

Druga wystawa – obrazów Kingi Kolo-uszek, współczesnej malarki należącej do grupy tzw. emocjonalistów, została wybrana ze względu na jej raczej niespotykany w malarstwie temat. Zatytułowana była *Quantum – inner sound* i prezentowała serię obrazów artystki inspirowanych fizyką kwantową.

Bożena Jasińska
Kierownik Zakładu Metod Jądrowych

Otwarcie konferencji

Symposium poświęcone twórczości prof. Zdzisława Cackowskiego

W dniu 26 czerwca 2017 r. na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyło się sympozjum pt. „Kategorie ludzkiego doświadczenia, poznania i działania” poświęcone filozofii prof. Zdzisława Cackowskiego. Spotkanie zostało zorganizowane dla uczczenia pierwszej rocznicy Jego śmierci oraz podsumowania długoletniej pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej w Uniwersytecie.

• Prof. Zdzisław Cackowski (2010 r.)

Archiwum Wydziału Filozofii i Socjologii

Zdzisław Cackowski był związany z UMCS od 1955 r., kiedy po studiach w Moskwie przybył do Lublina i rozpoczął pracę jako asystent, a następnie pracował jako adiunkt i profesor, wieńcząc swoją ponad półwieczną aktywność akademicką funkcją rektora UMCS piastowaną w latach 1987–1990. Rozległy dorobek naukowy w takich dziedzinach filozofii jak epistemologia, ontologia, aksjologia i antropologia filozoficzna znalazł wyraz w 16 monografiach, wielu skryptach oraz ponad 300 artykułach, także w erudycyjnych i żywych wykładach akademickich czy wystąpieniach konferencyjnych – prowadzonych w pięknej mowie i zawsze otwartych na słuchaczy. Te właśnie walory dorobku i aktywności akademickiej podkreślali wszyscy zebrani, wspominając swoje kontakty z Profesorem i Jego dorobkiem.

Symposium zgromadziło, poza władzami Uczelni i Wydziału oraz studentami, wielu Jego przyjaciół, uczniów i współpracowników. Obecna była również rodzina Profesora – córka i siostra. Wygłoszono 12 referatów, w których przedstawiono specyfikę Jego zagadnień i problemów filozoficznych oraz ich powiązanie z aktywnością dydaktyczną. Według słów Profesora, obowiązek

łączenia sprawności badawczej z dydaktyczną ma charakteryzować każdego pracownika uniwersytetu. Jak bowiem głosił, co warto przywołać zwłaszcza dzisiaj: *W postulatcie jedności nauki i nauczania uniwersyteckiego zawarte są dwie składowe. Pierwsza głosi, że nie ma nauczania godnego uniwersytetu bez prowadzenia działalności badawczej. Druga natomiast stwierdza, że nie ma działalności badawczej bez działalności dydaktycznej, nauczycielskiej, czyli bez międzyosobowej komunikacji.* Do tej maksymy odnosiło się wielu referentów i zabierających głos w dyskusji.

Profesor Jan Pomorski na wstępie sympozjum dokonał bogatej faktograficznie prezentacji akademickiej kariery Zmarłego na tle historii powojennego pokolenia, do którego należał prof. Cackowski. Inni referenci, w tym profesorowie: Lech Witkowski, Jadwiga Mizińska, Wojciech Sady, Józef Dębowski, Marek Hetmański i Andrzej Kapusta, skupili się na poszczególnych problemach czy tematach badawczych, ukazując ich oryginalność i powiązanie z polską i europejską filozofią. Zauważano również, że dorobek naukowy Zdzisława Cackowskiego znacznie wykraczał poza granice samej filozofii i znajdował inspiracje w kwestiach

politycznych, dylematach światopoglądowych i ideologicznych czasów, w których powstawał. Styl filozofowania był oryginalny i polegał na licznych odwołaniach do literatury, także poezji, z których Profesor przejmował niejedno zagadnienie – problemy cierpienia i lęku, ich kulturowej formy i zmienności, egzystencjalne dylematy – którym nadawał własne, stylistycznie rozpoznawalne ujęcie. Tematem referatów i dyskusji po nich były także powiązania filozoficznych koncepcji Profesora z teoriami i koncepcjami ze współczesnej fizyki, biologii i innych nauk szczegółowych.

Symposium zakończyło spotkanie w Dworcu Kościuszków, gdzie w kręgu najbliższych współpracowników i rodziny dalej wspomniano osobę i dorobek Zdzisława Cackowskiego oraz możliwość kontynuacji wielu Jego tematów w Uniwersytecie i na Wydziale Filozofii i Socjologii.

Marek Hetmański

Fot. Krzysztof Topiara

Fot. Bartosz Proff

Fot. Bartosz Proff

Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina

Dzisiejszy Lublin nie byłby w tym samym miejscu, gdyby nie działalność władz samorządowych. Samorząd to nie tylko administrowanie miastem, dostarczanie usług, ale to przede wszystkim ludzie, którzy mają pomysł na rozwój miasta i kształtowanie jego specyfiki, tożsamości, kierunków rozwoju. Wszystko to razem tworzy miasto.

Pochylając się nad długą historią Lublina, Wydział Politologii i Wydział Humanistyczny UMCS we współpracy z Prezydentem Miasta Lublin w dniach 10–11 października 2017 r. w Trybunale Koronnym w Lublinie zorganizowały konferencję pt. „Samorządowe tradycje siedemsetletniego Lublina”, podczas której dyskutowano na temat doświadczeń kształtowania i funkcjonowania samorządu Lublina w 700-lecie nadania praw miejskich.

Problematyka podejmowana w pierwszym dniu obrad koncentrowała się wokół początków samorządu miejskiego w Lublinie i jego rozwoju do połowy XVI w. (prof. dr hab. Ryszard Szczygieł), samorządu Lublina od powołania III ordynku do wprowadzenia ustawy sejmowej o miastach królewskich (dr Grażyna Jakimińska), problematyki samorządu miasta w okresie zaborów (dr hab. Krzysztof Latawiec) czy międzywojnia (dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw.). Prelegenci odnieśli się też do funkcjonowania Miejskiej Rady Narodowej w Lublinie

w latach 1944–1989 (prof. dr hab. Janusz Wrona), kwestii rozwoju przestrzennego Lublina na przełomie XIX i XX w. (dr Natalia Przesmycka) czy struktury demograficznej, tożsamości mieszkańców miasta (prof. dr hab. Józef Styk).

Ważnym wydarzeniem w trakcie konferencji była debata poświęcona dokonaniom w zakresie rozwoju miasta czasu transformacji ustrojowej Polski pt. „Sukcesy i porażki samorządowego Lublina – samorząd w ocenie Prezydentów Miasta i Przewodniczących Rady Miasta Lublin”. Udział w poprowadzonej przez prof.

dr. hab. Grzegorza Janusza dyskusji wzięli byli Prezydenci miasta: Leszek Bobrzyk, Sławomir Janicki, Adam Wasilewski oraz Przewodniczący Rady Miasta Lublin po 1990 r.: Edmund Dąbrowski, Leszek Daniewski, Targoński Zbigniew i Piotr Kowalczyk.

Na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego mają wpływ dobre pomysły władz samorządowych oraz umiejętność gospodarowania wciąż niewystarczającymi środkami finansowymi. Wszystko to przekłada się na jakość życia mieszkańców. Dlatego też w drugim dniu konferencji przedmiotem wystąpień i żywych dyskusji stał

Fot. Monika Sidor

• Debata „Sukcesy i porażki samorządowego Lublina”

się współczesny samorząd miasta, sprawy jego ustroju (prof. dr hab. Stanisław Michałowski), jednostek pomocniczych (dr Monika Sidor) czy wyzwań związanych z rozwojem aglomeracyjnym (dr Katarzyna Kuć-Czajkowska). Ważnym i aktualnym tematem była sprawa budżetu obywatelskiego, a także współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi (mgr Piotr Choroś, mgr Grzegorz Wenarski). Wystąpienia koncentrowały się też wokół wyborów samorządowych w mieście (dr Justyna Wasil), doświadczeń w zakresie budowania strategii rozwoju Lublina (dr Mariusz Sienkiewicz), miejskiej polityki zagranicznej (dr Katarzyna Radzik-Maruszak, mgr Elżbieta Szulc-Wałęcka) oraz roli kultury i sportu w rozwoju Lublina (dr Katarzyna Mieczkowska). Nie zabrakło referatu koncentrującego się na symbolu Lublina – akademickości i związanych z tym wyzwaniach (prof. dr hab. Marian Harasimiuk).

Problematyka podejmowana podczas konferencji niewątpliwie przyczyniła się do ukazania bogactwa przemian samorządowych, które nastąpiły na przestrzeni lat. W seminarium uczestniczyło 60 osób, a wśród nich znaleźli się emerytowani pracownicy Urzędu Miasta Lublin i radni minionych kadencji, którzy z perspektywy czasu podzielili się swoim doświadczeniem i występującymi w danym okresie problemami. Tak wielowymiarowe spojrzenie na samorząd potwierdziło nie tylko znaczenie tej instytucji w strukturze administracji publicznej, ale udowodniło, że fundamentalną wartością są ludzie zaangażowani w działalność publiczną na poziomie lokalnym.

Katarzyna Kuć-Czajkowska
Monika Sidor

Fot. Monika Sidor

Fot. Michał Paśaj

Inspirujące kobiety Lublina

Prof. dr hab. Iwona Hofman była organizatorem debaty „Inspirujące Kobiety Lublina”, która odbyła się 30 września 2017 r. w Centrum Kultury w Lublinie, w ramach obchodów 700-lecia miasta. Forum Kobiet Lublina, kierowane przez Monikę Lipińską, zastępcę prezydenta do spraw społecznych, było gospodarzem jubileuszowego dnia kobiet, a wydarzenia odbywały się pod hasłem „Lublin inspiruje kobiety – kobiety inspirują Lublin”.

W debacie prowadzonej przez prof. I. Hofman udział wzięły: Sylwia Chutnik – kulturoznawczyni i pisarka, laureatka „Paszportu Polityki 2008” za publikację *Kieszonkowy atlas kobiet*, dr Joanna Hołda – dyrektor Lubelskiego Instytutu Designu LPNT S.A., Ewa Kuszewska – koordynatorka zespołu do spraw pracy artystycznej Filharmonii Lubelskiej, organizatorka konkursu „Miejsce przyjazne rodzicom i dzieciom”, Joanna Michalak – dyrektor oddziału ArceelorMittal Distribution Solutions Poland Sp. z o.o., koncernu specjalizującego się w produkcji i dystrybucji wyrobów hutniczych, dr hab. inż. Joanna Pawłat – kierownik Zakładu Technologii Plazmowych i Energii Odnawialnej Politechniki Lubelskiej, zaangażowana w kampanię Komisji Europejskiej „Kobiety w dziedzinie badań i innowacji – nauki ścisłe są dla dziewczyn!”, dr hab. Agnieszka Pollo – astronom, kosmolog, podróżnik, Grażyna Plebanek – pisarka, dziennikarka i felietonistka, laureatka nagrody literackiej Złote Sowy

Polonii za promowanie Polski zagranicą (mieszka i pracuje w Brukseli).

Kobiety pełniące różne role społeczne i wykonujące różne zawody opowiadały o swoich doświadczeniach uniwersalnych, np. związanych z pokonywaniem stereotypów, ale i lokalnych, wynikających z miejsca pracy. Wspólnie podjęły próbę zdefiniowania idei miasta z perspektywy kobiet, wychodząc z założenia, że dobre miasto zapewnia edukację, realizację w środowisku zewnętrznym i wolność autoekspresji. Odpowiadały na pytania: na czym polega atrakcyjność Lublina jako przestrzeni własnego rozwoju?, jaki jest potencjał „miasta przyciągającego?”, czym warto dopełnić ofertę Lublina w kontekście idei miasta?

Uczestniczki debaty scharakteryzowały Lublin jako miasto otwarte, solidarne, przyjazne, o silnych więzach środowiskowych. Pisarki S. Chutnik i G. Plebanek dostrzegły większy niż w innych miastach potencjał ludzi chcących nie tylko „używać” miasta, ale i twórczo kreować przestrzeń i atmosferę Lublina. To ciekawe uwagi, bo obie pisarki, stale podróżując,

na mapie swoich wędrówek zaznaczają metropolie, w tym Nowy Jork. Prof. J. Pawłat i prof. A. Pollo opowiadały o studiowaniu w Lublinie, a następnie zdobywaniu stopni naukowych za granicą (prof. Pawłat przez wiele lat mieszkała w Japonii) i pragnieniu naukowej reemigracji, szansach i trudnościach w rozwoju naukowym. Zdaniem prof. A. Pollo największą bolączką Lublina pozostaje infrastruktura komunikacyjna. Uczestniczki debaty zgodziły się, że warto pracować nad koncepcją Lublina jako laboratorium pomysłów, klastra, strefy innowacji. W konkluzji padło sformułowanie o wartości wigoru obywatelskiego kobiet.

Podczas Forum Kobiet odbyły się ponadto cztery sesje tematyczne pt.: „Być dla innych i dla siebie”, „Opowiedzieć Lublin”, „Kobieta w biznesie i w życiu miasta”, „Lublin miastem zdrowych

i świadomych kobiet”. Dyskutowano o sprawach ważnych nie tylko w skali lokalnej, odnoszących się do życia i różnych aktywności kobiet, szans, zagrożeń oraz możliwości, które pojawiają się we współczesnym świecie.

Duże wrażenie wywarł reportaż multimedialny Katarzyny Michalak *Wlublinwzięte*, którego bohaterkami były Regina Wieniawska, Franciszka Arnsztajnowa, Józefa Kunicka i dr Helena Mysakowska. Uczestniczki spotkań, powracając do tych pięknych biografii, zgodnie podkreślały ciągłość aktywności kobiet w Lublinie.

Podczas spotkania dr Krzysztof Żuk wręczył wybitnym lubliniankom Medale 700-lecia Miasta. Otrzymały je m.in. prof. Natasza Ziółkowska-Kurczuk, Małgorzata Bielecka-Hołda, Grażyna Lutosławska, Katarzyna Michalak – wszystkie związane zawodowo i naukowo z UMCS.

Obchody jubileuszu wzbogaciły występy Lubelskiej Federacji Bardów, Łukasz Jemioły, a wieczorem, w Filharmonii Lubelskiej – koncert symfoniczny w ramach VI Międzynarodowego Festiwalu „Andrzej Nikodemowicz – czas i dźwięk”. Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus dyrygował Marcin Nałęcz-Niesiołowski, a graty solistki Patrycja Piekutowska (skrzypce) i Soo-Jung Ann (fortepian). Otwarto także dwie wystawy: fotograficzną „Kobieta w Obiektywie”, autorstwa Doroty Awioroko i malarską – „Kobieta i Sztuka”.

Podkreślić należy, że kobiety-naukowniczynie z UMCS były licznie reprezentowane podczas Forum Kobiet, a ich aktywność zawodowa i pasję, widoczne w przestrzeni publicznej, wielokrotnie były przypomniane w kontekście idei Lublina – miasta inspirującego kobiety.

Magdalena Pataj

For. Małgorzata Bielecka

• Stoją od lewej: J. Matyjasek, R. Penrose, R. Zdyb, B. Kiczek, P. Pasicz, poniżej: M. Rogatko i A. Wielgus

IV Konferencja Polskiego Towarzystwa Relatywistycznego

Powstałe przed kilkoma laty Polskie Towarzystwo Relatywistyczne konsoliduje polskich fizyków, astronomów, astrofizyków i matematyków zajmujących się szeroko pojętą teorią grawitacji (klasyczną i kwantową), astrofizyką relatywistyczną, zagadnieniami związanymi z falami grawitacyjnymi i ich detekcją oraz kwantową teorią pola w zakrzywionej czasoprzestrzeni.

Raz do roku organizowana jest konferencja, podczas której członkowie Towarzystwa i zaproszeni goście w wykładach plenarnych, sesjach i nieformalnych dyskusjach poruszają najbardziej aktualne problemy relatywistyki. W tym roku zaszczyt jej organizacji przypadł fizykom teoretykom z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (J. Matyjasek i M. Rogatko).

IV Konferencja Polskiego Towarzystwa Relatywistycznego odbyła się w dniach 24–28 września w Kazimierzu na Wiśłą. Uczestniczyło w niej ponad 80 fizyków i matematyków

relatywistów z Europy, Australii i obu Ameryk. Pośród zaproszonych gości znaleźli się: wybitny angielski fizyk i matematyk sir Roger Penrose, amerykański teoretyk Abhay Ashtekhar z Pennsylvania State University i Paul Tod z Uniwersytetu w Oxfordzie.

Konferencję otworzył przewodniczący Towarzystwa prof. Edward Malec z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Referaty plenarne poświęcone były aktualnym problemom kwantowej grawitacji, alternatywnym sformułowaniom teorii i zagadnieniom związanym z detekcją fal grawitacyjnych. Szczególnie żywe zainte-

resowanie wywołał – co zrozumiałe – ten ostatni temat. Przeglądowy referat wygłosił prof. Andrzej Królak z Instytutu Matematycznego PAN.

Prof. A. Królak kieruje zespołem Polgraw-Virgo, grupującym polskich fizyków zajmujących się teorią i detekcją fal grawitacyjnych. Grupa ta ściśle współpracuje z projektem LIGO. W trakcie trwania Konferencji została podana informacja o czwartej już rejestracji fali grawitacyjnej, wywołanej zderzeniem dwóch masywnych czarnych dziur. O tym, jak ekstremalne było to zdarzenie nikt nie świadczył: ponad miliard lat temu zde-

rzyły się dwie czarne dziury o masach przekraczających 25 mas Słońca. W ciągu ułamka sekundy została wypromieniowana energia równa 3 masom Słońca. Fala grawitacyjna przez ponad miliard lat przemierzała Wszechświat i 14 sierpnia tego roku wywołała niewielkie odkształcenia detektorów w Livingston (Louisiana), Hartford (Washington) i Pizie (Włochy). Drobiazgowa analiza zarejestrowanych sygnałów, która pozwoliła nakreślić powyższy scenariusz, pozwoliła również ograniczyć obszar nieba, z którego nadeszła fala grawitacyjna do 60 stopni kwadratowych. W odróżnieniu od poprzednich przypadków, tym razem fala została zarejestrowana zarówno przez detektory LIGO, jak i Virgo.

Podczas jedynej w programie konferencji wieczornej sesji Roger Penrose (zagraniczny członek naszego Towarzystwa) przedstawił w prawie godzinny wykład swój intrygujący model Wszechświata cyklicznego. Wieczorną sesję otworzył Dyrektor Instytutu Fizyki UMCS prof. Ryszard

• Od lewej: R. Penrose i J. Matyjasek

Zdyb, który powitał dostojnego gościa w imieniu społeczności naszego Uniwersytetu.

W ciągu tych kilku dni wygłoszonych zostało kilkadziesiąt 20-minutowych referatów, a nieformalna formuła spotkania sprzyjała dyskusjom, nawiązywaniu nowych kontaktów naukowych i konsolidacji polskiego i międzynarodowego środowiska relatywistów. Szczególnie cieszy duża liczba bardzo interesujących referatów wygłoszonych przez doktorantów i młodych pra-

cowników nauki. W programie znalazł się również koncert organowy. Gorąco zostały przyjęte wykonywane na najstarszych działających organach w Polsce utwory J.S. Bacha (*Tocatta* i *Fuga d-moll*), G.F. Haendla (*Largo* z opery *Kserkses* i *Alleluja* z oratorium *Mesjasz*) i tradycyjnie, choć niesłusznie, przypisywane T. Albinoniemu słynne *Adagio g-moll* na organy i smyczki.

Sukces naszej konferencji w dużej mierze zawdzięczamy tym, którzy czuwali nad jej różnymi aspektami technicznymi: odbywającej staż podoktorski w naszym Instytucie dr Anecie Wojnar, mgr Annie Wielgus i magistrantom relatywistom – Przemysławowi Pasiczowi i Bartłomiejowi Kiczko. Dużą pomoc okazali nam również koledzy z innych ośrodków. Następną, piątą już Konferencję Polskiego Towarzystwa Relatywistycznego zorganizują we wrześniu 2018 r. roku koledzy z Instytutu Fizyki Teoretycznej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Jerzy Matyjasek

Spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

18 września 2017 r. odbyło się spotkanie pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii z interesariuszami zewnętrznymi. Gości powitała Dyrektor Instytutu Pedagogiki UMCS dr hab. Anna Wojnarska. W spotkaniu wzięty również udział dr Agnieszka Bochniarz – Dziekan ds. jakości kształcenia oraz dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent – Pełnomocnik ds. współpracy z interesariuszami zewnętrznymi oraz koordynatorzy z poszczególnych Zakładów.

Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych usłyszeli podziękowania za dotychczasową współpracę, która realizowana jest w wielu placówkach: edukacyjnych, kultury, opiekuńczo-wychowawczych, terapeutycznych i leczniczych, wsparcia, pozarządowych, diagnostycznych, akademickich i innych. Jak podkreśliła Dziekan dr A. Bochniarz, ta

współpraca zaowocowała podniesieniem jakości kształcenia, a także wzorową oceną Wydziału w kategorii „współpraca” przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Spotkanie panelowe poświęcone zostało omówieniu informacji związanych z tworzeniem sieci współpracy poprzez zawieranie porozumień o współpracę i o partnerstwie, któ-

re umożliwiają ustalenie klarownych zasad organizowania, działania i finansowania wspólnych przedsięwzięć. Dr hab. A. Lewicka-Zelent poruszyła również kwestię aktywności studentów jako wolontariuszy w ramach współpracy z placówkami interesariuszy, a także zaangażowania koordynatorów z poszczególnych Zakładów w aktywizację obu środowisk.

Po spotkaniu panelowym interesariusze zewnętrzni udali się wraz z koordynatorami zakładowymi na spotkania w węższym gronie w poszczególnych Zakładach. Informacje o współpracy z otoczeniem zewnętrznym dostępne są na stronie Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Agata Świdzińska

• Rozpoczęcie konferencji

Fot. Robert Litwiński

Konferencja naukowa „Granice i pogranicza humanistyki”

Dnia 6 października 2017 r. Sala Obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS była miejscem niezwykle ważnego i potrzebnego wydarzenia, wpisującego się w obszar dyskusji dotyczących kondycji humanistyki w Polsce. Konferencja naukowa – bo o niej mowa – zatytułowana „Granice i pogranicza humanistyki” to efekt trwającej od 2015 r. współpracy naukowo-dydaktycznej Wydziału Humanistycznego UMCS i Instytutu Kultury Europejskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

możliwość łączenia metodologii humanistycznej z metodami wielu obszarów nauk społecznych, przyrodniczych, pedagogicznych, ale także technicznych i ścisłych. Również wykorzystanie metod humanistycznych może być bardzo pożyteczne i owocne w innych obszarach badawczych. Głównym celem konferencji było zatem przedstawienie procesów integrujących humanistykę z innymi dyscyplinami nauki, odnalezienie wspólnych z nimi tematów z wykorzystaniem specyficznych metod opisu, ale także dostrzeżenie opozycji metodologicznych pozwalających poszerzać perspektywy badawcze.

Symposium podzielone zostało na cztery panele. Pierwszy poprowadzili:

Gospodarzem spotkania był Dziekan Wydziału Humanistycznego dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw., a w Radzie Naukowo-Programowej zasiedli profesorowie: Arkadiusz Bagłajewski, Radosław Dobrowolski, Kazimierz Goebel, Marian Harasimiuk, Małgorzata Karwatowska, Robert Litwiński (przewodniczący), Alina Orłowska, Dorota Piekarczyk, Irmina Wawrzyczek i Marek Woźniak. Sympozjum odbyło się pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Lublin dr. Krzysztofa Żuka oraz Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego.

W tym spotkaniu naukowym udział wzięli badacze z Instytutu Kultury Europejskiej UAM w Poznaniu i Wydziału Humanistycznego UMCS, a także licznie zgromadzeni słuchacze. Co szczególnie cieszy, dyskusjom przysłuchiwali się najmłodszy adeptci nauki, czyli dok-

toranci i studenci i to nie tylko Wydziału Humanistycznego.

Przedmiotem rozważań było miejsce współczesnych badań humanistycznych w perspektywie interdyscyplinarnej. Zaprezentowane referaty pokazały, że granice i pogranicza humanistyki pozostają otwarte i dają

Fot. Robert Litwiński

Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski i Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. Arkadiusz Bałajewski. Podczas tej sesji prof. dr hab. Roman Wysocki zreferował tekst nieobecny na spotkaniu prof. dr hab. Oresta Krasivskiego, który dotyczył globalizacji kulturowej i formowania nowej kultury globalnej. Prof. dr hab. Jan Pomorski w swoim wystąpieniu postawił niezwykle istotne pytanie: co dziś znaczy być humanistą?, oraz przedstawił miejsce humanistyki w Akademii i sferze publicznej. Dr hab. Irmina Wawrzyczek, prof. nadzw. pokazała miejsce humanistyki w naukach o turystyce.

Moderatorami kolejnego panelu byli dr hab. Marek Sioma, prof. nadzw. i dr hab. Eliza Grzelak, prof. nadzw. Swoje ustalenia prezentowali: dr hab. Grażyna Gajewska, prof. nadzw., dr hab. Krzysztof Skupieński, prof. nadzw. oraz prof. dr hab. Andrzej Kokowski i dr hab. Piotr

Łuczkiwicz, prof. nadzw. Referaty dotyczyły tzw. „trzeciej kultury” w dobie posthumanizmu i transhumanizmu, nauk o dokumencie w e-archiwach (wspomniane zostały: humanistyka, nauki prawne, społeczne, a także nauki o informacji) i archeologii pojmowanej jako humanistyka bez granic.

Trzeciemu panelowi przewodniczyli dr hab. Alina Orłowska, prof. nadzw. oraz prof. dr hab. Tomasz Lisowski. Dr Emilia Twarowska-Antczak skupiła się na naukach o starożytności jako fundamencie dyscyplin nie tylko humanistycznych, dr hab. Maria Gołda-Sobczak pokazała relację między prawem a literaturą, a dr hab. Eliza Grzelak, prof. nadzw. odniosła się do problemu transdyscyplinarności i interdyscyplinarności badań z zakresu komunikologii.

W ostatniej części obrad, której moderatorami byli dr hab. Grażyna Gajewska, prof. nadzw. i prof.

dr hab. Jan Pomorski, prof. dr hab. Maria Juda mówiła o bibliologii historycznej, a prof. dr hab. Tomasz Lisowski zaprezentował referat pt. „Językoznawstwo jako dyscyplina humanistyczna i środowisko naturalnego a/i języka. Casus koreański”.

Wszystkie sekcje kończyły się długimi, interesującymi dyskusjami, które niejednokrotnie przenosiły się w kuluary. Uczestnicy mieli okazję porozmawiać nie tylko podczas obrad, ale również w trakcie przerw między panelami oraz na uroczystej kolacji, która odbyła się w Dworcu Kościuszków w Ogrodzie Botanicznym.

Sądzymy, że takie konferencje są bardzo potrzebne, bo humanistyka to nie tylko integralna część nauki, ale wręcz jej centrum. Najpełniej zaś humanistyka rozwija się w dialogu, stąd tak istotne było to październikowe spotkanie.

Ilona Gumowska
Izabela Puchala

Oferta w ramach projektu „Inkubator Innowacyjności”

W roku akademickim 2017/2018 w ramach projektu „Inkubator Innowacyjności” realizowanego przez Centrum Transferu Wiedzy

i Technologii UMCS zaplanowano:

1. Wybór co najmniej dwóch tematów o wysokim potencjale wdrożeniowym, kierowanych przez naukowców z UMCS, którzy otrzymają środki na sfinansowanie wydatków w ramach zaplanowanych prac przedwdrożeniowych, w tym na:

- zakup usług badawczych, analiz, raportów oraz ekspertyz; koszty przystosowania produktu do potrzeb nabywcy lub jego udoskonalenie; zakup materiałów i surowców;

- zakup drobnego sprzętu oraz wyposażenia laboratoryjnego; koszty wyceny wyników badań i przygotowanie strategii komercjalizacji; wynagrodzenia dla członków zespołu.

Dostępna pula środków to 150 000,00 zł. W listopadzie 2017 r. przeprowadzony zostanie nabór wniosków.

2. Dofinansowanie ochrony własności intelektualnej dla rozwiązań możliwych do opatentowania.

3. Promocję oraz prezentację na wystawach i targach wynalazczości typu *science to bussines* tematów mających wysoki potencjał komercjalizacyjny. W ramach budżetu projektu istnieje możliwość finansowania m.in.: opłaty targowej/wystawowej; transportu oraz zakwaterowania w miejscu organizacji imprezy targowej; przygotowania materiałów informacyjnych.

Zgodnie z założeniami konkursowymi programu „Inkubator Innowacyjności” dofinansowane mogą zostać wyłącznie wyniki badań wpisujące się w zakres Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, co do których prawa własności intelektualnej należą do uczelni w całości lub części, o ile uczelnia uprawniona jest do ich komercjalizacji w drodze umowy z pozostałymi współuprawnionymi.

Decyzję o udzieleniu i zakresie wsparcia w ramach projektu podejmuje Rada Inwestycyjna, w skład której wchodzi głównie przedstawiciele środowisk biznesowych oraz funduszy inwestycyjnych.

Szczegółowe informacje o projekcie są dostępne na stronie www.biznes.umcs.pl. Kontakt: Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS, Rektorat, XII piętro, pokoje 1213 i 1209.

Agnieszka Flaga

Archiwum Instytutu Fizyki UMCS

XXIV Nuclear Physics Workshop

Już po raz 24. w Kazimierzu Dolnym fizycy jądrowi spotkali się na corocznej konferencji naukowej „Nuclear Physics Workshop”, organizowanej przez Katedrę Fizyki Teoretycznej UMCS. W tym roku współorganizatorem Warsztatów było również Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów Uniwersytetu Warszawskiego. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył dr hab. Michał Warda, prof.

UMCS wraz z dr. Julianem Srebrnym z ŚLCJ.

Tradycyjnie prezentowane były najnowsze wyniki badań z zakresu struktury oraz reakcji jądrowych. Poruszano także problemy związane z dalszym kierunkiem rozwoju modeli teoretycznych. Wiodącym tematem tegorocznego spotkania było „Spontaniczne łamanie symetrii w fizyce jądrowej”, a to w związku z 20. rocznicą rozpoczęcia badań

nad zjawiskiem łamania symetrii chiralnej w jądrach, zapoczątkowanych artykułem J. Menga i S. Frauendorfa. Obaj autorzy byli wykładowcami na naszej konferencji. Oprócz nich w tegorocznej edycji wzięło udział 50 naukowców, w tym ponad połowa z zagranicy: z Chin, RPA, Stanów Zjednoczonych, Kanady oraz wielu krajów europejskich.

W trakcie Warsztatów poruszano również inne problemy fizyki jądrowej, w szczególności te dotyczące wiodących gałęzi rozwoju modeli teoretycznych. Zaprezentowano także najnowsze wyniki dotyczące stabilności jąder atomowych.

Materiały pokonferencyjne zostaną wydane w przyszłym roku w specjalnym numerze „Acta Physica Polonica B – Proceedings Supplement”. Za rok czeka nas jubileusz ćwierćwiecza konferencji. Okazja ta sprzyjać będzie zarówno podsumowaniom, jak i prezentacji nowych, ciekawych wyników podczas kolejnych pasjonujących wykładów.

Michał Warda

Szepty Wszechświata – fale grawitacyjne

Po blisko stu latach od ogłoszenia teorii grawitacji Einsteina udało się eksperymentalnie potwierdzić istnienie fal grawitacyjnych przewidywanych przez teorię. W 2015 r. po raz pierwszy zarejestrowano sygnał pochodzący od

zderzających się czarnych dziur. Dwa interferometry laserowe stanowiące podstawowy aparat pomiarowy w detekcji fal grawitacyjnych zarejestrowały sygnał pochodzący od zderzających się czarnych dziur odległych od nas o ponad miliard lat świetlnych. Energia odpowiadająca około trzem masom Słońca została wypromieniowana w postaci zaburzenia całej czasoprzestrzeni rozchodzącego się z prędkością światła. Pierwsza i późniejsze detekcje fal grawitacyjnych były także bezpośrednim dowodem na istnienie

Fot. Barbara Prohl

czarnych dziur. Ostatnio potwierdzono także powstawanie fali grawitacyjnej przy zderzeniu dwu gwiazd neutronowych, których wynikiem był krótkoczasowy błysk promieniowania gamma oraz synteza ciężkich pierwiastków typu złoto, uran i inne.

Wykrycie i zarejestrowanie na Ziemi fal grawitacyjnych to jedno z największych odkryć tego stulecia. Trzej amerykańscy fizycy – Rainer Weiss oraz Kip Thorne i Barry Barish otrzymali za to tegoroczną Nagrodę Nobla z fizyki.

Czy to odkrycie, nagrodzone tegorocznym Noblem z fizyki, otworzy nowy rozdział w badaniach Wszechświata? Czy będziemy świadkami narodzin astronomii fal grawitacyjnych? Czy nobliści dali początek nowej dziedzinie badań, którą można nazwać sejsmologią kosmiczną?

W dniu 12 października 2017 r. w auli Instytutu Fizyki UMCS, podczas wykładu otwartego, zagadnienie fal grawitacyjnych objaśniał prof. dr hab. Marek Rogatko z Zakładu Astrofizyki i Teorii Grawitacji UMCS.

Na wykładzie przedstawione zostały zagadnienia związane z fizyczną istotą fal grawitacyjnych, ich detekcją oraz przyszłymi zastosowaniami w badaniach kosmosu.

Marek Rogatko

• Uczestnicy konferencji ze strony polskiej przed budynkiem Politechniki Lwowskiej

Fot. Michał Caban

Konferencja naukowa nt. marketingu w procesie internacjonalizacji rynku

W dniach 10–12 września 2017 r. we Lwowie odbyła się III Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Marketing w procesie internacjonalizacji rynku. Perspektywa organizacji i konsumenta”, zorganizowana przez Katedrę Marketingu Wydziału Ekonomicznego UMCS oraz Katedrę Marketingu i Logistyki Uniwersytetu Narodowego „Politechnika Lwowska” we Lwowie. Celem spotkania było zaprezentowanie najnowszych badań, wymiana poglądów i opinii na temat trendów w marketingu i zachowaniach rynkowych organizacji

oraz konsumentów w warunkach internacjonalizacji rynku, rozważanych głównie w aspektach: strategii marketingowych przedsiębiorstw wobec wyzwań gospodarki globalnej, wirtualizacji marketingu i zachowań konsumentów na rynku, trendów konsumenckich, procesów logistycznych na rynkach międzynarodowych oraz społecznej odpowiedzialności biznesu i jej wpływie na kreowanie wizerunku współczesnej organizacji.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele polskiego i ukraińskiego środowiska akademickiego z takich miast jak: Białystok, Chmielnicki, Gdańsk, Ka-

towice, Koszalin, Lublin, Lwów, Olsztyn, Poznań, Równe, Rzeszów, Toruń, Warszawa, Wrocław (łącznie ok. 60 osób), którzy podczas sesji tematycznych zaprezentowali autorskie wyniki badań.

Sesje plenarne zostały podzielone na pięć bloków tematycznych: aktualne koncepcje i trendy w marketingu – perspektywa organizacji, wykorzystanie marketingowych narzędzi przez organizacje działające w międzynarodowym otoczeniu, wirtualizacja marketingu i jej wpływ na zachowania konsumentów na rynku, społeczne uwarunkowania zachowań konsumentów na rynku oraz procesy logistyczne i marketing terytorialny w kontekście internacjonalizacji rynków.

Efektom konferencji jest zbiór artykułów opublikowanych w specjalnym wydaniu „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio H. Oeconomia” 2017, vol. 51 no 2 (11 pkt.), w wydawnictwie naukowym UMCS oraz w „Logistycy” („Логістика”) – czasopiśmie naukowym Uniwersytetu Narodowego „Politechnika Lwowska” (4 pkt.).

Czwarta edycja międzynarodowej konferencji naukowej poświęconej aspektom marketingu w procesie internacjonalizacji rynku odbędzie się w 2019 r. w Lublinie.

*Inga Kaszycka
Katedra Marketingu*

Fot. Robert Furtek

W dniu 19 września 2017 r. w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS pojawiła się ekipa brytyjskiej stacji telewizyjnej BBC. Dziennikarze interesowali się kształceniem językowym cudzoziemców i ofertą naszej placówki. Filmowali fragmenty zajęć prowadzonych na intensywnym kursie języka polskiego dla cudzoziemców przyjętych na pierwszy rok studiów w UMCS i przeprowadzili kilka wywiadów z anglojęzycznymi słuchaczami tego kursu. Brytyjscy dziennikarze łatwo nawiązali kontakt z młodzieżą, która chętnie rozmawiała o powodach wyboru studiów w Polsce i na UMCS.

Anna Dunin-Dudkowska

Wizyta BBC w CJKP UMCS

Fot. Włodzisław Kosko

„Rural History 2017”

W dniach 11–14 września 2017 r. dr Eleonora Kirwiel i dr Ewelina Podgajna z Zakładu Myśli Politycznej oraz dr Joanna Tyczyńska-Sanecka z Zakładu Teorii Polityki i Metodologii Politologii uczestniczyły w międzynarodowej konferencji naukowej „Rural History 2017” w Leuven w Belgii, zorganizowanej przez Interfaculty Centre for Agrarian History, University of Leuven (ICAG) oraz Comparative Rural History Network Ghent University and the University of Leuven, Belgium (CORN).

Konferencja „Rural History 2017” miała na celu promowanie wymiany ostatnich wyników badań i wspieranie współpracy pomiędzy uczonymi. Organizatorzy spotkania byli otwarci na propozycje tematów obejmujących różne okresy historyczne i regiony.

Historia obszarów wiejskich to wieloaspektowe pole badawcze. Wiejskość jest w rzeczywistości kategorią analityczną, na rozdrożu historii gospodarczej, społecznej, politycznej i kulturowej, antropologicznej i środowiskowej. Historia obszarów wiejskich wykazuje wiele podobieństw do obecnych problemów nurtujących społeczeństwa.

Uczestnicy przedstawiali najnowsze i najbardziej obiecujące badania, oparte o nieznaną dotąd materiał źródłowy lub dostępny tylko w pub-

likacjach krajowych, przedstawiano nowe koncepcje i metody, które odkrywają powiązania między historią obszarów wiejskich a różnymi dziedzinami badawczymi za pomocą podejścia porównawczego, wielodyscyplinarnego lub interdyscyplinarnego.

Konferencję otworzył wiceprezenter prof. Bart Raymyekers. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Olivier De Schutter (UCLouvain) – były specjalny sprawozdawca ONZ ds. prawa do pożywienia (Right to Food) – *Memories of Hunger and its Many Framings*. Zgłoszono 66 paneli tematycznych i kilkaset referatów.

Pracownicy Wydziału Politologii UMCS uczestniczyli w panelu pt. „Social problems and threats in the rural areas in Europe”, w którym wzięło udział 12 prelegentów z Polski, Chorwacji, Węgier i Rumunii. Dr Ewelina Podgajna wygłosiła referat „Selected social problems of rural areas in political thought of Vincent Witos”; dr Eleonora Kirwiel – referat „Socio-economic backwardness of rural areas North-Western Borderland in the Second Polish Republic”; dr Joanna Sanecka-Tyczyńska – referat „Polish Peasants’ Party towards contemporary problems of agriculture and rural areas in Poland: selected issues”.

Udział w tej prestiżowej i unikatowej konferencji badaczy historii obszarów wiejskich wpłynę na umiędzynarodowienie badań naukowych oraz przyczyni się do realizacji strategii rozwoju UMCS w zakresie umiędzynarodowienia instytucji.

Dr Ewelina Podgajna, dr Eleonora Kirwiel i dr Joanna Sanecka-Tyczyńska od 2015 r. są członkami European Rural History Organization (EURHO), której celem jest promowanie badania historii obszarów wiejskich w Europie i poza nią. Członkowie organizacji zajmują się badaniem i popularyzacją historii wsi, ruchów i partii ludowych i chłopskich. 11 września 2017 r. odbyło się walne zgromadzenie członków organizacji w celu wyboru nowych władz na lata 2017–2019. W głosowaniu członkowie EURHO zdecydowali, że przewodniczącym został Leen Van Molle (University of Leuven, Belgium), wiceprzewodniczącymi zostali: Gérard Béaur (L’École des Hautes Études en Sciences Sociales, Paris, France) oraz Patrick Svensson (Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden). Sekretarzem został Ernst Langthaler (University of Linz, Austria & Institute of Rural History, St. Pölten, Austria).

*Ewelina Podgajna
Zakład Myśli Politycznej*

Wizyta studyjna na Uniwersytecie w Oslo

Archiwum autorki

• Od lewej: PhD Alexandra Sawicka (HiOA, Faculty of Education and International Studies), PhD Charity Byarugaba (Faculty of Teacher Education and International Studies), dr hab. Teresa Parczewska

W dniach 12–16 września 2017 r. dr hab. Teresa Parczewska (Zakład Dydaktyki Instytutu Pedagogiki) uczest-

niczyła w wizycie studyjnej na Uniwersytecie w Oslo w ramach projektu Polsko-Norweska Współpraca Badawcza. Miała ona na celu zintensyfikowanie współpracy polsko-norweskiej w zakresie prowadzenia badań naukowych w obszarze edukacji i rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Program wizyty umożliwił: spotkania z pracownikami naukowymi, liderami zespołów badawczych oraz studentami pedagogiki; poznanie tematyki badawczej podejmowanej na Wydziale Pedagogiki HiOA w Oslo; uczestnictwo w wykładach, ćwiczeniach i zajęciach terenowych, prowa-

dzonych w ramach międzynarodowego kursu „Childhood in a Nordic Perspective”; poznanie aktualnie prowadzonych programów kształcenia nauczycieli, w tym międzynarodowych projektów praktyk pedagogicznych; obserwację zajęć w placówkach przedszkolnych i szkolnych realizujących program edukacji leśnej; poznanie innowacyjnych rozwiązań przestrzennych, na zewnątrz i wewnątrz Uczelni.

W trakcie wizyty zostały nabyte nowe doświadczenia, które mogą zaowocować dalszymi przedsięwzięciami w kolejnych okresach aplikowania o fundusze zewnętrzne.

Teresa Parczewska

„Słowo – Historia, słowa – historie”

W dniach 28–30 maja 2017 r. w Białce na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim odbyła się interdyscyplinarna ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Słowo – Historia, słowa – historie”, zorganizowana przez prof. dr hab. Małgorzatę Karwatowską (UMCS), prof. dr hab. Roberta Litwińskiego (UMCS) i dr. hab. Adama Siwca (UMCS) jako pierwsze z cyklu „Poleskie Spotkanie Humanistyczne”.

Fot.: Archiwum autorów

Organizatorzy zaproponowali m.in. następujące zagadnienia: historia a słowo, słowo a historia, słowo w polityce i polityka słowa, historia alternatywna, historia znaczeń słów, historia w „skrzydlatych słowach”, odniesienie i sprawczość – dwa aspekty słowa, słowo wobec prawdy – od Platona do dzisiaj, przyszłość i przeszłość języka (polskiego), opowiadanie historii w dyskursie literackim, genealogia tekstów o historii.

W konferencji udział wzięło ponad 40 badaczy z różnych ośrodków. Sympozjum rozpoczęło się panelem, którego moderatorami byli prof. dr hab. Alina Orłowska (UMCS) i prof. dr hab. Jacek Warchala (UŚ). Podczas tej sesji prof. dr hab. Bogdan Walczak (AJP w Gorzowie Wielkopolskim) omówił rolę języka w kształtowaniu tożsamości narodowej, a prof. dr hab. Ryszard Tokarski (UMCS) pokazał związki języka z kulturą. Prof. dr hab. Przemysław Łozowski (UTH w Radomiu) zasygnalizował cztery układy relacji między zmianami językowymi i historycznymi na przykładach rozwoju znaczeń leksykalnych wybranych słów angielskich. Prof. dr hab. Mariusz Rutkowski (UWM) mówił o dyskursywnych kreacjach światów w nazwach własnych, pochodzących ze współczesnego dyskursu publicznego (np. Smoleńsk).

Następnie obrady podzielone zostały na dwie sekcje. Referaty w pierwszej części dotyczyły m.in. konceptu *historia vitae magistra*, interpretacji historii we współczesnej

polszczyźnie, wpływie słów na historię (m.in. w przypadku omawianego przez prof. dr hab. Marka Siomę z UMCS konfliktu wawelskiego z 1937 r.). Autorzy poddawali analizie zbiory archiwalne Ringelbluma czy akta IPN. Wystąpienia dotyczyły również biografii. Prof. dr hab. Robert Litwiński (UMCS) wygłosił referat pt. „Wychwalajmy mężów naszych i ojców naszych...» – między hagiografią a biografią”, a prof. dr hab. Lidia Michalska-Bracha omówiła syberyjskie biografie Polek XIX w.

W drugim panelu uczestnicy dyskutowali m.in. o głównych strategiach komunikacyjnych we współczesnym dyskursie publicznym, pojawiających się w prasie słowach, będących składnikami publicystycznego interpretowania najnowszej historii bądź mówienia o tych wydarzeniach oraz o filmie dokumentalnym.

Dzień drugi rozpoczął się od obrad plenarnych poprowadzonych przez prof. dr hab. Marię Judę (UMCS) i prof. dr hab. Ryszarda Tokarskiego (UMCS). Interesujące okazało się zestawienie wyników badań używanego obecnie i 30 lat temu języka przedszkolaków, które autorka analiz – prof. dr hab. Halina Zgótkowa (UAM) – nazwała *mikrohistorią polskiego słownictwa*. Prof. dr hab. Tadeusz Zgółka (UAM) podjął próbę odpowiedzi na pytanie: „Czy te słowa mogą kłamać?”, dr hab. Jan Pleszczyński (UMCS) przedstawił postprawdę jako problem epistemologiczny i komunikacyjny, dr Jakub Nowak (UMCS) mówił o gośto-

Fot.: Archiwum autorów

wiu, post-prawdzie i kulturowej logice (nowych) mediów. Prof. dr hab. n. farm. Anna Bogucka-Kocka (UM w Lublinie) pokazała rolę słowa w historii rozwoju farmacji i medycyny.

Kolejne obrady podzielone zostały na dwie sekcje. W pierwszej prelekcji rozmawiali o definicjach i redefinicjach, zasadach konstruowania słowników socjolektalnych w I poł. XIX w., słowach „szteandarowych” w subkulturze hiphopowej i słownictwie funeralnym. W drugim panelu zaprezentowane zostały m.in. rozważania nt. literatury jako „medium pamięci” w przestrzeni edukacyjnej oraz udziału Polek w przedwojennych działaniach językoznawstwa. Prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska (UMCS) przedstawiła historię rzeczownika „przyzwoitość”.

Wszystkie części kończyły się dyskusjami. Obok obrad istotną rolę spełniły również uroczysta kolacja oraz turniej gry w kręgle, które przyczyniły do wytworzenia miłej atmosfery i integracji uczestników.

Izabela Puchala

ZTL UMCS na Syberii

Już po raz drugi Zespołowi Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego udało się odwiedzić tereny dalekiej Syberii, a przede wszystkim spotkać się z Polonią i potomkami Polaków tam zamieszkującymi. Wyjazd odbył się w dniach 18–29 września r. pod kierownictwem Lecha Leszczyńskiego – Dyrektora, Kierownika Artystycznego i Choreografa Zespołu, na zaproszenie Krzysztofa Świderka – Konsula Generalnego RP w Irkucku oraz był współfinansowany ze środków otrzymanych od Senatu RP.

• ZTL UMCS w oprawie muzycznej mszy św. w parafii pw. św. Józefa w Irkucku

Po spokojnej, aczkolwiek bardzo długiej podróży Zespół Tańca Ludowego UMCS szczęśliwie wylądował na terenie umownej stolicy syberyjskiej – w Irkucku. Na początku członków ZTL uderzyło bardzo rześkie, ostre powietrze, które towarzyszyło nam już do końca pobytu wraz z małymi przymrozkami i pierwszym opadem śniegu, które w żaden sposób nie przeszkodziły realizować zamierzonych planów koncertowych.

Na terenie obwodu irkuckiego Zespół wystąpił m.in. przed notablami państwowymi (reprezentantem Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Ministerstwa Kultury w Rosji, Gubernatorem Obwodu Irkuckiego, przedstawicielami dyplomatycznymi Mongolii, Chin i Kazachstanu), społecznością rosyjską oraz organizacjami polonijnymi działającymi na Syberii. Koncerty odbyły się z okazji 80-lecia powstania obwodu ir-

kuckiego w najważniejszych miejscach Irkucka, m.in. w College'u Muzycznym im. F. Chopina, Uniwersytecie Państwowym, Filharmonii, Teatrze Muzycznym, Domu Rogala – Galeria Wystawieniicza, a także w okolicznych miejscowościach, tj. Usolu Syberyjskim, Talcach czy Listwiance. Występy Zespołu wszędzie wzbudzały ogromne emocje i owacje wśród przybyłej publiczności, wśród Polonii – wspomnienia, a dla młodych potomków w trzecim, czwartym pokoleniu Polaków przybyłych na Syberię były okazją do pierwszego zetknięcia z tradycją, kulturą i muzyką polską na żywo.

Bolesnym przeżyciem dla wszystkich członków ZTL był niewątpliwie wyjazd do wsi Piwowaricha i oddanie hołdu wraz ze złożeniem kwiatów przed symboliczną ścianą przy tzw. rowach śmierci, które są miejscem masowych mordów dokonanych

w latach 1937–1938 przez NKWD na miejscowej ludności rosyjskiej, żydowskiej, chińskiej, mongolskiej, kazachskiej, czeskiej, słowackiej, ukraińskiej, białoruskiej, litewskiej, łotewskiej, estońskiej i niestety również polskiej.

Miłym akcentem dla Zespołu były spotkania z Polakami pracującymi i działającymi na terenie całej Syberii. W bogatym programie artystycznym ZTL znalazło się wsparcie akcji promocyjnej i rozpoczęcie pierwszego w historii obwodu irkuckiego forum ekonomicznego „Misja Gospodarcza Polska – Obwód Irkucki”. Misję tę uświetnił swoją obecnością Ambasador RP w Moskwie prof. dr hab. Włodzisław Marciniak z małżonką, którzy po wysłuchaniu sekwencji pieśni patriotycznych i innych piosenek ludowych polskich wykonanych przez Zespół Tańca Ludowego UMCS obwieścili przy wszystkich polskich i rosyjskich

Fot. Dominika Lesiuk

• Wizyta w Klasztorze Karmelitanek Bosych w Usolu Syberyjskim

Fot. Dominika Lesiuk

• Oddanie hołdu przez członków ZTL UMCS pomordowanym Polakom w Piwowariszce

uczestnikach ww. Misji Gospodarczej, że zasługujemy na miano „prawdziwego i jedynego ambasadora Rzeczypospolitej, natomiast korpusy dyplomatyczne RP w Rosji są skromnymi administratorami państwowymi”. Te piękne słowa wypowiedziane przez Ambasadora RP w Moskwie udowodniły i potwierdziły, że Polska ma wspaniałą historię i kulturę, którą należy chronić i upowszechniać.

Oprócz spotkania z korpusem dyplomatycznym RP w Rosji, cenionymi ekonomistami polskimi i rosyjskimi, mieliśmy zaszczyt uświetnić oprawę muzyczną uroczystej mszy świętej w katedrze pw. św. Józefa w Irkucku, celebrowaną przez Ordynariusza Die-

cezji Irkuckiej bp. Cyryla Klimowicza, a także zaprezentować się po raz pierwszy w historii w zamkniętym Klasztorze Karmelitanek Bosych w Usolu Syberyjskim, gdzie przebywa wiele Polek.

Po wykonaniu 17 koncertów przez członków Zespołu, świadków wielkiego zachwytu, niekiedy też przedstawicieli Polonii i Polaków zamieszkujących tereny Syberii, potwierdziły się słowa Ambasadora RP w Moskwie, że warto popularyzować kulturą polską i ocalić ją od zapomnienia, a właśnie działalność ZTL UMCS jest jedną z wielu form ochrony polskiego dziedzictwa narodowego, co naszym studentom UMCS na Syberii udało się bardzo skutecznie.

Dominika Lesiuk

• Ambasador RP w Moskwie wraz z Dyrektorem ZTL UMCS

• Spotkanie członków Zespołu i Konsula Krzysztofa Świderka z prawniczką powstańcą styczniowego – Panią Rozalią

ZTL UMCS w słonecznej Italii

• Zespół podczas parady otwarcia MFF w Castiglione del Lago

a także były kontynuowane w różnych częściach Trasimeno, Umbrii i innych regionów środkowej Italii, m.in. Paciano, Campello sul Clitanno. Festiwal stał się ogromnie popularny we Włoszech i za granicą ze względu na oryginalność i jakość pokazów i jest jednym z najważniejszych włoskich wydarzeń kulturalnych.

Podczas tegorocznej edycji Festiwalu zaprezentowały się oprócz polskiego zespołu grupy folklorystyczne z Meksyku, Białorusi i Włoch. Tancerze ZTL UMCS wystąpili z tradycyjnymi tańcami narodowymi (polonez *Pożegnanie Ojczyzny* M.K. Ogińskiego, mazur z opery *Straszny Dwór* St. Moniuszki, krakowiak z lajkonikiem) oraz

regionalnymi (suita tańców lubelskich, podlaskich czy łowickich) oraz przygotowanymi specjalnie na ten festiwal piosenkami włoskimi pt. *Santa Lucia*, *Marina* oraz *Va Pensiero* z opery *Nabucco* G.Verdiego, które zostały entuzjastycznie przyjęte przez społeczność włoską, a także przez turystów odwiedzających środkową Italię.

Dominika Lesiuk

P.S. Serdecznie zapraszamy na koncert kołęd i pastorałek w wykonaniu Zespołu Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego w Lublinie, który odbędzie 18 grudnia 2017 r. o godz. 18.00 w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”.

W dniach 8–18 sierpnia 2017 r. Zespół Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego pod kierownictwem Lecha Leszczyńskiego wziął udział w jubileuszowym 40. Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Castiglione del Lago w regionie Umbria, we Włoszech. Wyjazd Zespołu mógł odbyć się dzięki współfinansowaniu ze środków Województwa Lubelskiego.

Występy odbywały się w malowniczej scenerii średniowiecznej twierdzy,

• ZTL UMCS wraz z innymi uczestnikami Festiwalu

Hieronimki 2017

– czwarte Święto Tłumaczy

Fot. Bartosz Profil

(...) przeświadczyć się o tym należy, jako tłumaczenie, lubo się zdaje mniej ważną być rzeczą, w istocie jednak jest kunsztem i szacownym, i wielce trudnym, a zatem nie jest pospolitych umysłów pracą (...)
Ignacy Krasicki, „O tłumaczeniu ksiąg”

Hieronimki to cykliczne wydarzenie, które na stałe zagościło w kalendarzu imprez edukacyjnych organizowanych przez Zakład Lingwistyki Stosowanej UMCS.

Jego głównym celem jest popularyzacja języków obcych i zawodu tłumacza wśród młodzieży szkolnej, wspieranie rozwoju językowego uczniów, a także kształtowanie wrażliwości odbiorcy na słowo mówione i pisane. To także okazja do promocji mającego już 17 lat Zakładu, z powodzeniem kształcącego tłumaczy na naszym Uniwersytecie.

W tym roku Święto Tłumaczy odbyło się 29 września w Dużej Auli Wydziału Humanistycznego. Staje się to już dobrą tradycją, że w wydarzeniu uczestniczą setki uczniów szkół partnerskich. Komitet Organizacyjny Hieronimek w składzie: mgr Maria Bąk, dr Monika Janicka i dr Agnieszka Potyrańska przyjął zgłoszenia od ponad 500 uczniów z 14 szkół: I LO im. S. Staszica w Lublinie, XXIII LO im. Nauczycieli Tajne-

go Nauczania w Lublinie, II LO im. K.K. Baczyńskiego w Świdniku, I LO im. W. Jagiełły w Krasnymstawie, Zespołu Szkół nr 2 w Hrubieszowie, Zespołu Szkół nr 1 im. W. Grabskiego w Lublinie, IV LO im. S. Staszica w Białej Podlaskiej, ZSO nr 2 w Lublinie (XVIII LO i SP nr 11), SP nr 19 w Lublinie, Zespołu Szkół

Fot. Bartosz Profil

nr 1 w Kraśniku, Gimnazjum nr 7 w Lublinie, Szkoły Podstawowej nr 3 w Świdniku (Gimnazjum nr 1), IV LO im. S. Sempołowskiej w Lublinie i Szkoły Podstawowej nr 18 w Lublinie. Niezwykle ciekawe warsztaty, prezentacje i wykłady prowadzone przez pracowników Zakładu Lingwistyki Stosowanej oraz studentów cieszą się coraz większą popularnością wśród uczniów.

Otwarcia Hieronimek dokonała mgr Maria Bąk, która przypomniała zebranim ideę tego wydarzenia, a także przedstawiła w skrócie sylwetkę patrona tłumaczy – św. Hieronima. Następnie odbyły się dwa interesujące wykłady. Joanna Szelaąg, była asystentka europośta Mirosława Piotrowskiego mówiła o roli języków obcych w kontaktach samorządowych oraz o wyzwaniach, jakie stoją przed tłumaczem podczas oficjalnych spotkań. Dr Krzysztof Kotuła wygłosił wykład pt. „Czy komputery zastąpią kiedyś człowieka? O tłumaczeniu maszynowym słów kilka”. Czas spędzony w murach UMCS umilił naszym gościom minirecital w wykonaniu studentki lingwistyki stosowanej i jazzu – Karoliny Kosior.

Nie zabrakło również nauki w ruchu, którą zapewniła licealistom mgr Beata Petkiewicz. Wycieczka po Lublinie pt. „Śladami lubelskich tłumaczy od Biernata z Lublina poczynając” miała na celu przybliżenie sylwetek lubelskich pisarzy i poetów, którzy byli także wybitnymi tłumaczami różnych języków: angielskiego, francuskiego, rosyjskiego, ukraińskiego, a nawet szwedzkiego! Była to niezwykle wędrowka przez wieki i epo-

ki, którą zakończyła opowieść o pochodzącej z Lublina i honorowej jego obywatelce, niedawno zmarłej wybitnej poetce – Julii Hartwig.

Praca tłumacza to nie tylko żmudne wertowanie słowników czy przekopywanie się przez otchłanie Internetu w poszukiwaniu odpowiedniego ekwiwalentu danego słowa. To także długie godziny spędzone w kabinach na tłumaczeniach ustnych. Specyfikę tego typu pracy przybliżyła uczniom wycieczka do kabin w naszych laboratoriach do ćwiczeń tłumaczeń symultanicznych w DS „Kronos” oraz w Chatce Żaka. Pomoc w odkrywaniu przeznaczenia każdego elementu w kabinie okazali gościom pracownicy Zakładu Lingwistyki Stosowanej: dr Agata Kozielska, Aleksy Kucy, Joanna Pędzisz oraz mgr mgr Konrad Szulga i Paweł Kozłowski.

Uczniowie mieli ponadto okazję do zapoznania się ze wszystkimi językami nauczonymi na lingwisty-

ce stosowanej. Warsztaty z języka francuskiego pt. „Gestes écologiques quotidiens – naturalnie francuski” prowadziły Marta Deryło i Barbara Kęsik-Kowalik, a „Gry i zabawy po rosyjsku” zaprezentowała dr Zoja Kuca ze studentami. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się ćwiczenia memoryzacyjne ukazujące rolę pamięci w pracy tłumacza, które prowadziły dr Ilona Kubejko i dr Iwona Machowicz. Zaś Koło Naukowe Studentów Portugalistyki przygotowało warsztaty pt. „Guia de conversação, czyli portugalskie rozmówki”. Dr Mar-

Fot. Bartosz Pol

cin Mizak przeprowadził warsztaty z języka angielskiego pt. „On the importance of homonymy in translation. O znaczeniu homonimii w pracy tłumacza”. Nie zabrakło również warsztatów z języka hiszpańskiego dla początkujących i nie tylko, które poprowadziła mgr Magdalena Okła. Dr Monika Janicka wraz ze studentami przygotowała stację uczenia się języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego. Było także mnóstwo gier i zabaw dopasowanych do kompetencji językowych naszych gości. Podczas wszystkich warsztatów i prezentacji nasi goście zdobywali wartościowe nagrody rzeczowe.

Wszystkim osobom zaangażowanym w organizację oraz uczestnikom Hieronimek serdecznie dziękujemy. Mamy nadzieję na równie dobrą, a nawet jeszcze lepszą frekwencję w przyszłym roku!

Agnieszka Potyrańska

Wizyta niemieckich studentów

W dniach 11–16 września 2017 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej miała miejsce wizyta studyjna studentów z Leibniz Universität Hannover (Niemcy). Inicjatorami i organizatorami ze strony polskiej byli dr hab. Ewa Skowronek, prof. nadzw. UMCS oraz dr Andrzej Tucki z Zakładu Geografii Regionalnej i Turyzmu.

Przyjazd został zorganizowany w ramach ćwiczeń terenowych studentów II roku I stopnia kierunku geografia (specjalność geografia kultury). Opiekunami młodzieży byli prof. Kim Schumacher oraz mgr Korinna Klasing. Część terenowa wizyty, z opiekunem z ramienia UMCS – dr. Andrzejem Tuckim, miała miejsce na Rostoczu. Jej

tematyka obejmowała zróżnicowanie krajobrazów kulturowych w strefie pogranicza UE. Na przykładzie wybranych miejscowości Rostocza zaprezentowano zagadnienia: wielokulturowej historii, ewolucji krajobrazu kulturowego, społeczno-ekonomicznych uwarunkowań rozwoju krajobrazów wiejskich, tradycji oraz elementów systemu ochrony przyrody w regionie.

W ostatnich dniach pobytu w Polsce goście odwiedzili Lublin. W dniu 15 września 2017 r. przebywali na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, gdzie odbyło się spotkanie z Prodziekanem ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej dr hab. Ireną Pidek, prof. nadzw. Prof. K. Schumacher podkreślał, że brakuje mu szerszego kontaktu z lubelskim środowiskiem akademickim i deklarował chęć ponownego przyjazdu na Wydział w celu wygłoszenia wykładów. Jednocześnie pracownicy Zakładu Geografii Regionalnej i Turyzmu nawiązali współpracę naukową i zaprezentowali możliwości Uczelni w zakresie organizacji międzynarodowej konferencji naukowej PECSRL w 2020 r. Pozostały czas goście spędzili, poznając miasto z przewodnikiem. Pokłosiem wizyty jest podpisana umowa Erasmus+ pomiędzy uczelniami.

*Andrzej Tucki
Ewa Skowronek*

Fot. Andrzej Tucki

• Grupa studentów z Hanoweru z opiekunami z Niemiec i Polski

Początek roku akademickiego w Samorządzie Studentów

Dla studentów naszej Uczelni nowy rok akademicki oznacza kolejne wyzwania. Dotyczą one także Samorządu Studentów UMCS, który dba o dobro społeczności uniwersyteckiej, wspiera działania młodych ludzi i pomaga w integracji studenckiej braci.

„Adapciak”

W dniach 22–27 września 2017 r. Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów wraz z Samorządami Wydziałowymi zorganizował obóz adaptacyjno-integracyjny w Zakopanem dla studentów roku „0”. Podczas „Adapciaka” przyszli studenci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej mieli okazję wdrożenia się w zasady funkcjonowania Uczelni i poszczególnych Wydziałów. Górskie wędrówki były znakomitą okazją do integracji uczestników wyjazdu.

.....

Nowe siły w Samorządzie

Zgodnie z tradycją wraz z rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego został ogłoszony nabór do Samorządu Studentów UMCS. Spotkanie rekrutacyjne odbyło się 10 października, a zainteresowani działalnością w Samorządzie zostali przydzieleni do zespołów projektowych. Zadaniem każdego z nich jest stworzenie projektu i jego samodzielna realizacja. Uniwersytecka Miłosna Chatka Studentów, a może Skłodowskiada? To wszystko już było! Co w tym roku wymyślą studenci? Efekty ich pracy będzie widać już na przełomie listopada i grudnia.

.....

Wybory Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów

19 października podczas posiedzenia Parlamentu Studentów został wybrany nowy skład Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS. Nową przewodniczącą została Dominika Zdolska (Wydział Pedagogiki i Psychologii). Skład ZUSS UMCS

na rok akademicki 2017/2018 przedstawia się następująco:

- Wiceprzewodnicząca, Komisja Rozwoju Studentów – Oktawia Banach (Wydział Prawa i Administracji)
- Sekretarz, Komisja Informatyzacji – Arkadiusz Pawłowski (Wydział Pedagogiki i Psychologii)
- Komisja Kultury – Kinga Parcheta (Wydział Pedagogiki i Psychologii)
- Komisja Sportu – Klaudia Bryk (Wydział Prawa i Administracji)
- Komisja Socjalna – Magdalena Kuczyńska (Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej)
- Komisja Promocji i Marketingu – Maria Paradzińska (Wydział Politologii)
- Komisja Prawna – Paweł Wermiński (Wydział Prawa i Administracji)
- Komisja Dydaktyki i Jakości Kształcenia – Maciej Bień (Wydział Prawa i Administracji)
- Komisja Wymian Międzyuczelnianych – Filip Pinzuł (Wydział Prawa i Administracji)
- Komisja Współpracy z Organizacjami Studenckimi – Joanna Tomasiak (Wydział Ekonomiczny).

.....

Granty – znamy wyniki

Samorząd Studentów UMCS regularnie organizuje konkursy grantowe dla organizacji studenckich i kół naukowych, które mają na celu dofinansowanie projektów oraz zakupu sprzętu. Znanie są już wyniki ostatniego konkursu. W semestrze zimowym 2017/2018 dofinansowanie otrzymało 11 kół naukowych, wśród których znalazły się m.in.: Kryminalistyczne Koło Naukowe Sherlock, Koło Naukowe Anglistów oraz Koło Naukowo-

-Artystyczne Frakcja Sucha. Łączna kwota przeznaczona na zakup sprzętu wyniosła 13 620,00 zł.

.....

Wizyta z zagranicy

20 października nasz Uniwersytet odwiedziła grupa studentów z Ukrainy. Przedstawiciele Samorządu Studentów UMCS oprowadzili ich po kampusie Uczelni, zaprezentowali poszczególne Wydziały oraz najważniejsze punkty na Miasteczku Akademickim: Bibliotekę Główną, Chatkę Żaka oraz Centrum Kultury Fizycznej. Ostatnim punktem spotkania była wizyta w siedzibie Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS, gdzie goście zapoznali się z ofertą edukacyjną Uniwersytetu i działalnością studentów na Uczelni.

.....

Szkolenie dla studentów I roku

Komisja Dydaktyki i Jakości Kształcenia we współpracy z Samorządami Wydziałowymi przygotowuje szkolenia z praw i obowiązków studenta skierowane do studentów I roku. Celem spotkań jest zaznajomienie uczestników z zasadami obowiązującymi na Uczelni oraz podstawowymi prawami i obowiązkami studenta. Omawiane są następujące kwestie: umowa pomiędzy Uczelnią a studentem, ubezpieczenie zdrowotne, stypendia i sesja zaliczeniowo-egzaminacyjna. Zorganizowane spotkania będą okazją do uzyskania odpowiedzi na pytania nurtujące nowych studentów podczas pierwszych miesięcy wdrażania się w życie uniwersyteckie.

Aleksandra Szastak

W dniach 7–13 października 2017 r. odbyła się wizyta studyjna uczniów Tarnopolskiego Handlowo-Ekonomicznego College'u (Ukraina) na UMCS.

Wizyta uczniów z Tarnopola

Ramowe porozumienie o współpracy zostało podpisane w maju 2017 r. i wręczone dyrektorowi College'u przez prorektor prof. Urszulę Bobryk podczas spotkania w Tarnopolu. Zakłada ono szeroką współpracę w zakresie nauki, edukacji, kultury i sztuki. Uczniowie jednej z najlepszych w Tarnopolu szkół studiują na naszej Uczelni ekonomię, zarządzanie, turystykę i marketing, a także realizują w trakcie studiów dodatkowy przedmiot – naukę języka polskiego.

Pierwszy etap realizacji porozumienia zakładał wizytę studyjną w Lublinie uczniów Tarnopolskiego Handlowo-Ekonomicznego College'u, zainteresowanych podjęciem studiów na UMCS. Gościł ich Wydział Ekonomiczny. W ramach wizyty odbyły się spotkania z Dziekanem Wydziału prof. Zbigniewem Pastuszakiem. Uczniowie mogli zobaczyć, jak odbywają się wykłady i ćwiczenia na Wydziale. Przeprowadzono prezentację oferty edukacyjnej Uczelni i zasad rekrutacji na studia. Uczniowie zwiedzili Chatkę Żaka, TV UMCS i Radio Centrum, Wydziały Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Artystycznej. Dodatkowo, odbyli wycieczki po Lublinie oraz Warszawie (zwiedzili m.in. Centrum Pieniądza NBP,

Archiwum autora

Zamek Królewski w Warszawie i Pałac Kultury i Nauki).

W kolejnych dniach goście zwiedzili Kozłóvkę oraz zostali zaproszeni na wyjazd szkoleniowo-integracyjny do Nasutowa, zorganizowany przez Samorząd Studentów Wydziału Ekonomicznego i koła naukowe – Studenckie Koło Naukowe „Logistyk”, Studenckie Koło Naukowe Finansistów, Studenckie Koło Naukowe Ekonomistów i Studenckie Koło Na-

ukowe Zarządzania i Marketingu. Studenci przedstawili możliwości rozwoju w ramach działalności w organizacjach studenckich funkcjonujących na Wydziale Ekonomicznym, a także przeprowadzili szkolenia dotyczące m.in. komunikacji i pracy w zespole.

Uczniowie byli bardzo zadowoleni z wizyty. Kolejnym etapem współpracy będzie wizyta studentów WE UMCS w Tarnopolu.

Taras Bondarenko

Archiwum autora

Archiwum autora

Sportowy wrzesień

Wrzesień – miesiąc poprzedzający początek roku akademickiego dla studentów, a pierwszy miesiąc nauki ich młodszych kolegów, był dla naszych sportowców bardzo udany. Oprócz sukcesów na szczeblu juniorskim były także triumfy seniorskie. Oto przegląd wydarzeń z tego okresu.

Zanim jeszcze wrzesień się zaczął, w ostatni weekend sierpnia odbyły się Mistrzostwa AZS Juniorów w Lekkiej Atletyce. Zakończyły się one bardzo udanie dla naszych sportowców. Zawodnicy KU AZS UMCS Lublin zdobyli aż 22 medale i sięgnęli po zwycięstwo w klasyfikacji drużynowej zawodów.

W niedzielę 3 września odbyła się 6. edycja Poland Business Run – charytatywnego wyścigu, z którego środki przeznaczone są na pomoc osobom po amputacjach. Rywalizacja toczyła się w ośmiu polskich miastach, w tym po raz pierwszy w Lublinie. Na starcie pojawiła się także ekipa UMCS. Nasza sztafeta uplasowała się na 22. miejscu. W tym roku zbiórka w Lublinie była prowadzona na zakup protezy dla Mateusza Krzeszczyka, który w wieku ośmiu lat stracił nogę.

Tego samego dnia formą błysnęli lekkoatleci. W rozegranych 3 września PZLA Drużynowych Mistrzostwach Polski w Jeleniej Górze zawodnicy KU AZS UMCS zajęli 2. miejsce w klasyfikacji drużynowej, zdobywając 138 punktów. Wyprzedziła nas tylko ekipa AZS AWF Warszawa. Podium uzupełniła drużyna KS Podlasie Białystok.

Niecały tydzień później inni lekkoatleci z Lublina również pokazali się z bardzo dobrej strony. Na rozgrywanych we francuskim Angers zawodach lekkoatletycznych DecaNation 2017 zawodniczka KU AZS UMCS Lublin – Malwina Kopron zdobyła złoty medal w konkursie rzutu młotem. W sztafecie mieszanej 4 x 400 m, która również wygrała w swojej konkurencji, pobięła inny zawodnik naszego klubu – Andrzej Jaros. W kraju natomiast dobry występ zaliczyła nasza młodzież. Podczas rozgrywanych 9 września Międz wojewódzkich Mistrzostw Młodzików

w Białymstoku, które były kwalifikacją do Mistrzostw Polski U16, zawodnicy KU AZS UMCS Lublin zdobyli 11 medali dla Klubu. Nasi sportowcy przywieźli z Podlasia 6 złotych medali, 3 srebrne i 2 brązowe medale.

Kolejny raz w tym miesiącu na najwyższym stopniu podium stanął Andrzej Jaros, który na mityngu 55-lecia TL „Ruda Śląska” zdobył złoty medal w wyścigu na 400 m. Trzecie miejsce w tym starcie wywalczył inny nasz zawodnik – Maciej Hołub.

W połowie miesiąca byliśmy świadkami historycznego sukcesu naszych sportowców. Podczas Finału Superligi PZLA Drużynowych Mistrzostw Polski U20 w Radomiu, który odbył się 16 września, ekipa KU AZS UMCS Lublin zajęła pierwsze miejsce! Drugie miejsce zdobyło Podlasie Białystok, a na najniższym stopniu podium stanęli gospodarze zawodów – RLTL ZTE Radom.

W biegu na 5 km rozgrywanym w Kleszczowie w ramach 6. Otwartych Mistrzostw Polski, zawodniczka KU AZS UMCS Lublin Angelika Mach zdobyła brązowy medal. To już czwarty medal rangi mistrzowskiej wśród seniorów dla tej zawodniczki.

Sukces odnieśli także młodzi adepci piłki ręcznej z Lublina. Drużyna AZS UMCS I Lublin bezapelacyjnie okazała się najlepsza podczas turnieju o „Buławę Hetmańską”, rozgrywanego w Zamościu w dniach 8–10 września. Kadra młodzików w swojej kategorii nie miała sobie równych, wygrywała wszystkie spotkania na imprezie.

Dwa medale zdobyli zawodnicy KU AZS UMCS Lublin na PZLA Mistrzostwach Polski Młodzików w Białej Podlaskiej. Zawody odbyły się w dniach 23–24 września. Złoto w biegu na 200 m przez płotki zdobyła Anna

Stąsik. Czas, jaki uzyskała (29.29 sekundy), jest jej najlepszym rezultatem w karierze. Srebro w rywalizacji skoczków wzwyż, dzięki próbie na wysokość 1.89 m, wywalczył Jakub Hołub.

Rozpoczęły się także rozgrywki ligowe naszych zespołów. Pszczółka Polski Cukier AZS UMCS Lublin po dwóch wygranych turniejach przedsezonowych (w Krakowie i Łodzi) w pierwszym spotkaniu ligowym mierzyła się na wyjeździe z CCC Polkowice. Bardzo dobra gra w tym meczu zaowocowała zwycięstwem nad rywalkami 70–76. Najwięcej punktów w całym spotkaniu (23 oczka) zdobyła Feyonda Fitzgerald. Do tego dołożyła 7 zbiórek i 6 asyst.

W meczu pierwszej kolejki I Ligi Kobiet (grupa B) drużyna MKS AZS UMCS Lublin pewnie pokonała przed własną publicznością KS Otmęt Krapkowie 25–15. Zwycięstwo naszego zespołu nie było zagrożone w żadnej części meczu. Najwięcej bramek w drużynie z Lublina zdobyła Katarzyna Jaros (5). Cztery trafienia zanotowała Magdalena Markowicz.

W pierwszej kolejce sezonu 2017/2018 rozgrywek II Ligi Mężczyzn (grupa 3) szczypiorniści AZS UMCS Lublin pokonali przed własną publicznością KS Włóknarz Konstantynów Łódzki 28–16! Najlepszymi strzelcami w ekipie gospodarzy byli bardzo dobrze wykonujący rzuty karne Michał Dziemiach oraz Miłosz Drozd, którzy zdobyli po 6 goli.

W pierwszym meczu sezonu 2017/2018 koszykarze AZS UMCS Lublin, po trzymającym do samego końca w napięciu meczu, pokonali na własnej hali Stal Stalową Wolę 72–71! Decydujące o triumfie punkty zdobyli Patryk Wydra rzutem za trzy oraz Mateusz Wiśniewski z rzutu osobistego.

Od faldstartu zaczęli natomiast nasi futsaliści. Z pewnością nie tak obrażali sobie wyjazd do stolicy polskiej piosenki zawodnicy z Lublina. W inauguracyjnym meczu I Ligi Futsal Mężczyzn (grupa południowa) sezonu 2017/2018 AZS UMCS Lublin uległ na wyjeździe Odrze Opole 5–1. Jedyne goła dla naszej drużyny zdobył Marcin Ostrowski.

Kamil Wojdat

Sportowy październik

Wraz z nastaniem października rozpoczął się kolejny rok akademicki. Do boju ruszyły także wszystkie nasze sekcje drużynowe, które walczyły o punkty na ligowych parkietach. O nagrody rywalizowali także bobsleści oraz siatkarze plażowa Kinga Kołosińska w duecie z Katarzyną Kociołek.

w derbach Lublina z TBV Start II Lublin, a potem we własnej hali z ŁKS AZS UŁ SG Łódź. Miesiąc optymistycznym akcentem zakończyła wygrana w Kielcach z tamtejszym AZS UJK. Październik nasi koszykarze zakończyli na czwartym miejscu w stawce.

Do udanych tego miesiąca nie mogą zaliczyć nasze szczypiornistki, które przegrały trzy mecze ligowe. Najbliższej sukcesu były w Olkuszu, gdzie MKS uległ miejscowemu SPR 24–23.

pierw lublinianie rozbili u siebie drużynę UMKS Trójka Ostrołęka 35–16, a w następnej kolejce zwyciężyli w stolicy z KS Warszawianka 23–24. Ostatni w miesiącu wyjazd do Siemiatycz także zakończył się zwycięstwem 21–30.

Sezon rozpoczęły także siatkarze LUK AZS UMCS Lublin. Za sobą mają już pięć spotkań. Co prawda tylko dwa z nich wygrały, ale w każdym z dotychczasowych meczów udało im się zdobyć punkty do tabeli. Każda przegrana następowała dopiero po tie-breaku, a za to zdobywa się jedno oczko. Zawodnicz-

Fot. Michał Piliat

Fot. Michał Piliat

Fot. Michał Piliat

„Pszczółki” w październiku rozegrały cztery spotkania. Pierwsze dwa odpowiednio z Enea AZS Poznań (wyjazd) oraz z InvestInTheWest AZS AJP Gorzów Wielkopolski (dom) padły ich łupem. Niestety następny mecz z KS JAS-FBG Zagłębie Sosnowiec nieoczekiwanie zakończył się triumfem rywali 58–64. Lublinianki miały okazję do rehabilitacji w spotkaniu z niepokonanym Artego Bydgoszcz, ale lider ponownie potwierdził swoją wysoką formę w obecnym sezonie, wygrywając w hali MOSiR 58–73. Po siedmiu kolejkach Basket Ligi Kobiet podopieczne trenera Wojciecha Szawarskiego znajdują się na dziewiątym miejscu w tabeli.

Koszykarze, którzy mieli za sobą już dwa spotkania we wrześniu, nowy miesiąc rozpoczęli od wysokiej wygranej z Żubrami Białystok (86–65). W kolejnym spotkaniu domowym również pokonali rywali – KKS Tur Basket Bielsk Podlaski 80–60. Mimo zwycięstwa trener Wojciech Łuszczewski miał zastrzeżenia do gry zespołu. Dwie następne potyczki ligowe to dwie porażki – najpierw na wyjeździe

Fot. Michał Piliat

Fot. Michał Piliat

W innych nastrojach mogą być szczypiornistki, także prowadzone przez trenera Patryka Maliszewskiego. Trzy mecze i trzy wygrane – to jego październikowy bilans. Naj-

ki prowadzone przez trenera Jacka Rutkowskiego zajmują szóste miejsce w tabeli.

Futsaliści, po słabym początku sezonu, w październiku zanotowali dwa zwycięstwa i tyle samo porażek. Przełamanie nastąpiło w meczu przeciwko FC Remedium Hybrid Novitech Pyskowice (2–0). Podbudowani tym optymistycznym akcentem lublinianie pojechali do Rzeszowa, gdzie pokonali Heiro 1–8. Emocji nie brakowało też w meczu wyjazdowym z drużyną z czołowej tabeli – GSF Gliwice. Dzięki uległy zaledwie 4–3.

Fot. Michał Piliat

Fot. Michał Piłat

W międzyczasie miały miejsce bardzo ważne wydarzenia dla naszej drużyny koszykarek. 17 października w siedzibie Pszczółki przy ul. Spiesza 7 odbyła się konferencja prasowa z udziałem sponsorów naszej drużyny, Rektora Stanisława Michałowskiego, Prezesa Zarządu KU AZS UMCS Lublin Dariusza Gawła oraz przedstawicieli drużyny z trenerem Wojciechem Szawarskim. Najważniejszym punktem było podpisanie nowej umowy między Fabryką Cukierków „Pszczółka”, Krajową Spółką Cukrową i Klubem Uczelnianym AZS UMCS Lublin.

25 października w siedzibie firmy Sabat – oficjalnego dealera marki Hyundai w Lublinie odbyło się podpisanie umowy sponsorskiej między salonem/serwisem a KU AZS UMCS Lublin. Na ręce zawodniczek zostały przekazane kluczyki do aut, które stały się własnością Klubu KU AZS UMCS Lublin.

Para Kinga Kołosińska i Katarzyna Kociotek stanęła na drugim stopniu podium podczas zawodów z cyklu World Tour rozgrywanych w chińskim Qinzhou! Zmagania odbyły

się w dniach 12–15 października. Nasze reprezentantki były niespodzianką imprezy, pokonując w drabince turniejowej wyżej notowane zawodniczki.

Miło zaskoczyły nas adeptki koszykówki z klas profilowanych. Młode koszykarki AZS UMCS Lublin zanotowały spory sukces. Na Ogólnopolskim Turnieju Koszykówki w Kraszewicach zawodniczki z rocznika 2005 prowadzone przez Annę Parzymas zajęły trzecie miejsce.

28 październik w Hotelu Mercure Lublin Centrum odbyła się uroczysta gala jubileuszowej 10. edycji Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego, połączona z inauguracją Sportowego Roku Akademickiego 2017/2018. Podczas gali Prorektor Arkadiusz Bereza odebrał nagrodę za zajęcie przez UMCS I miejsca

w Klasyfikacji Generalnej Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego.

30 października odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin. Kolejny raz Prezesem Zarządu został wybrany Dariusz Gawęł, którego kandydatura została przegłosowana jednogłośnie.

Na koniec bardzo smutna informacja. W wieku 13 lat zmarł Mateusz Mędrak – zawodnik juniorskiej drużyny piłki ręcznej AZS UMCS Lublin. Był świetnym i bardzo utalentowanym bramkarzem. Został wybrany najlepszym zawodnikiem na swojej pozycji podczas Ogólnopolskiego Turnieju Makroregionalnego w Przemysłu. Przede wszystkim jednak był świetnym, młodym człowiekiem. Będzie nam Go brakowało.

Kamil Wojdat

Fot. Bartosz Wojłowicz

Fot. Michał Piłat

Fot. Bartosz Wojłowicz

Fot. Mieczysław L. Paradowski

• Zbigniew Rzepka w trakcie pokazu

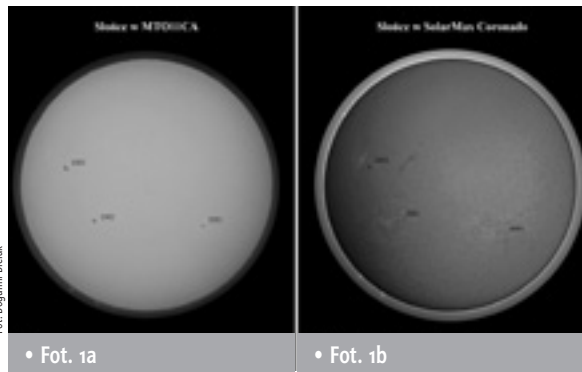
Fot. Zbigniew Rzepka

Fot. Zbigniew Rzepka

Fot. Zbigniew Rzepka

Zorganizowane w dn. 26–28 września 2017 r. w Instytucie Fizyki UMCS pokazy Słońca przez teleskop, podczas XIV Lubelskiego Festiwalu Nauki, można uznać za bardzo udane, ponieważ dopisała słoneczna i prawie bezchmurna pogoda. Efektem była duża frekwencja osób zainteresowanych. Łącznie w ciągu trzech dni w pokazach uczestniczyło około 300 osób. W większości była to młodzież ze szkół średnich oraz gimnazjalnych.

Fot. Bogumiła Bielak

• Fot. 1a

• Fot. 1b

Fot. Zbigniew Rzepka

Pokazy Słońca przez teleskop

Pokaz Słońca przeprowadzili mgr Mieczysław L. Paradowski i Zbigniew Rzepka, z aktywną pomocą długoletniego miłośnika astronomii inż. Bogumiła Bielaka.

Słońce obserwowano przy użyciu następujących teleskopów:

- teleskopu słonecznego SolarMax 40 BF10 firmy Coronado (średnica obiektywu 40 mm), wyposażonego w wąskopasmowy filtr H-alfa (szerokość pasma poniżej 0,07 nm), przepuszczającego światło czerwone w linii wodoru o długości 656,28 nm. Teleskop zamontowany był na montażu paralaktycznym EQ3-2 firmy Sky-Watcher i prowadzony w osi rektascenzji przy użyciu silniczka krokowego sterowanego pilotem;
- teleskopu Maksutowa-Cassegraina (obiektyw MTO 11CA – średnica obiektywu 100 mm), wyposażonego w obiektywowy, szklany filtr chromowy oraz w stabilizujący obraz, zielony filtr w diagonalnym uchwycie okularowym. Teleskop zamontowany był na tzw. małym montażu paralaktycznym Zeissa z napędem ręcznym. W trakcie pokazów niektórzy uczestnicy wykonywali samodzielnie, w tzw. projekcji okularowej, zdjęcia tarczy słonecznej w linii H-alfa oraz w świetle widzialnym, przy użyciu własnych telefonów komórkowych lub małych aparatów kompaktowych.

Również prowadzący pokaz wykonali zdjęcia Słońca, z których dwa, zrobione w trzecim dniu pokazów prezentowane są w niniejszej relacji. Zamieszczone zdjęcia wymagają krótkiego omówienia. Orientację Słońca na zdjęciach, a zatem także obiektów widocznych na tle tarczy słonecznej, dopasowano do fotografii Słońca w danym dniu, publikowanych na stronie NASA o adresie: (https://sohowww.nascom.nasa.gov/data/synoptic/sunspots_earth/). Numery grup plam na zdjęciach podano zgodnie ze stosowanym na świecie systemem. Sposób pokazania tarczy słonecznej na zdjęciach wykonanych przy użyciu teleskopu SolarMax wzorowano częściowo na fotografiach Słońca w linii H-alfa wykonywanych w Obserwatorium Słonecznym Mauna Loa (MLSO) na Hawajach.

Zamieszczone zdjęcia pozwalają zapoznać się z różnicą wyglądu tarczy słonecznej w świetle widzialnym (fot. 1a – pomijając zewnętrzny pierścień ukazujący protuberancje na skraju tarczy) i wyglądu tarczy słonecznej w linii H-alfa (fot. 1b).

Na zdjęciu w świetle widzialnym możemy zasadniczo dojrzeć tylko plamy słoneczne, zaś zdjęcie w linii H-alfa ukazuje nie tylko plamy słoneczne, ale także obłoki chromosferyczne oraz protuberancje na skraju tarczy słonecznej i na jej tle. Zdjęcie Słońca w świetle widzialnym jest efektem złożenia dwóch pojedynczych fotografii, wykonanych aparatem cyfrowym SONY DSC-W110 w projekcji okularowej przy użyciu teleskopu Maksutowa-Cassegraina MTO 11CA oraz teleskopu słonecznego SolarMax 40 BF10.

Zdjęcie Słońca w linii H-alfa (fot. 1b) jest efektem złożenia kilkunastu fotografii wykonanych aparatem cyfrowym Canon Power Shot A630 w projekcji okularowej, przy użyciu teleskopu słonecznego SolarMax 40 BF10 firmy Coronado.

Zbigniew Rzepka

UMCS, ZUS i NBP łączą siły w edukacji

Fot. Agnieszka Nawrot

• Maria Piwińska i Maciej Raszewski

Dlaczego warto oszczędzać na emeryturę (i nie tylko), dowiedzieli się uczniowie szkół średnich podczas konferencji dla młodzieży „Oszczędź sobie! (na przyszłość)” w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki. Swoją wiedzę podzielili się profesorowie UMCS, pra-

cownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Narodowego Banku Polskiego.

Czy każdy kraj ma system emerytalny? Czy emerytury w innych państwach są wyższe niż w Polsce? Na te i inne pytania odpowiedziała w swoim wykładzie prof. Teresa

Bednarczyk, kierownik Zakładu Ubezpieczeń na Wydziale Ekonomicznym UMCS. O polskim systemie emerytalnym opowiedział Piotr Waszak, dyrektor lubelskiego oddziału ZUS. Jakie są formy oszczędzania, w tym na emeryturę, mówiła dr Ilona Ski-bińska-Fabrowska, dyrektor Oddziału Okręgowego NBP.

Po części wykładowej młodzież mogła poznać systemy emerytalne różnych państw na zajęciach z dr. Piotrem Zielińskim. Na warsztatach z Marią Piwińską i Maciejem Raszewskim z ZUS uczniowie uczyli się, jak nalicza się emerytury w polskim systemie emerytalnym. Różne formy inwestowania i oszczędzania poznali na zajęciach z Ewą Waszkiewicz i Markiem Momotem z NBP.

Maria Piwińska

Fot. Agnieszka Nawrot

• Prof. Teresa Bednarczyk

Letnia Szkoła Kognitywistyki

W dniach 20–24 września 2017 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się pierwsza Letnia Szkoła Kognitywistyki pod hasłem „Czytanie znaków – czytanie umysłów”. Wydarzenie łączyło cechy warsztatów naukowych i konferencji studencko-doktoranckiej i zorganizowane zostało wspólnie przez Polskie Towarzystwo Kognitywistyczne, Wydział Filozofii KUL oraz Wydział Filozofii i Socjologii UMCS.

Pierwszego dnia wykłady były skupione tematycznie wokół sztuki w aspekcie artystycznym, psychologicznym i neurologicznym. Prelegentami byli dr hab. Dobrosław Bagiński (WPH), prof. Piotr Francuz (KUL) oraz dr Piotr Markiewicz (UWM). Po każdym z wykładów przewidziany był czas na dyskusję.

W czwartek sesja przedpołudniowa przeniosła się z tematu czytania znaków na czytanie umysłów ze szczególnym uwzględnieniem perspektywy rozwojowej. Wykłady wygłosili: dr hab. Arkadiusz Gut (KUL), dr Arkadiusz

Białek (UJ) i dr hab. Zbigniew Wróblewski (KUL). W sesji popołudniowej tego dnia zakres konferencji poszerzył się o tematykę ludologiczną i metodologiczną dzięki wystąpieniom dr. hab. Pawła Frelika (UMCS) i dr. Tomasza Komendzińskiego (UMK). Zwieńczeniem tego dnia był bankiet, kiedy absorbujące wątki z dotychczasowych wykładów mogły być przy posiłku omawiane i dyskutowane.

Ostatnia sesja wykładowo-warsztatowa odbyła się w piątek rano i skierowała uwagę uczestników na tematy praktyczne. Prelegentami byli dr hab. Zbysław Muszyński (UMCS), dr hab. Bogusław Marek (KUL) i dr Marta Kubiszyn (UMCS), a wystąpienia dotyczyły tematów takich jak analiza reklamy, tyflodydaktyka oraz analiza fotografii.

Od piątkowego popołudnia aż do zakończenia konferencji zaprezentowano 13 referatów w kompaktowym formacie konferencyjnym (20 min + 10 minut dyskusji). Wystąpienia tematykę kognitywistyczną obejmowały równie szeroko i interdyscyplinarnie jak wcześniejsze wykłady.

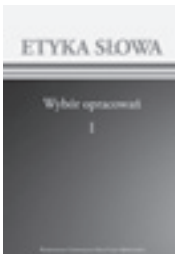
Letnia Szkoła Kognitywistyki jest zaplanowana jako wydarzenie cykliczne. Na podstawie pierwszej edycji można ją polecić jako znakomitą okazję do poszerzenia wiedzy i nawiązania kontaktów każdemu, kogo interesuje tematyka kognitywistyczna.

Adam Waszchnik

Nowości Wydawnictwa UMCS

Opracowała Aneta Okuń

Etyka słowa.
Wybór opracowań I

**Pod red. Jerzego Bartmińskiego,
Stanisławy Niebrzegowskiej-
Bartmińskiej, Marty Nowosad-
Bakalarczyk, Jadwigi Puzyrny**

W niniejszym tomie znalazły się teksty wybitnych polskich uczonych pracujących w słowie i dla słowa. Niech ten imponujący zestaw autorów świadczy o skali problemu społecznego, jakim stał się publiczny dyskurs w naszym kraju, jakże często pozostający w jaskrawej sprzeczności z szeroko pojętą etyką słowa, pełen agresji i brutalności, nienawiści i pogardy, naruszający niezbywalne prawo każdego człowieka do poszanowania jego godności osobistej. Niech diagnoza takiej sytuacji w polskiej kulturze komunikacji służy pogłębionej refleksji, prowadzącej ku zdecydowanemu przeciwdziałaniu. [Jan Miodek]

Filozoficzne zagadnienia
mechaniki kwantowej

Andrzej Łukasik

Książka jest jednym z najlepszych wprowadzeń do filozofii fizyki kwantowej dla humanistów, łączy bowiem elementy wiedzy ścisłej zarówno z podstawami formalizmu matematycznego mechaniki kwantowej, jak i z panoramą filozoficznych problemów wynikających z tej teorii. [...] Autor ujął w pracy wszystkie najważniejsze kwestie „filozofii kwantów”, zrobił to przejrzyście, wykazując dogłębne zrozumienie tej trudnej dziedziny.

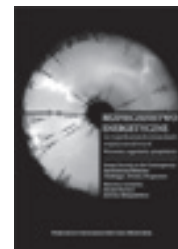

Czytelnicy – zasoby
informacji i wiedzy.
Tradycja i przemiany
w czasach kultury cyfrowej

**Pod red. Anny Dymmel,
Sebastiana Kotuły**

Książka podejmuje ważne zagadnienia dotyczące aktualnych przemian w obszarze informacji i wiedzy oraz komunikacji z użytkownikiem bibliotek i informacji digitalnej. Teksty pisane z perspektywy badaczy oraz specjalistów – bibliotekarzy i pracowników informacji – mieszczą się w czterech grupach tematycznych: „Książka, czytelnik/użytkownik. Badania i rekonesanse badawcze”; „Zasoby informacji i wiedzy – sposoby organizacji”; „Komunikacja naukowa w dobie cyfrowej”; „Czytelnicy, użytkownicy bibliotek i informacji – edukacja, usługi, przestrzeń”. Autorzy, włączając się w dyskusje teoretyczne i sygnalizując istotne

problemy, przedstawiają szereg oryginalnych rozwiązań stosowanych w praktyce. Praca jest również zaproszeniem do dalszych dyskusji nad istotą informacji i komunikacji ery cyfrowej z perspektywy bibliologii i informatologii oraz zachętą do dalszej wymiany doświadczeń praktycznych.

Bezpieczeństwo
energetyczne we
współczesnych
stosunkach
międzynarodowych.
Wyzwania, zagrożenia,
perspektywy

**Pod red. Marka Pietrasia,
Justyny Misiągiewicz**

Bezpieczeństwo stanowi podstawową kategorię analizy w ramach nauk politycznych i stosunków międzynarodowych. W tradycyjnym ujęciu bezpieczeństwo jest analizowane w kontekście zagrożeń i wiąże się ze stosowaniem siły i przymusu przez państwo. Takie podejście było charakterystyczne dla systemu wstafalskiego. Współcześnie jednak następuje ewolucja pojmowania bezpieczeństwa zarówno w wymiarze podmiotowym, jak i przedmiotowym. [...] Pojęcie „bezpieczeństwo energetyczne” do tej pory było rzadko używane poza środowiskiem ekspertów i analityków branży energetycznej. Współcześnie jest to kategoria coraz bardziej popularna wśród poli-

tologów i ekonomistów, stanowiąca istotny wymiar bezpieczeństwa każdego państwa. [...] Obecnie, ponad 30 lat po pierwszym kryzysie naftowym, państwa poświęcają większą uwagę kwestiom bezpieczeństwa dostaw surowców energetycznych. [...] Niniejsze opracowanie stanowi obszerną analizę koncepcji bezpieczeństwa energetycznego oraz polityki energetycznej we współczesnych stosunkach międzynarodowych. Znani badacze, pochodzący z różnych ośrodków badawczych na całym świecie, przedstawili rezultaty swoich badań w tym obszarze. [Fragment Wstępu]

Barwy Słów.
Studia lingwistyczno-
-kulturowe

**Pod red. Doroty Filar,
Piotra Krzyżanowskiego**

Profesor Ryszard Tokarski, zaliczany do grona najwybitniejszych współczesnych polskich lingwistów, od początku swej naukowej drogi związany jest z Instytutem Filologii Polskiej UMCS w Lublinie. Jest uczonym wysoko cenionym i docenianym zarówno w środowisku lubelskim, jak i poza nim. Interdyscyplinarny charakter zainteresowań naukowych Profesora Ryszarda Tokarskiego znajduje odzwierciedlenie w tematyce tomu [...]. Publikacja *Barwy słów* oddaje bogactwo tematyczne i otwartość Jego refleksji naukowej, gdyż zamieszczone tu artykuły to zarazem prace przyjaciół, współpracowników i uczniów, w tym wielu wybitnych uczonych, którzy pisząc włącznie do Księgi teksty, chcieli odnieść się do myśli naukowej Znamienitego Lingwisty oraz – zgodnie z tradycją akademicką przyłączyć się do gratulacji i życzeń, które

kierujemy do Profesora Ryszarda Tokarskiego.

Istota i charakter
prawny aktów prawa
miejscowego w zakresie ich
sądownoadministracyjnej
kontroli

Kamil Sikora

[...] recenzowana książka jest opracowaniem oryginalnym i wartościowym. Autor w sposób nowatorski i twórczy scharakteryzował oraz dokonał analizy prawniczej zawartych w niej zagadnień w sposób bardzo przejrzysty, rzeczowy i niezwykle staranny (z dużą dbałością o szczegóły i styl opracowania). Monografia stanowi autorskie stanowisko w dyskusji na temat istoty aktów prawa miejscowego jako niezbędnego z punktu widzenia lokalnego wyrazu decentralizacji prawotwórstwa, [...] ma charakter pracy badawczej (twórczej), a prowadzone rozważania są ukierunkowane na aspekt kontroli sądownoadministracyjnej aktów prawa miejscowego. [Z recenzji prof. dr. hab. Artura Kusia]

Europejska
polityka kosmiczna

Irma Słomczyńska

Książka [...] w treściwy sposób przedstawia aktualne i ważne zagadnienie, jakim jest europejska polity-

ka kosmiczna, zawiera nowe treści w odniesieniu do istniejącej literatury i stanowi oryginalne ujęcie badanego problemu. Została napisana w oparciu o bogate źródła pierwotne i wtórne. [...] z pewnością znajdzie odbiorców wśród studentów, pracowników administracji publicznej, polityków, jak również wśród innych osób interesujących się procesem integracji europejskiej, polityką kosmiczną poszczególnych aktorów stosunków międzynarodowych czy też prawem kosmicznym. [Z recenzji prof. dr. hab. Justyny Zając, Uniwersytet Warszawski]

Kobieta niepoznana
na przestrzeni dziejów

**Pod red. Anny Obary-
-Pawłowskiej,
Anny Miączewskiej,
Dariusza Wróbla**

Celem publikacji jest przybliżenie pomijanych czy też marginalizowanych w dotychczasowym dyskursie naukowym sfer aktywności kobiet, jak również wskazanie nowych możliwości w badaniach nad – wydawać by się mogło – dobrze rozpoznawanymi w dotychczasowej historiografii przejawami kobiecej działalności czy poglądami na role i zadania, jakie im kulturowo przypisywano. Ramy chronologiczne tych rozważań zostały nakreślone bardzo szeroko – obejmują okres od czasów starożytnych aż po przełom XX i XXI w. Książka została podzielona na dwie części. W pierwszej odnajdziemy rozważania nad rolą i miejscem kobiet w społeczeństwie i polityce na przestrzeni minionych stuleci. W drugiej części prześledzono obecność i aktywność kobiet w nauce, oświacie, literaturze i muzyce.

Współczesne Media.
T. 2 – Gatunki w mediach
elektronicznych

**Pod red. Iwony Hofman,
Danuty Kępy-Figury**

Niniejsza książka jest ósmą z serii „Współczesne media”. [...] Trzon publikacji stanowią teksty wygłoszone podczas konferencji „Współczesne media – gatunki w mediach” zorganizowanej w kwietniu 2016 r. przez Zakład Dziennikarstwa Wydziału Politologii z okazji Jubileuszu XL-lecia pracy naukowej Profesor Marii Wojtak. [...] Zarówno konferencja, jak i publikacja powstała na jej bazie zostały przez nas pomyślane jako formy uczczenia Jubileuszu wybitnej badaczki języka mediów, której prace są ważnym punktem odniesienia dla środowiska badaczy gatunków, w tym także gatunków medialnych. (Szczególny charakter tej publikacji sygnalizuje jej podtytuł: *Prace dedykowane Profesor Marii Wojtak*). [Ze Wstępu]

Kultura w świecie luster.
Jeszcze o niepowtarzalności
i multiplikacjach
w sztuce XX i XXI w.

**Pod red. Aleksandry Chomiuk,
Ewy Pogonowskiej**

Artykuły zgromadzone w tomie zostały poświęcone analizie wybranych dzieł będących przejawami zróżnicowanych form re-kreacji, powtórzeń i odzwierciedleń, widzianych zarów-

no w aspekcie związków międzytekstowych, jak i w szerszym kontekście sztuk innych niż literatura. Punktem wyjścia jest ogólny namysł nad współczesną przestrzenią kulturową formułowany z perspektywy historycznych uwarunkowań pojmowania własności zbiorowej i indywidualnej. Zostały ukazane różnego typu implikacje uprzytamniające wielowymiarowość dialogu, w którym uczestniczą teksty kultury. W obrębie intertekstualnych czy intersemiotycznych relacji znalazły się dzieła literackie, plastyczne, filmowe i muzyczne. Za specyficzną odmianę owych przetworzeń została też uznana odwieczna kwestia biograficznego przepisywania wciąż na nowo „tekstu” ludzkiego życia.

Zabawa i zabawka.
Konteksty, wartości,
znaczenia

Pod red. Barbary Bilewicz-Kuźni

Opracowanie prezentuje współczesne i historyczne ujęcie zabawy oraz przedstawia jej znaczenie z różnych perspektyw. Jego celem jest zaktualizowanie wiedzy na temat walorów rozwojowych zabawy, budowanie szacunku dla tej formy aktywności, a przez to dążenie do stwarzania dzieciom jak najlepszych warunków do korzystania z przysługującego im prawa do zabawy. W opracowaniu głos zabiera 12 osób reprezentujących różne dziedziny nauki: socjologię, filozofię, antropologię, psychologię oraz pedagogikę i jej subdyscypliny. Znajdują się tu rozdziały przygotowane przez badaczy i praktyków, którzy na zabawę spojrzeli z różnych perspektyw: z empirycznego, naukowego i praktycznego punktu widzenia. Monografia składa się z dwóch części: „Interdyscyplinarność postrzegania zabawy” oraz „Wartość zabawy i zabawki”.

Tradycja dla współczesności.
Ciągłość i zmiana, t. 11.
Tożsamości w procesach
społeczno-kulturowych

**Pod red. Małgorzaty
Dziekanowskiej,
Marty Wójcickiej**

Tom jedenasty serii „Tradycja dla współczesności” stanowi kontynuację dwóch poprzednich, zatytułowanych *Tożsamości społeczno-kulturowe – kreacja i komunikacja* (t. 9) oraz *Współczesne konteksty tożsamości społeczno-kulturowych* (t. 10). Tomy te tworzą swego rodzaju tryptyk tożsamościowy, który jest efektem m.in. piątej konferencji z cyklu „Tradycja dla współczesności. Ciągłość i zmiana”, która odbyła się w Baranowie Sandomierskim w roku 2015. W przygotowaniu znajdują się kolejne tomy serii poświęcone problematyce komunikacyjnego charakteru kultury, który stał się przedmiotem namysłu i dyskusji podczas baranowskiej konferencji w roku 2017. [Od Redaktorów]

Edukacja polonistyczna.
Metamorfozy kontekstów
i metod

**Pod red. Małgorzaty
Karwatowskiej, Leszka Tymiakina**

W zebranych szkicach skoncentrowano się na przyczynach sygnalizowanych przemian, ich przebiegu, specyfice, wartościach, w szczególności zaś na walorach (rzadziej) i (częściej)

skutkach niepożądanych, uświadamianych sobie bądź nie przez osoby bezpośrednio zaangażowane w proces nauczania. Obok zagadnień natury ogólnej wskazano tu konkretne rozwiązania przedstawianych problemów, mając na uwadze ich wpływ na uczniów, nauczycieli oraz rodziców, przy czym omówiono także kwestie związane zarówno z łagodzeniem (zmniejszaniem) oddziaływania zjawisk negatywnych, jak i z doskonaleniem samego procesu dydaktycznego, co w założeniu powinno przynieść korzyści wszystkim jego uczestnikom. Książka składa się z trzech części. Pierwsza stanowi skrócony zapis dyskusji panelowej, w której cennymi uwagami na temat zmian dawniejszych i najnowszych, a także pogłębionymi refleksjami natury prognostycznej podzielili się pracownicy Uniwersytetów: Gdańskiego, Jagiellońskiego, Opolskiego, a także Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W częściach drugiej i trzeciej zamieszczono 21 przybliżających rolę kontekstu w zachodzących zmianach oraz takich, które mają charakter podpowiedzi kierowanej do nauczyciela. Szkice o nachyleniu kulturowo-literackim zostaną opublikowane w odrębnym tomie.

Edukacja polonistyczna wobec przemian kulturowych

Pod red. Iwony Morawskiej, Małgorzaty Latoch-Zielińskiej

Tytuł publikacji i problematyka zamieszczonych w niej artykułów wpisują się w obszar interdyscyplinarnych badań i dyskusji nad kształtem współczesnej edukacji – w tym edu-

kacji polonistycznej – i perspektyw jej rozwoju. Znaczącą rolę w opisach tego zagadnienia pełnią procesy będące konsekwencją przełomowych zmian, jakie zachodzą w świecie pod wpływem nowych mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnych, ekspansywnej popkultury, cyfryzacji oraz wielu innych zjawisk wyznaczających aktualne i przyszłe kierunki rozwoju społeczno-kulturowego. Wiele z nich dotyczy napięć, jakie powstają pod wpływem oddziaływania przeciwstawnych trendów. Tak diagnozowane realia współczesności zdaniem wielu badaczy to epokowe wyzwania szkolne i edukacyjne.

Motywy demonologiczne w poezji Zinaidy Gippius (w ujęciu kontekstualnym)

Agnieszka Potyrańska

Zinaida Gippius to postać niezwykła w historii literatury rosyjskiej. Była nie tylko wybitną poetką, przedstawicielką tzw. starszego pokolenia symbolistów rosyjskich, ale również dramaturgiem, memuarystą, krytykiem, piszącym pod różnymi pseudonimami, organizatorem życia kulturalnego i literackiego na emigracji. Polskim czytelnikom poetka została przybliżona jedynie w źródłach encyklopedycznych i podręcznikach akademickich. Przedmiotem rozprawy jest analiza i interpretacja wybranych utworów poetyckich Z. Gippius. Wiersze te zawierają wielowymiarowe symbole, zaczerpnięte przez poetkę z demonologii oraz z wierzeń ludowych. Wybór wierszy podyktowany jest tym, że wyrażają one podobne sensory obecne w innych tekstach okresu symbolizmu. Wiersze Gippius zinterpretowano w kontekście poezji Sołoguba, Briusowa i Balmonta.

Poczucie obciążenia pracą pedagogów funkcjonujących w zawodach pomocowych. Studium empiryczne

Joanna Wierzejska

Praca dr Joanny Wierzejskiej stanowi ważne przedsięwzięcie, wypełniając lukę na rodzimym rynku wydawniczym z zakresu wiedzy wiążącej się z traumą (stresem) reprezentantów kilku zawodów [...] funkcjonujących w obszarze tzw. pomocy i wsparcia społecznego (publicznego) [...]. Sformułowane konkluzje z badań służyć mogą zarówno teoretykom w budowaniu sylwetki współczesnego pedagoga pełniącego różne role w zawodach pomocowych, efektywnie radzącego sobie z problemami, realizującego swe oczekiwania zawodowe i silnie zmotywowanego do pracy, jak i praktykom w niesieniu pomocy pracownikom działającym w sferze usług społecznych, narażonym na długotrwałe oddziaływanie stresu i negatywne tego konsekwencje [...]. [Z recenzji prof. dr. hab. Andrzeja Radziejewicza-Winnickiego]

Diagnoza, praca socjalna, zmiana

Marta Czechowska-Bieluga

Książka może stać się ważnym źródłem wiedzy dla szerokiego grona Czytelników. Chodzi zarówno o pedagogów, pracowników socjalnych, psychologów, jak i socjologów, zajmujących się

wspieraniem w procesie zmiany osób, rodzin i społeczności. Oczywiście z tej pracy powinni skorzystać również studenci pedagogiki, pracy socjalnej, psychologii, nauk o rodzinie, socjologii oraz dyscyplin pokrewnych. [Z recenzji dr hab. Izabeli Krasiejko, prof. AJD]

Estudio contrastivo de las expresiones temporales de base nominal en español, francés y polaco

Beata Brzozowska-Zburzyńska

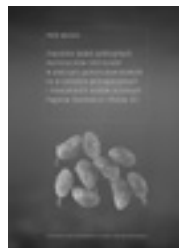
Opracowanie Beaty Brzozowskiej-Zburzyńskiej może być kolejnym punktem wyjścia do dyskusji na temat adekwatności instrumentarium badawczo-interpretacyjnego, które proponuje tzw. lingwistyka kulturowa. [...] mamy przede wszystkim do czynienia z książką, która w oryginalny sposób próbuje odpowiedzieć na pytanie, jak w różnych społecznościach językowych postrzegamy czas i jakie językowe reprezentacje mu przypisujemy. Jest to przy tym monografia w pełni erudycyjna, wielowątkowa, dająca świadectwo wysokich kompetencji badawczych i analitycznych Autorki. Autorki, która zauważmy, otwiera przed sobą nieustannie nowe perspektywy badawcze. [Dr hab. Marek Baran, prof. nadzw. UŁ – fragment recenzji wydawniczej]

Nowe ruchy społeczne

Pod red. Marii Marczewskiej-Rytko, Doroty Maj

Dynamiczny rozwój nowych ruchów społecznych, powstających w odpowiedzi na pojawiające się problemy i zagrożenia, skłonił autorów do pogłębionej analizy zjawiska. Jej celem jest usystematyzowanie i ocena doświadczeń związanych z tymi ruchami, diagnoza ich obecnego stanu w Polsce i na świecie oraz wskazanie wyzwań, zagrożeń i perspektyw dla ich rozwoju. Ma temu służyć przedstawienie kwestii terminologicznych, genezy i uwarunkowań nowych ruchów społecznych, idei i koncepcji przez nie formułowanych oraz wskazanie podstawowych form ich działania. Zostają także przybliżone: wymiar bezpieczeństwa społecznego, narodowego i międzynarodowego oraz medialny obraz omawianych ruchów. Opracowanie składa się z trzech części: *Terminologia, idee i koncepcje nowych ruchów społecznych; Nowe ruchy społeczne na świecie – wybrane przykłady* oraz *Nowe ruchy społeczne w Polsce – wybrane przykłady*

Znaczenie badań subfosylnych małżoraczków (*Ostracoda*) w analizach paleośrodowiskowych na przykładzie późnoglacialnych i holocenijskich osadów jeziornych Pagórów Chełmskich (Polska SE)

Piotr Kulesza

Autor przedstawił możliwości interpretacyjne analizy kopalnych (*Ostracoda*). Zaprezentował różnice i uzupełniającą rolę w stosunku do innych metod. Uwzględnił także ograniczenia wynikające zarówno z zewnętrznych, np. środowiskowych, jak i cech ekologicznych gatunków małżoraczków. [Z recenzji prof. dr hab. Krystyny Mileckiej]

Uchodźcy polscy w księgach metrykalnych parafii rzymskokatolickich archidiecezji mohylewskiej i diecezji tyraspolskiej

Mariusz Korzeniowski, Krzysztof Latawiec, Dariusz Tarasiuk

Publikacja została przygotowana z myślą o przywołaniu osób, które w czasie pierwszego konfliktu światowego, znalazły się setki, a nawet tysiące kilometrów od swojego stałego miejsca zamieszkania. Ich imiona i nazwiska uległy zapomnieniu, jedynie w spisach uchodźców oraz w aktach stanu cywilnego zostały odnotowane. Książka została także przeznaczona dla poszukujących informacji o losach członków swoich rodzin, którzy w latach 1915–1918 znaleźli się w głębi Rosji i tam miały miejsce istotne dla nich wydarzenia, tj. narodziny potomka, zawarcie małżeństwa i śmierć członka rodziny.

Kultura w świecie luster. Niepowtarzalność i multiplikacje w literaturze XX i XXI wieku

Red. Małgorzata Medecka, Mirosław Ryszkiewicz, Anna Tryksza

Tom [...] jest próbą przyjrzenia się kategorii oryginalności, ale i przeciwnie: odbicia, multiplikacji w wielu różnych znaczeniach, na odmiennych płaszczyznach. Teksty reprezentują bardzo różnorodną tematykę, zarówno w obrębie bloku poświęconego liryce, jak i epice. [Z recenzji dr hab. Marzeny Woźniak-Łabieniec, prof. nadzw. UŁ]

Profesora Stanisława Leona Popka poetycka psychologia ludzkich zachowań

W 2016 r. prof. Stanisław Leon Popek opublikował tom poezji *W cieniach mistrzów*. Wybór poezji metafizycznej. Publikacja zawiera utwory nowe (s. 5–54) oraz utwory „ze starej szuflady” (s. 57–126). Oto próba odczytania zawartych w utworach nowych psychologicznych refleksji Profesora nad tajemnicą mrocznych stron ludzkich zachowań.

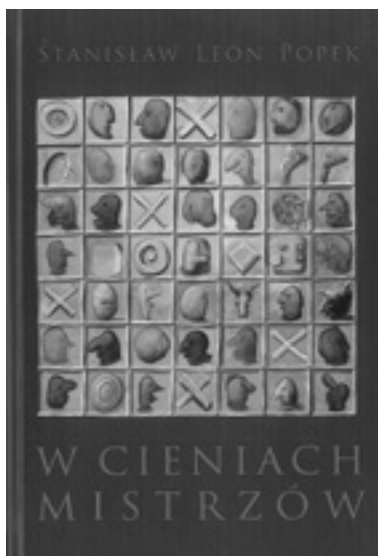
Oto człowiek i Biblia mówią, że został stworzony na obraz i podobieństwo Boże – a więc jako istota wyjątkowa, wręcz doskonała. Ale w dziejach ludzkości ta wyjątkowa istota wyróżniła się barbarzyństwem i okrucieństwem, do jakiego nie są zdolne nawet zwierzęta. Profesor przypomina doktora „Mengele i doktorów śmierci” i

[zabijanie] Masowo,
na miarę XX wieku.
Po kilka tysięcy
w jeden dzień
gazem,
albo strzałem w tył głowy!
Reszta czasu
cywilizowanych nadludzi
na słuchanie
Beethovena
zalewanie pały
i później spokojny sen
(Szkatuła Pandory, s. 42).

Więc kto?! / Więc kto kieruje / Szkatułą Pandory? (s. 40) – pyta Profesor. Przeznaczenie? Przypadek? Szatańskie złe moce? Profesor wyznaje swoją wiarę – Bóg jest obecny:

w każdym stworzeniu,
w każdym liście,
w promieniach czerwieni,
w trawach,
w chmurach,
[...] w każdym skrawku ziemi
(Jego nieskończoność, s. 28).

Ale taka wizja wszechobecności dobrego Boga natychmiast prowokuje do pytania:

Jeżeli Bóg jest miłością,
[...] to kto kieruje nienawiścią,
ludzkim czynieniem zła,
kto
i dlaczego rozpołowił świat
na czerń i biel?
(Niewygodne pytania, s. 31–32).

Skąd w człowieku jest dobro, ale i zdolność do czynienia okrucieństw? Już w *Poliptyce czasu*, zbiorze wydanym w 2006 r., Profesor pytał: *Skąd w człowieku to pęknięcie / na niebo i ziemię, / nienawiść i miłowanie?* (Dwoistość jedni). Na to pytanie tak odpowiada w najnowszym zbiorze, taka jest właśnie tajemnica misterium człowieka:

Człowiek ma zdolność upadku,
ale też może się wznieść
na poziom
skrzydlatych aniołów
(Szkatuła Pandory, s. 37)

Może się wznieść na poziom „skrzydlatych aniołów”, dlatego nie wolno zwątpić w człowieka. Profesor bez wahania w kolejnych utworach kontynuuje swoje przekonania. Już w *Poliptyce czasu* (2006) wzywał:

Oto jestem twój przyjaciel,
więc podaj rękę.

Przeprowadzę Ciebie przez wąską
kładkę życia.
przez zagubienie i ból,
a dalej pójdziesz
o własnych siłach.

W najnowszym zbiorze *W cieniach mistrzów* znajduje się wezwanie:

Człowieczy świat pełny jest zła.
Człowieczy świat tonie we łzach.
Więc podaj dłoń jak brat bratu.
Niech miłość w sercach nawiedzi
świat.

Wszyscy są dziećmi
Jedynego Boga,
Więc otwórz serce
Gdy nadchodzi trwoga.

Spójrz w czystą wodę
W głębokiej toni,
Ujrzysz urodę
Braterskiej dłoni.
(Podaj dłoń braciom, s. 54).

Profesor Stanisław Leon Popek nie pozostawia czytelnika swoich utworów na poziomie zwątpienia w sens życia, w ludzką dobroć i w miłość:

Jakże potężna jest siła miłości
wobec zła, upodlenia,
nienawiści i zbrodni!
(Sny z wieży milczenia, 2008).

Święty Paweł w *Hymnie o Miłości* (Pierwszy List do Koryntian) napisał: [Miłość] *Wszystko znosi, / wszystkim mu wierzy, we wszystkim pokłada nadzieję, wszystko przetrzyma. / Miłość nigdy nie ustaje*. Bo tak jest naprawdę. Miłość trwa zawsze, nigdy nie ustaje. Opromienia cały urok młodości, przetrzyma wszystkie trudy, także udręki starości. O takiej miłości myślał Dante Alighieri, pisząc osławione zdanie *Boskiej Komedii*, streszczające główną ideę utworu: *miłość, co wprawia w ruch słońce i gwiazdy*.

Marian Filipiak

Piknik Naukowy

XIV Lubelskiego Festiwalu Nauki

30.09.2017 r.

Fot. Bartosz Proll

AKADEMIA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
UMCS

ROZWIŃ SKRZYDŁA W BIZNESIE

Warsztaty biznesowe
"Akademia Biznesu"
oraz "Akademia Lidera"

Wykłady i spotkania
z praktykami biznesu

Coaching i mentoring

Interdyscyplinarne
zespoły projektowe

Projekty i wydarzenia
biznesowe

Gry kompetencyjne
online

WWW.AKADEMIA.UMCS.PL

ORGANIZATOR:

PARTNERZY:

Startup Academy

